CELJSKI tednik

Celje 17. novembra 1961
Leto XI. štev. 44

CENA IZVODU 20 DIN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA CELJE

LIST IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE »CELJSKI TISK«

ODGOVORNI UREDNIK TONE MASLO

GLOBOKE BESEDE

NAM V DOMOVINI IN VSEMU SVETU

Na veliki svečanosti v Skopju ob 17. obletnici osvoboditve glavnega mesta Makedonije in ob zaključku letošnje mladinske delovne akcije, katere plod je podaljšanje avtoceste do Skopja, je pred več desettisoč poslušalci govoril predsednik Josip Broz-Tito.

Uvodoma je predsednik Tito čestital makedonskemu ljudstvu, prebivalcem Skopja k prazniku, nato pa tudi mladini, ki je z izgraditvijo ceste do Skopja častno izpolnila svojo obljubo.

Nato je dober del svojega govora posvetil naporom naše graditve, našim notranjim problemom. Odkrito, kot vedno, je govoril o težavah in napakah, ki spremljajo naš razvoj. Zavzel se je ponovno za pristnejše demokratične odnose na področju samoupravljanja, pri čemer je poudaril, da mora volja večine biti dosledno spoštovana. Kritiziral je primere, ko dobrohotno kritiko nekateri preveč samoljubni elementi vračajo s konsekvencami, ki naj bi bile tuje v našem socialističnem sistemu. Kritiziral je negativne posledice napak v naši trgovini s tujino. Pri tem je poudaril, da preveliko število takih izvoznih posrednikov nastopa na tujem trgu v medsebojni nelojalni konkurenci, kar našim proizvodom potiska cene navzdol. Hkrati je dejal, da imajo naša podjetja premalo posluha za svetovni trg.

Ko je govoril o ponovnih težavah v kmetijski proizvodnji, ki so posledica suše, je dejal, da je skrajni čas, da kmetijstvo rešimo odvisnosti od vremenskih prilik. Razmeroma visoki pridelki socialističnih posestev niso mogli odpomoči izpadu pridelkov na zasebnih kmetijah, ki še vedno obsegajo okoli 85 odstotkov vse zemlje. Rešitev je le v tem, da se kmečko prebivalstvo zave svoje vloge, da se posluži moderne agrotehnike in kompleksne proizvodnje v okviru zadrug.

Nato se je predsednik Tito posvetil zunanjepolitičnim problemom. Najprej je govoril o vzrokih sklicanja beograjske konference nevezanih držav, njeni veliki afirmaciji in uspehu, pa tudi njenim koristnim posledicam za ves miroljuben svet. Kot najvažnejše uspehe, ki so posledica konference, je navedel skupno akcijo nevezanih držav v OZN in zmago stališča glede sprememb v strukturi vodstva sekretariata OZN.

Protijugoslovansko gonjo v nekaterih krogih na Zapadu, zlasti v ZDA, je komentiral tako, da je Jugoslavija doslej in bo tudi v bodoče vztrajala na svojih miroljubnih izvenblokovskih stališčih in da se ne bo podredila nobenim političnim in ekonomskim pritiskom. Pri tem je poudaril vedno večjo potrebo po ekonomskem sodelovanju med nevezanimi državami ter z ostalimi prav tako.

Do vprašanja Nemčije je zavzel že utrjeno jugoslovansko stališče in ob primeru aretacije tovariša Vračariča in militarizma v Nemčiji očital Zapadu slabo politiko, slabo uslugo človeštvu, če ne osvojijo načela, da naj bi bila Nemčija miroljubna, ne pa militaristična država, izvor revanžizma ter stalne vojne nevarnosti.

Na koncu je govoril o ponovnih napadih na Jugoslavijo, in sicer v zvezi z 22. kongresom KP ZSSR, o odnosu Kitajske do Jugoslavije in o razmerah v sosednji Albaniji, ki postajata zaradi nevzdržne in do kraja zavožene politike njenega vodstva resna nevarnost za mir in sožitje na Balkanu.

V.

VARNOST NA DELU

PRED PRISTOJNIM AVDITORIJEM

V sredo je bila v celjskem Narodnem domu seja zbora proizvajalcev OLO Celje. Seja je bila razširjena, saj so bili navzoči zastopniki številnih političnih organizacij, strokovnih združenj, ustanov, zavodov, zastopniki občin, organov družbenega in delavskega upravljanja.

Seja je bila posvečena problemom nezgod in obolenj ter je predstavljala izredno važen in koristen posvet najbolj poklicanega avditorija, hkrati pa je seja s takšno vsebino dela simbolično sovpadala s »Tednom varnosti«.

Na seji, ki ji je predsedoval predsednik zbora proizvajalcev ing. Djinovski, je najprej poročal direktor Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje tov. Milan Loštrk. V svojem poročilu je obširno razložil problem nesreč in obolenj, ki se stalno povečujejo in ne predstavljajo več zgolj veliko breme družbi z izdatki, ki jih terjajo, temveč tudi močno ogrožajo proizvodne uspehe. Samo podatek, da je v okraju od 17.000 uživalcev pokojnin okoli 7.000 invalidskih upokojencev, da nadalje okoli 3.000 delavcev v okraju dnevno izostaja od dela, da je bilo v prvem polletju letošnjega leta 3.100 nesreč, kar na izgubi delovnih dni in narodnega dohodka predstavlja vsoto 240. milijonov dinarjev. Izven delovnega mesta je bilo v istem času okoli 5.600 nezgod, kar izraženo v denarju znaša nadaljnjo 1 milijardo 770 milijonov dinarjev škode. Prištejmo še 5 smrtnih nesreč in 3 prometne smrtne nesreče, da ne omenjamo obolenj, ki tudi izvirajo z nerodnosti pri prehrani, pri neurejenosti delovnih mest itd.

V svojem referatu je tov. Loštrk nanizal predloge za letošnjo akcijo na tem področju in sicer: Pravočasno analizo in obravnavo preventive v pogledu obveznosti socialnega zavarovanja in komun. Zagotoviti znižanje delovnih nesreč in invalidnosti z vsemi sredstvi. Posvetiti bo treba pozornost vzrokom nesreč pri delu v gospodinjstvu ter jih odpravitt. Poškodbe izven dela je treba bolj kritično obravnavati. Posebej se je treba spoprijeti s problemom prometnih nesreč in nesreč, ki izvirajo iz pretepov itd. Zlasti bo treba povečati zaščitne mere na področju kmetijstva in obrti, povečati obseg kolektivnih zavarovanj, okrepiti in razširiti nadzorstveno službo in končno biti vedno sproti pripravljeni na nove možnosti nesreč zaradi rastoče avtomatizacije proizvodnje.

Koreferat k isti problematiki, toda zasnovan na izhodišču zdravstvene preventive, je imel dr. Janez Lovšin. Poudaril je pravo grozovitost s podatkom, da pri nas zaradi različnih vzrokov, ki pa jih je mogoče odpraviti, oboli ali pa se ponesreči vsak osmi državljan. Ko je analiziral vzroke nesreč je ugotovil, da mnogokje, kjer so razmere okoli higienskotehnične zaščite delovnih mest urejene, naletimo na neverjetno število nesreč. Torej, tako je zatrjeval, izhajajo te nesreče iz subjektivnih vzrokov. Le-ti so: Neurejena prehrana povzroča pogosta obolenja prebavil. Velik porast prehladnih obolenj izvira od različnih vzrokov, začenši pri priprtih vratih, skozi katera vleče, pa do voženj z motornimi kolesi brez dobre obleke.

V razpravo je posegel tudi dr. Šušteršič, primarij kirurškega oddelka celjske bolnišnice. Prisotnim je postregel z zanimivimi, toda neprijetnimi podatki. Navedel je, da je število poškodb od leta 1955 močno naraslo. Takrat so v bolnišnici zdravili 5.900 primerov, lani pa že 13.700 poškodovancev. Pojav je s polno pravico imenoval »poškodbena epidemija« s pripombo, da bi med prebivalstvom nastala panika, če bi bilo recimo toliko primerov obolenj s kakšno nalezljivo boleznijo. Navedel je primere, da v celjski bolnišnici navkljub pomanjkanju kadra ni več problem reševati še tako težke primere (navedel je nekaj primerov izmed 20 dosedanjih operacij srca), toda takoj je pristavil, da pa ni bolnišnica zmožna uspešno reševati tistih srednje težkih in lažjih poškodb da bi bilo čim manj posledic Zato bolnišnica enostavno ni opremljena, prevoz je premalo organiziran, intervencija kirurga na mestu nesreče bi rešila marsikatero veliko škodo in smrt. Kritiziral je primere, da so morali v nuji iz Ljubljane sprejeto kri plačevati, hkrati pa pohvalil človekoljubje, ki je dostikrat rešilo življenja, pri čemer je mislil na prostovoljne darovalce krvi.

V prvem delu razprave je sodeloval še dr. Jurko, ki je govoril o očesnih poškodbah, ki v celjskem okraju predstavljajo vsekeg četrtega poškodovanca. To je najobčutljiva stvar, kot je oko samo, saj zdravljenje nima tolikšnih uspehov in le redko prepreči težje posledice. Tu bo treba več storiti na področju preventive, ker je kurativno zdravljenje dostikrat brez moči ali pa z zelo šibkim upanjem.

Med glavnimi poročevalci sta bila tudi tov. Turk, ki je razpravljal o prometnih nesrečah in navedel vrsto predlogov za zmanjševanje le-teh in tov. Jonak, ki je govoril predvsem o rehabitilaciji poškodovanih oseb, njih prekvalifikaciji in podobnih problemih.

V drugem delu razprave so sodelovali številni odborniki in gostje. Seja je z nakopičeno problematiko pokazala nujnost, da bi bilo treba ta vprašanja pogosteje in mnogo bolj na široko obravnavati, saj rešitev teh perečih zadev ni odvisna le od materialnih sredstev, temveč tudi od zavesti, prosvetljenosti in doslednosti vsakega posameznika.

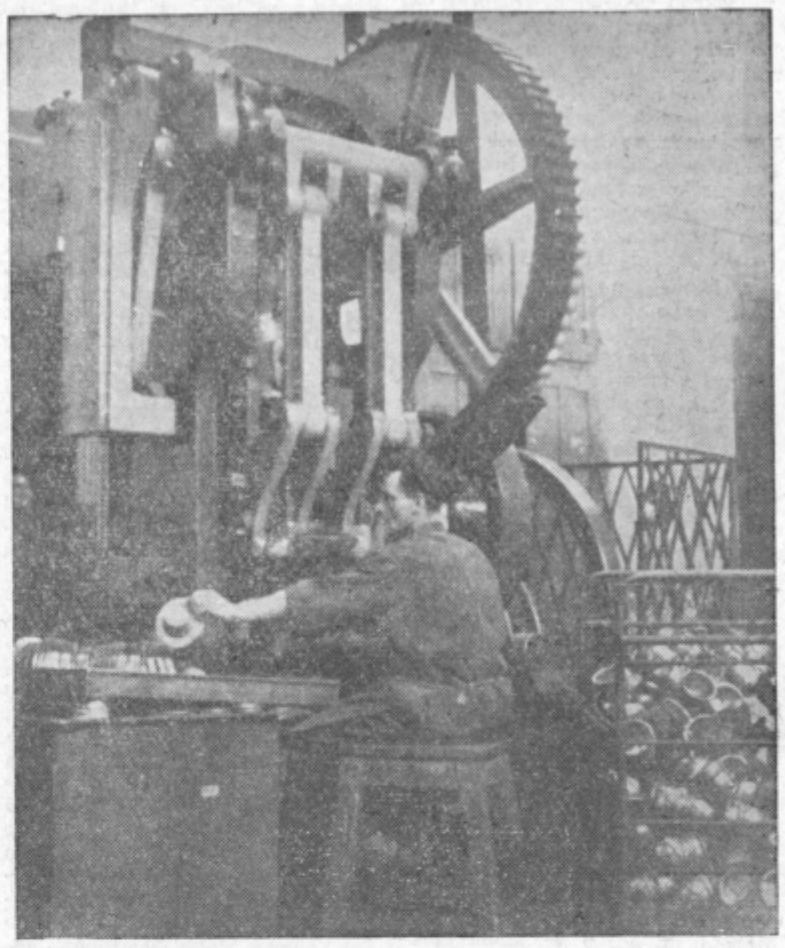

Več pazljivosti! Po podatkih je največ nesreč pri delu med rudarji, kovinskimi delavci, v obratih črne metalurgije in na cestah.

Po navadi so to nesreče zaradi premajhne pazljivosti.

OBVESTILO

Ker bomo prihodnjo številko našega lista posvetili dnevu republike, bo list izšel v soboto, 25. novembra, namesto v petek, 24. tega meseca.

Uredništvo

ZA VZGLED

SEKCIJA SZDL NA VRHU NAD LAŠKIM

Tudi v laški občini so v zadnjem času sekcije pri krajevnih organizacijah Socialistične zveze poživele svojo dejavnost. Najbolj aktivne so zunanje politične sekcije, kjer člani živahno razpravljajo o perečih problemih in dogajanjih v svetu.

Najbolj delovna pa je sekcija za komunalna vprašanja na Vrhu nad Laškim. Uspeh te sekcije je, da je uspela zainteresirati tamkajšnje prebivalce za gradnjo kulturnega doma. Kraj je dokaj odmaknjen, zato so potrebe po kulturno-prosvetnem izživljanju velike, nimajo pa za tako dejavnost primernega prostora.

Zato je zamisel o gradnji kulturnega doma v tem kraju naletela na razumevanje vseh prebivalcev. V ta namen so kmetovalci že obljubili okoli 120 kubičnih metrov lesa, pripravljeni pa so tudi pomagati s prostovoljnim delom.

Če bodo to koristno zamisel začeli realizirati, bo pri tem gotovo priskočila v pomoč tudi kmetijska zadruga in še verjetno kdo drugi, saj bi v kulturnem domu dobile primerne prostore tudi množične organizacije, ambulanta in pa skladišče kmetijske zadruge.

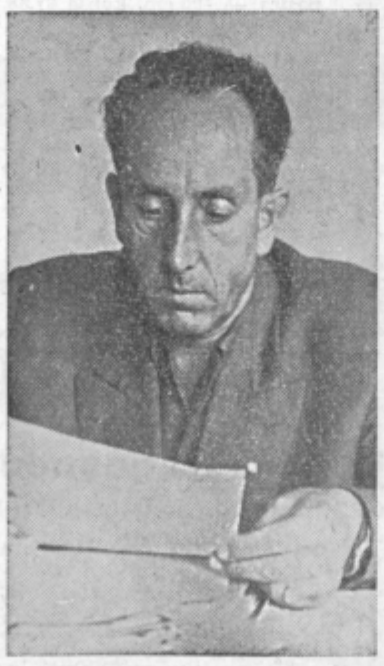

Direktor Milan Loštrk poroča...

VREME

za čas od 7. do 27. novembra

Sredi novembra dvo do tridnevno zboljšanje vremena, nato močne ohladitve s snegom do nižin in burja. Nekako od 20. do 26. novembra brez bistvenih padavin in hladno vreme. Okoli 27. novembra padavine.

ZA BOLJŠO VSEBINO DELA

OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZK

Pretekli teden je Občinski komite Zveze komunistov v Celju razpravljal o vsebini dela osnovnih organizacij, o delu tovarniških komitejev in občinskega komiteja samega.

Živahno razpravo o organizacijskih n vsebinskih problemih dela osnovnih organizacij je sprožilo poročilo občasne komisije, ki je imela nalogo napraviti poglobljenejšo analizo o tem, kako so osnovne organizacije doslej osvojile že nov demokratični način dela, v kolikšni meri so in če so od sistema vodenja prešle na sistem prepričevanja in vzgoje. Komisija ki je v preteklem mesecu obiskala vrsto osnovnih organizacij po kolektivih in na terenu, skoraj nikjer ni naletela na primere, da bi komunisti neposredno iz organizacije ZK posegli v razne probleme, da bi z drugo besedo — komandirali. Pač pa je komisija naletela na drugačne probleme. Na primer na pojave, da osnovne organizacije ZK še niso našle prave vsebine dela v novih pogojih. Zlasti to velja za osnovne organizacije v nekaterih velikih kolektivih, kjer je delo tovarniških komitejev sicer pestro, programsko bogato in aktualno, v osnovnih organizacijah, ki so pogosto v okviru ekonomskih enot, pa se vrtijo okoli organizacijskih vprašanj, ali pa od časa do časa sprovajajo akcije, ki jih priporočajo od zgoraj. Nadalje se v osnovnih organizacijah komunisti vse premalo seznanjajo z občimi političnimi in gospodarskimi vprašanji, pogosto pa tudi odločno premalo z neposrednimi gospodarskimi nalogami v lastnem podjetju in hkrati z ekonomsko-političnimi problemi v kolektivu.

Odkar se v občinskem merilu odvija intenzivnejše delo na področju političnega šolstva in izobraževanja (seminarji ter študijska predavanja) so osnovne organizacije več ali manj opustile izobraževalno nalogo, češ, saj to dobivajo člani na prej omenjenih šolah in seminarjih. Kako je to zgrešeno, dokazuje ravno predhodni podatek, da mnoge osnovne organizacije ne načenjajo drugih problemov razen organizacijskih. Politično šolstvo opravlja sicer zelo važno in koristno nalogo, toda njegov obseg je preozek in hkrati programsko ne more zajeti vseh številnih družbeno političnih nalog. Osnovne organizacije bi morale nadalje ostati jedro, v katerem bi komunisti rastli tako ideološko, kot tudi na področju družbeno političnega ter ekonomskega znanja. Osnovne organizacije bi morale marsikje preusmeriti svoje delo tako, da bi njeni člani v neposredni praksi spoznavali in utrjevali svoje znanje o novih ekonomskih nalogah in sistemu neposredne demokracije, katerega težišče je ravno pri njih — v ekonomski enoti, na terenu v stanovanjski skupnosti itd.

Po zelo bogati razpravi so na seji komiteja osvojili nov program za delo komiteja v naslednjih treh mesecih. Ta sistem dela se je v Celju zelo obnesel, saj taki načrti na krajšo stezo zajamejo najbolj aktualne naloge in zagotavljajo odločnejše zavzemanje komiteja za izvršitev sprejetih nalog.

Tako so sklenili, da bodo v prihodnje posvetili vso pozornost delu osnovnih organizacij in skrbeli za čim tesnejše stike med komitejem in osnovnimi organizacijami. Komite bo organiziral vrsto debatnih in informativnih sestankov z vodstvi osnovnih organizacij. Nadalje bo komite posvetil večjo pozornost delu aktivov komunistov in bo nekatere na novo ustanovil. Nekateri aktivi komunistov bodo vezani na občinski komite in bodo tako komiteju v veliko pomoč po raznih posebnih vprašanjih. Nadalje je komite sklenil osvojiti stalno prakso lastnega izobraževanja in informiranja. Tako se bodo člani komiteja sestajali tudi na debatnih sestankih, na katerih bodo obravnavali najaktualnejša vprašanja tako s področja naših notranjih političnih in ekonomskih nalog in razmer, kakor tudi o zunanjepolitičnih vprašanjih našega časa.

Dela čez glavo, če ...

Na zadnji seji sekretariata pri Okrajnem odboru Zveze borcev v Celju so med drugim razpravljali o problemih borcev, ki jih letos, ko proslavljamo 20-letnico ljudske vstaje, po vseh občinah pospešeno in zadovoljivo rešujejo. Vendar so pri tem omenili primer, ki kaže, da povsod le ni tako, in prav to me je vzpodbudilo, da sem napisal tele vrstice.

Na seji so omenili primer v žalski občini, kjer upravni organi občine ne razumejo in ne upoštevajo dovolj dela referenta za borce pri občinskem ljudskem odboru. Tovarišica, ki vodi ta referat, je po mnenju nekaterih na občini premalo zaposlena. Zato so ji celo zbili precej točk pri ocenitvi dela za nagrajevanje po učinku in ji vsilili še posle invalidskega referenta.

Tako so menili nekateri v žalski občini, ki so zagovarjali in speljal to stvar. Stanje pa je seveda drugačno. Omenjena tovarišica, ki vodi referat za borce, bi imela dela čez glavo, če bi bilo za vprašanja borcev več razumevanja, če bi ji pomagali pri reševanju problemov borcev. Ta problematika je zelo obširna in občinska organizacija Zveze borcev bi jo morala posredovati občini, odnosno referentu za borce v rešitev. Tu gre za vrsto vprašanj od zdravstvenega, socialnega stanja borcev, šolanje in kvalifikacija, vzgoja otrok padlih borcev, stanovanjsko vprašanje, zaposlovanje invalidov itd.

Ta organ pri občinskem ljudskem odboru in občinska komisja za borce, so menili člani sekretariata, bi imela polne roke dela, če bi hoteli bolj uspešno reševati vsa ta vprašanja. Potem se tudi ne bi zgodilo, da v nekaterih podjetjih borce radi zaposlujejo na slabša delovna mesta, da invalide najraje zaposlujejo kot vratarje, namesto da bi jim našli primernejša delovna mesta. Zlasti bi bilo potrebno v tem letu storiti vse za prekvalifikacijo borcev za primerno delo, priznanje priznavalnin in pokojnin pa uveljavljati le, če so vse ostale možnosti izčrpane.

-ma-

Pogled po svetu

Izbirna kronika preteklega tedna: SZ je dala nov predlog o ureditvi berlinskega vprašanja in nemškega problema. Najprej naj bi se uredilo vprašanje mesta, nato šele naj pride na vrsto mirovna pogodba. Osebni stiki med Hruščevom in nemškimi diplomati so bili pogosti, zahodni veleposlaniki so konferirali. Angleži so ocenili predlog kot veliko koncesijo zahodu, medtem ko ZDA in Zahodna Nemčija v prvih komentarjh trdita, da sovjetski predlog ni nič novega.

V Nemčiji ne moremo pričakovati kake posebne spremembe. Adenauer bo spet kancler in bo še ta mesec obiskal Kennedya, najbrž z istimi predlogi in obljubami, ki so prepričali svet predvsem o tem, da Nemci zamerijo Hitlerju samo eno stvar, to je, da ni zmagal. To je uradno potrdila tudi vlada Zahodne Nemčije ob primeru našega Vračarića. Antikomunistična histerija in revanšizem je osnova te zahodnonemške politike in že so tu znamenja, da jo ob eksploataciji blokovskih nasprotij nemška vlada že skoraj neodvisno vodi, ne glede na svetovno javno mnenje, ki še ni pozabilo nemških vojnih zločinov. Nemško ravnanje je odločno obsodil tudi »Times«, glasilo angleškega Foreign Officea.

V ZDA je prispel Nehru. V pogovoru s Kennedyjem sta se sicer zedinila, da je treba voditi mirovno politiko, nič kaj vzpodbudna pa ni Kennedyjeva beseda, da naj v nemškem vprašanju »izbira ljudstvo, ki je najbolj neposredno zainteresirano«. Načelno je to že prav, toda na nemškem vprašanju je zainteresirana vsa Evropa, če ne ves svet, predvsem pa tisti narodi, katerim je Nemec grozil z narodno smrtjo. V tem je težava nemškega vprašanja.

Kennedy je nadalje izjavil, da bo Amerika pripravila atomske eksplozije v ozračju, da ne bi bila prevarana od SZ.

Hruščev je ob 44-letnici Oktobrske revolucije govoril že pod vtisom Kennedyjeve izjave o pripravljanju poskusov. SZ ne more prenehati s poiskusi, kajti začela je z njimi Amerika nad Hirošimo, po vojni z njimi nadaljevala, v moratoriju pa z njimi na pobudo SZ prenehala, ni pa prenehala z njimi Francija in za Francijo in z njo skupaj sega po atomskemu meču še kdo drug. Roka za sklenitev mirovne pogodbe ni postavil, iz njegovih besed pa zveni grožnja: »Se vedno bomo potrpežljivi, ne bomo pa čakali neskončno. Zdaj je na vrsti Zahod, da spregovori«.

Toda ZDA so se tudi na forumih OZN izjavile zoper atomski moratorij, ki ga terjajo azijske in afriške države

SZ je po XXII. kongresu zajel val destalinizacije. Če to pomeni odpravo šibkih strani sovjetske družbe in utrditev ugleda najstarejše socialistične države, potem bo destalinizacija pomenila, upajmo, tudi za svetovni mir pozitivno postavko.

Pred končno rešitvijo je baje alžirski problem, če smemo verjeti de Gaullu. V Bastiji na Korziki je de Gaulle dejal, da prizna Alžircem načelo samoodločbe, da se je pobotal tudi z ustanovitvijo alžirske države, ki bi dala jamstvo evropskemu prebivalstvu v Alžiriji ter zagotovila francoske interese v Sahari. Taka rešitev bi bila v interesu Francije in pogajanja se lahko takoj prično, samo da FLN ne bi postavila še kakih drugih pogojev. Če pa bi alžirsko ljudstvo odklonilo sodelovanje s Francijo, je de Gaulle pripravljen prepustiti deželo Alžircem, toda to bi pomenilo, da v Alžiru ne bi zmagal zdrav razum. Priznal je, da je večina Alžircev za FLN, da, celo s tem bi se sprijaznil, da bi se alžirski Francozi preselili v Francijo, ker Francija mora krepiti svoje vojaške sile. V šestih mesecih je Alžir lahko neodvisen, je dejal de Gaulle.

To je velika novost za ves svet, posebno ker je v istem času general Salan izjavil, da ima ves Alžir za seboj in da niti malo ne misli, ukloniti se de Gaullu, razpusiti OAS in prepustiti Alžir domačinom. Francija je imela Alžir 131 let in da ga bo imela zmerom, on pa da se zanj bori, ker si prizadeva izriniti komunizem iz Alžirije.

T. O.

SZDL in skrb za delo družbenih organizacij

Čedalje bolj pogostni so primeri, ko na sestankih odborov in organov Socialistične zveze razpravljajo in analizirajo probleme, ki se pojavljajo v zvezi z delom nekaterih organov družbenega upravljanja, družbenih organizacij itd. Na dnevne rede takih sej prihajajo vprašanja šolskih odborov, hišnih svetov, delavskih univerz, raznih strokovnih združenj, družbenih organizacij in podobno.

Razumljivo je, da bo morala Socialistična zveza posvetiti vsem tem problemom, družbenim organom in organizacijam še več skrbi, oziroma, pozornost Socialistične zveze za ta vprašanja bo morala rasti vzporedno z razvojem družbenega upravljanja in povečane vloge, ki jo bodo v tem sistemu imele družbene organizacije in organi upravljanja. Kajti delo organov upravljanja in družbenih organizacij postaja sestavni del razvoja na posameznih področjih družbenega življenja. Zato ni in ne more biti vseeno, kakšno vlogo imajo pri tem organi upravljanja in družbene organizacije.

Toda, če bi se samo za hip ustavili pri nekaterih analizah, ki prikazujejo delo teh organov, bi lahko ugotovili nekatere tendence, ki potrjujejo prakticistično, ozko in zelo površno obravnavanje takih problemov. Ne moremo zanikati, da je za oceno dela nekega organa ali organizacije zelo važno, da vemo, kakšen je sestav tega telesa, koliko ljudi dela v njem, koliko je bilo sestankov, kakšne oblike dela uveljavljajo itd. Čeprav so ti elementi zelo važni, vendar niso edini, na osnovi katerih bi lahko napravili zaključke. Če bi ocenjevali delo samo po teh kriterijih, bi lahko prišli celo do napačnih ugotovitev. Bili so primeri, kot na primer, da je nekdo delal analizo dela nekega delavskega sveta samo na osnovi podatkov, da toliko in toliko ljudi dela v tem organu delavskega upravljanja, da je vsak peti ali osmi proizvajalec član enega ali drugega organa upravljanja, da je bilo toliko in toliko sestankov in podobno. Če pa bi šel pri tej analizi nekoliko naprej in pogledal, kakšno je dejansko stanje v podjetju, kakšno je poslovanje, kako je z delitvijo osebnih dohodkov, kakšni so notranji odnosi, bi prišel do popolnoma drugačne slike, kot jo je dobil na osnovi prejšnjih pokazateljev. Prav tako bi delali napak, če bi razpravljali o delu nekega strokovnega združenja samo s stališča, da imajo toliko in toliko članov, da so izdelali svoj letni načrt dela itd., če ne bi vsega tega povezali z dejanskim vplivom takšne organizacije na okolje, v katerem deluje, če ne bi upoštevali prispevkov, ki jih je dala takšna organizacija pri obravnavanju in reševanju določenih problemov v komuni in slično.

Organizacij ne ustanavljamo in nimamo zato, da bi bile same sebi namen, temveč edinole zaradi reševanja določenih problemov, ki obstajajo v družbenem dogajanju in se z njegovim razvojem tudi porajajo na novo. Vrednost nekega organa upravljanja, oziroma organizacije cenimo ravno po tem, kako uspeva pri odkrivanju takih vprašanj, kako jih obravnava in išče zanje ustrezne rešitve. Težko si zamišljamo uspešnost dela in uveljavljanje organa upravljanja ali neko organizacijo, če se posveti samo reševanju ozkih notranjih vprašanj, ne zmeni pa se za dogajanja okoli sebe. Življenja društev, organizacij in podobno ne moremo ocenjevati samo na osnovi njihovega lastnega dela, temveč moramo te organizacije in njihove organe gledati skozi življenje in probleme društev, oziroma okolja, v katerem delajo.

Poznavanje vseh teh problemov, njihovih vplivov in ciljev, je silno važno predvsem zavoljo tega, da politične organizacije, predvsem pa Socialistična zveza, dosti bolj realno ocenjuje delo posameznih organov in organizacij, da jim nudi ustrezno politično pomoč in pripomore k njihovemu izpopolnjevanju in boljšemu delu ter boljšemu vplivu na razvoj družbenih dogajanj. V kolikor bodo politične organizacije in zlasti še Socialistična zveza upoštevale vse te momente, potem je gotovo, da se pomoč družbenim organizacijam in organom upravljanja ne bo omejevala samo na ozka organizacijska, metodska ali kadrovska vprašanja, temveč na širše osvetljevanje resnične vsebine njihovega dela.

M. D.

Po dežju

S Kompasom v Moskvo

Uspešnim in nepozabnim izletom v domače kraje in tuje dežele, ki jih je pripravila celjska poslovalnica Kompasa sama ali pa skupaj s centralo v Ljubljani, se bo enajstega decembra letos pridružil še eden, vsekakor najpomembnejši in najznačilnejši — izlet z letalom »AA« podjetja v Moskvo. Zanimanje za ta izlet je bilo tolikšno, da so bila razpoložljiva mesta v letalu zasedena že nekaj dni po razpisu. Zasedli so jih člani Društva inženirjev in tehnikov ne samo iz Celja in Slovenije, temveč tudi iz nekaterih drugih krajev naše države. Na pot bo odšlo kar sedemdeset potnikov. Med enotedenskim potovanjem si bodo ogledali Kijev in Leningrad, štiri dni pa ostali v Moskvi. Tu sta na sporedu celo dve poučni ekskurziji, ena za agronome, druga za metalurge in kemike.

Pot se bo začela v Zagrebu, kajti ljubljansko letališče ni primerno za velika letala CD-6. V celoti bo dolga 6.300 km. Kot je bil propaganden razpis, tako je Kompas nudil tudi propagandno ceno — celokupno potovanje bo stalo enega potnika samo 139.000 dinarjev.

-mb

Kaj pravite k temu?

● Od 339 anketiranih alkoholikov v nekem našem večjem mestu, jih je 46 izgubilo 20.966 delovnih ur, ki v proizvodnji predstavljajo skoraj 33,5 milijonov dinarjev. In to vse samo zaradi alkohola!

● Po anketi Sveta za prosveto in kulturo LRS, ki je bila narejena v sedmih vinorodnih in osmih nevinorodnih občinah Slovenije, je med učenci višjih razredov osnovnih šol v vinorodnih predelih kar 12.7 % takih, ki redno uživajo alkohol, v nevinorodnih pa samo 0,5 %.

● Leta 1954 smo poročali Organizaciji združenih narodov: V Jugoslaviji popijemo letno za 120 milijard dinarjev alkoholnih pijač. (Prav toliko znašajo tudi vse socialne dajatve.)

● V naši državi izdelamo povprečno 11.296 vagonov žganih pijač na leto. Ker zaradi visokih zaščitnih carin izvozimo letno komaj deset vagono teh pijač, pomeni, da celotni pridelek steče po naših grlih.

● Nad 60 % vsega žganja skuhamo iz sliv. Mnogokrat dodajamo slivam še sladkor, ki ga za te potrebe celo uvažamo.

● Proizvodnja umetnih vin je danes v Jugoslaviji za 1.100 odstotkov večja, kot je bila pred drugo svetovno vojno.

● Letno pridelamo v Jugoslaviji (povprečno) 42.430 vagonov vina. Izvozimo ga okrog 2.100 vagonov, 400 vagonov ga predelamo v razne vinske destilate, 250 vagonov pa v vinski kis. Vse ostalo ostane doma.

● Na vsakega prebivalca Jugoslavije odpade letno 33,8 litrov alkoholnih pijač in samo 0,3 do 0,5 litra sadnih sokov. Švicar pa popije v enem letu od deset do trideset litrov sadnih sokov.

SPORT — SPORT — SPORT

Lahko bi bil rekord

Kot smo že poročali, je celjski atlet inž. Jože Brodnik zmagal pretekli teden na velikem mednarodnem tekmovanju deseterobojcev v italijanskem mestu Formii.

Ob povratku domov je pripovedoval, da je na mitingu sodelovalo štirinajst atletov. Nastopili so na stadionu italijanske atletske šole. — Če bi nas ne spremljalo slabo vreme, je dodal, kajti zlasti prvi dan je močno deževalo, pa tudi temperatura je padla pod normalo za te kraje, bi ne samo zmagal, temveč dosegel tudi nov jugoslovanski rekord. Najslabši rezultat sem dosegel v metu diska, kjer sem zaostal za skoraj za deset metrov za običajnimi meti. Tako sem samo v tej disciplini izgubil več sto dragocenih točk. Za osvojitev prvega mesta sem prejel zlato medaljo. Sicer sem pa dosegel naslednje rezultate: 100 m — 11.3, daljina — 668, krogla — 13.08, višina — 183, 400 m — 51.9, disk — 38.37, palica — 400 cm, kopje 67.88, 1.500 m — 4:39.2.

Brodnik je zbral 7.147 točk, drugoplasirani Italijan Sar pa 6.094. S tem je najboljši italijanski deseterobojec izpolnil normo za udeležbo na evropskem prvenstvu, ki bo drugo leto v Beogradu.

-an

V decembru konferenca Okrajnega odbora SZDL

V prvi polovici decembra bo redna konerenca Okrajnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva v Celju. Na njej se bo zbralo tri sto sedemdeset delegatov, ki so jih izvolili spomladi na konferencah Občinskih odborov SZDL.

Medtem, ko bodo delegati že te dni prejeli tiskano poročilo o delu organizacij Socialistične zveze na območju celjskega okraja v razdobju od zadnje konference, 17, aprila 1959. leta, pa bo na konferenci poročal predsednik Okrajnega odbora SZDL tov. Frnac LUBEJ o tekočih nalogah organizacij SZDL.

Konferenca bo imela delovni značaj. Na njej bodo polagali obračun dela v zadnjih dveh letih, razen tega pa se pogovorili o tekočih in prihodnjih nalogah. Pri tem bo glavna pozornost osredotočena na vlogo in delo Socialistične zveze v sedanji stopnji komunalnega razvoja. Konferenca bo trajala en dan in bo ves čas zasedala v plenarnem sestavu in ne v komisijah. Na njej bodo izvolili tudi člane novega okrajnega odbora SZDL, člane izvršilnega ter člane nadzornega odbora.

V zadnjem tednu po DOMOVINI

Petek, 10. novembra

V MURSKEM SREDIŠČU je več kot deset tisoč ljudi spremilo k zadnjemu počitku šest rudarjev, šest žrtev težke nesreče v tamošnjem rudniku.

Sobota, 11. novembra

DELAVCI zagrebškega podjetja Mega so priredili prisrčen sprejem svojemu direktorju Vračariču, ki so ga zahodnonemške oblasti v Münchenu nezakonito aretirale in nato na zahtevo jugoslovanske vlade in precejšnjega dela svetovne javnosti, izpustile.

Nedelja, 12. novembra

ODBOR partizanskega pohoda »Ob žici okupirane Ljubljane« je priredil slovesnost, na kateri je njegov zastopnik razdelil spominske listine tistim ljubljanskim podjetjem ter mladinskim in pionirskim aktivom, ki so postavili spominska znamenja, oziroma prevzeli patronate nad spominskimi kamni in drevesnimi nasadi prav tam, kjer je nekdaj potekala žična ovira.

Ponedeljek, 13. novembra

OB 17-LETNICI osvoboditve Skopja, je predsednik Tito odprl letos dograjeni del avtomobilske ceste »Bratstvo in enotnost« skozi Srbijo in Makedonijo ter govoril na velikem zborovanju v Skopju, na katerem se je zbralo nad 200.000 ljudi.

Torek, 14. novembra

IZ LJUBLJANE je krenila s »kombijem« na pot prva potujoča knjigarna.

V SANATORIJU Emona v Ljubljani je umrl akademik, predstojnik kirurške klinike ter tvorec moderne slovenske kirurgije prof. dr. Božidar Lavrič.

ŠE VEDNO PREVEČ NESREČ PRI DELU

Po podatkih Okrajnega higienskega zavoda za občino Celje je bilo v prvem polletju letošnjega leta samo poškodb pri delu 1.534, zaradi njih pa izgubljenih 30.412 delovnih dni. Podatek kaže, da število nesreč pri delu stalno narašča, namesto da bi bilo obratno.

To pomeni, da so ukrepi za zaščito in varnost pri delu še zmeraj premajhni in nezadostni in da organi samoupravljanja temu problemu še niso posvetili dovolj skrbi.

Afirmacija Socialistične zveze

pri pojasnjevanju novega gospodarskega sistema

(MISLI IZ POROČILA OKRAJNEGA ODBORA SZDL)

Letošnje leto je značilno za naš nadaljni družebno politični razvoj. Sprejeti so bili mnogi ukrepi, tako na področju gospodarstva, kakor tudi na področjih družbenih služb. Prešli smo v novo etapo. Spremembe v gospodarskem sistemu ne pomenijo samo uveljavljanje načela: za enako delo, enako plačilo. Spremembe v gospodarstvu bodo odslej spodbujale vsesplošno smotrno gospodarjenje v podjetjih in komuni.

Tudi družbene dejavnosti so letos na važni prelomnici. Tudi v njih se uveljavljajo merila za delitev dohodka po vloženem delu.

Spremembe v gospodarskem sistemu, zlasti decentralizacija ustvarjenih sredstev v kolektivih in komuni, so na moč razširile materialno osnovo, kar spodbuja intenzivni razvoj samoupravljanja v vseh družbenih dejavnostih.

Pričenja se proces vrednotenja človeškega dela kot osnovne kategorije za reguliranje ekonomskih odnosov na sploh in reguliranja odnosov med ljudmi. Hkrati s tem se je bistveno spremenil položaj proizvajalca, ki odslej ne bo le sodeloval v upravljanju in razdeljevanju dohodka, marveč bo postal aktiven upravljalec, ki odloča o merilih za osebno nagrado, po kriteriju kolicine in kvalitete individualnega deleža v kolektivni proizvodnji.

V smislu teh načel so organizacije SZDL celjskega okraja začele obravnavati in pojasnjevati značilnosti izpopolnjenega gospodarskega sistema. Upravičeno ugotavljamo, da so se organizacije SZDL prav v pojasnjevanju tega sistema zelo afirmirale. V svojem delu so napravile določen preobrat, ko so prvič učinkoviteje posegle v obravnavanje na širšem področju.

V obravnavanju značilnosti izpopolnjenega gospodarskega sistema in z njim v zvezi v obravnavanju samoupravljanja v podjetjih in drugih družbenih dejavnostih so organizacije SZDL morale izhajati iz celote, iz kompleksa problematike, morale so upoštevati splošno družbeno politične cilje ter stališča komune in njene nadaljne usode. V tem smislu so skušale organizacije SZDL mobilizirati vse sile znotraj komune zategadelj, da bi se čim prej začela v praksi izvajati načela novega gospodarskega sistema.

Proizvajalci že v praksi uresničujejo načela boljšega gospodarjenja. Uresničujejo se načela racionalizacije proizvodnega procesa, pospeševanja mehanizacije in delno tudi avtomatizacije. Ekonomske enote v mnogočem izboljšujejo notranjo organizacijo podjetij. Težnje po zaposlovanju nove delovne sile so čedalje manjše.

Zavoljo nastalega položaja se morajo kolektivi vedno bolj orientirati na tržne razmere. Čeravno še zmeraj postavljajo vprašanje ublažitve nekaterih instrumentov, da bi se tako laže znašli na tržišču, pa je zadnji čas takh pojavov vendarle manj. To dokazuje uspešno uveljavljanje načela, da je treba ustrezno reštev vselej iskati znotraj kolektivov, ne pa v administrativnih predpisih državnih organov.

Čeravno ocenjujemo stanje in decentralizacijo materialnega upravljanja kot določen proces, v katerem ne bi smeli biti nestrpni, pa je vendarle res, da smo na tej poti ugotovili precej slabosti, ki so v prvi vrsti posledica nepoznavanja družbene stvarnosti. Prehod od mezdnih odnosov, tarifnih postavk in drugih ostankov starega sistema na udeležbo proizvajalcev pri delitvi dohodka je bil težaven. To je po svoje tudi razumljivo, saj se morajo proizvajalci v neposredni praksi svojega kolektiva sami učiti in iskati najustreznejša merila za nagrajevanje po učinku.

URBANISTIČNI IN TURISTIČNI PROBLEMI DOBRNE

Korak po korak k cilju

Dobrna že od nekdaj slovi kot priznano zdravilišče za ženske bolezni in hkrati kot zelo priljubljen in prikupen turistični kraj. Ta ugotovitev pa ne bi bila popolna, če ne bi pristavili, da sloves Dobrne upada, ker razvoj zdravilišča in kraja ne gre v korak s časom, ki zahteva sodobnejšo ureditev zdravilišča in okolja, predvsem pa ureditev ceste od Vojnika do Dobrne. Le-ta je namreč v takem stanju, dobesedno luknja pri luknji, da turist, ki bi se po njej pripeljal v ta kraj, gotovo nikdar več ne bo tvegal z vozilom tako vratolomne vožnje.

Prav zaradi teh nasprotij, ki niso v skladu z razvojem zdraviliškega in rekreativnega turizma, se je pred dnevi v Dobrni sestal svet za turizem in gostinstvo celjske občine, da je na licu me-

sta in v pogovoru s predstavniki zdravilišča in krajevnega odbora ugotovil, kaj bi se dalo v skladu z razpoložljivimi denarnimi sredstvi, ki jih bo imela občina v naslednjih letih na razpolago, storiti, da bi to zdravilišče in letovišče modernizirali in ga tako približali sodobnim turističnim zahtevam.

V poročilu, ki ga je podal predsednik krajevnega odbora in direktor zdravilišča **Zmago Likar, je stopil v ospredje prvi problem, ki ga bo treba najprej rešiti — ureditev ceste. Takšna, kakršna je danes, je skoraj neuporabna. Cesta je torej prvi predpogoj za razvoj izletniškega turizma na Dobrni.**

Razen tega bi bilo potrebno na Dobrni zgraditi nov, sodoben zdravstveni objekt z zmogljivostjo okoli 200 postelj in sezidati stanovanjski blok za zdravniški kader in druge strokovnjake. Prav zaradi pomanjkanja stanovanj v Dobrni nimajo zobozdravnika, ki bi bil nujno potreben, saj hodijo domačini sedaj popravljati zobovje celo v Celje in na Polzelo.

Tudi sam kraj bi bilo potrebno urediti, da bi odgovarjal vsem zahtevam izletniškega turizma. Staro pekarno bodo kmalu podrli, v teku so tudi že **zaključna dela za dokončanje vodovoda na Klancu. Predvsem pa bo potrebno urediti vas, odstraniti mostovno lebtnico z mesta, kjer se sedaj nahaja, in urediti vhod v Dobrno. Po urbanističnem načrtu, ki so ga arhitekti izdelovali 8 let in za katerega so izdali že skoraj 3 milijone dinarjev, čeprav se je v tem času že nekoliko spremenil in ga merodajni še ni-so potrdili, je predvidena še gradnja odprtega športnega bazena, gradnja blokov oziroma vrstnih hiš, ureditev trgovskih lokalov in stojnic za prodajo sadja, weekend naselja, avtobusne postaje in ne nazadnje ureditev pokopališča.**

Koncept razvojnega programa je jasen: **Dobrna naj bi se razvijala v turistično zdraviliški kraj, ker so za to ugodni pogoji in ena dejavnost bi drugo dopolnjevala. V ta namen bo potrebno zgraditi 20 do 30 objektov.**

Ker pa občina za vsa ta dela še zdaleč nima dovolj sredstev in ker urbanistični načrt še ni dokončno izdelan in potrjen, so bili člani sveta mnenja, **da bi bilo potrebno najprej na podlagi izdelanega realnega programa, ki bi vsekakor upošteval tudi mnenja domačinov, izdelati dokončni urbanistični načrt in določiti prioritetni red gradenj po etapah v skladu s sredstvi, ki bodo na razpolago v prihodnjih letih. Svet bo predložil občini, da bi drugo leto najprej začeli asfaltirati cesto do Dobrne.**

Predsednik občine **Franc Rupret**, ki je bil tudi na tej seji navzoč, **je to zamisel podprl s pripombo, če bo dovolj denarja, kajti drugo leto je v načrtu gradnja dveh šol v Celju in ureditev ceste proti Rogaški Slatini. Te gradnje pa bodo angažirale ogromno sredstev. Vsi navzoči so se tudi strinjali, da bi zaenkrat odstopili od gradnje kulturnega doma, ki v Dobrni zaenkrat ni nujno potreben, dosedanji urbanistični osnutek pa to gradnjo predvideva.** Prav tako naj bi ostal spomenik padlim na mestu, kjer sedaj stoji, saj njegova prestavitev, ki jo tudi predvideva osnutek sedanjega urbanističnega načrta, ne bi bila po volji prebivalcev, ki so pri gradnji spomenika vložili precej ur prostovoljnega dela.

Tako je ta sestanek začrtal jasne smernice glede bodoče ureditve Dobrne, že nakazal tudi vrstni red gradenj, realizacija pa bo potekala korak po korak, pač kolikor bo denarja na razpolago.

-ma-

Trgovina in tržišče

Na tržišču se srečujemo z živahno igro cen. V gibanju cen, ki se je pričelo lani v tem obdobju, beležimo skromen splošen porast in to v septembru za 8% napram maju lani in za 4% napram januarju letos. Toda pri posameznih proizvodih je zabeležen strm porast maloprodajnih cen v primerjavi s cenami v letu 1960, kot n. pr. pri pšenici za 16%, koruzi za 18%, govejem mesu za 12%, svinjskem mesu za 20%, mleku za 20%, obutvi za 7%, aparatih za gospodinjstvo za 13%, opeki za 39%, cementu za 13%, lignitu za 26%. Izjema so tekstilni izdelki, kjer so cene padle, medtem ko je pri ostalih skupinah proizvodov tendenca padanja zabeležena le individualno.

GIBANJE CEN JE OŽIVELO KRITIKE NA RAČUN TRGOVINE

Potrošnikovo nagnjenje, da vsako zvišanje cen pripiše trgovini in željam trgovcev, da bi prišli do lahkega zaslužka, lahko srečamo tudi pri drugih. Trgovino krivijo tudi tisti, ki so v jeseni in v začetku letošnjega leta sami začeli gibanje cen z namenom, da bi si preko visokih cen zagotovili boljši položaj v novi razdelitvi dohodka in v novem režimu menjave. Tu gre za visoke »profitne stopnje« ali pa za povečane osebne dohodke, ki presegajo stopnjo realizacije oziroma stopnjo produktivnosti. Krivijo jo tudi tisti, ki so z instrumenti dobili določene ugodnosti, toda niso izpolnili obljube za znižanje cen in tisti, ki kaj radi preslišijo dejstvo, da družba daje nekje visoke izvozne premije na maloprodajne cene. Končno so tu tudi zvišane prevozne tarife kot važen element kalkulacije.

VZROKI SO TUDI DRUGJE

Ne želimo se postavljati v vlogo advokata trgovine, niti ne ublažiti ostrino kritike na račun njenih nezdravih in škodljivih dejanj. Toda zanemarjanje pravih vzrokov nas ne more privesti daleč. Nasprotno. Če vzamemo dejstvo, da je industrijska proizvodnja za široko potrošnjo porasla za 12%, da se je kmetijska proizvodnja znižala, da so denarni dohodki prebivalstva porasli za 23%, železniške tarife za najmanj 15% in cene proizvajalcev blaga široke potrošnje od 2 do 30%, tedaj ni pretirano reči, da je prav trgovina vplivala na to, da se na tržišču odkloni pretirano povečanje cen, ki bi v vsaki drugi deželi sledilo po sličnem gibanju v proizvodnji in dohodkih prebivalstva. Iluzorna bi bila trditev, da je ta »zasluga« posledica gospodarske moči trgovine ali pa odgovornost zaposlenih kadrov. Obrazložitev je treba iskati v njenih skromnih tehničnih, kadrovskih in ekonomskih možnostih in v izjemnem položaju ekonomike trgovine, ki je stalno pod pritiskom javnega mnenja. Ilustrirajmo to z nekaterimi podatki.

MARŽA JE ZELO BLAGO PORASLA

Na enega zaposlenega v trgovini odpade pri nas 145 prebivalcev, medtem ko znaša povpreček v 11 zapadnoevropskih deželah 30 prebivalcev. Od vseh zaposlenih jih je pri nas v trgovini 6,8%, v Zapadni Nemčiji 8,9%, v Norveški 9,3%, v Angliji 11,4%, v Holandiji 14,6%. Razdrobljenost trgovinske mreže, ki onemogoča formiranje pomembnejših finančnih sredstev, dopolnjuje še slaba strokovna izobrazba, saj je v trgovini zaposlenih 29,6% ljudi brez izobrazbe, in le 12% s srednjo izobrazbo. Promet od l. 1956 do 1960 se je povečal za 86%, medtem ko se je število zaposlenih povečalo le za 16,6%. Vrednost prometa na malo na enega zaposlenega se je v istem obdobju povečala od 8,7 na 13 milijonov dinarjev ali za 49%, a število prodajaln vsega le za 13%. Točno je, da so rasli tudi osebni dohodki v trgovini, toda marža, ki ji po svoji skromnosti ni primere v svetu (15% v trgovini na malo in 6,7% v trgovini na veliko), je zelo blago porasla. Povprečno povečanje skladov v letu 1960 znaša na trgovinskem podjetju na malo 2,4 milijona dinarjev, na trgovini na veliko 9,9 milijona dinarjev, vključno s sredstvi rezervnega sklada.

REŠITEV JE V VEČJI AKUMULATIVNOSTI

Proizvajalci vedno bolj kažejo težnjo, da preidejo na masovno in ceneno proizvodnjo in zahtevajo od trgovine, da jim omogoči optimalno tržišče. Zato se mora trgovina hitreje razvijati za to funkcijo. Toda te funkcije ni mogoče zagotoviti samo z reorganizacijami, združevanjem in razdruževanjem obstoječega omrežja, marveč z odpiranjem novih prodajnih prostorov in vse večjo specializacijo na področju menjave. Uresničevanje te zahteve pa terja večjo akumulativnost, ki bo v prvi vrsti okrepila sklade podjetij in vzpodbudila interes komun za razvoj trgovine.

R. G.

REALIZACIJA PRORAČUNA NI ZADOVOLJIVA

Občinski ljudski odbor Mozirje je na nedavni seji razpravljal tudi o realizaciji proračuna občine za devetmesečno obdobje. Dohodki proračuna so bili 16 odstotkov višji od polletnega letnega plana, izdatki pa za 14 odstotkov od polletnega plana. Realizacija proračuna ni povsem zadovoljiva.

Rozalija

Skrij plačilni seznam

Danes je bil direktor Paradajzar nenavadno ogorčen. Tajnica Julika mu je servirala že tri črne kave, se mu trikrat pomenljivo nasmehnila in trikrat se ji je že odpela svetlikasta broška na napeto zaobljenih prsih, pa nič ni pomagalo. Gledal je črno, kot bi jih devet na mah. Lani, ko je karambolival s skoraj novim »Milecentom«, veste, še zdaleč ni bil tako črnogled in ga je mačje mehka tajnica Julika znala hitro potolažiti. Danes pa, hudiča, kdo bi vedel, kaj se je zgodilo! Podjetje ni na stečaju, to je nemogoče! Delajo vseskozi z dobičkom, ki ga delijo skoraj vsak mesec. Sam Paradajzar je še pred kratkim potegnil tristo jurjev z gibljivega fonda in celo Julika jih je dobila nekaj okrog štirideset, prav toliko pa je baje še direktor pridal iz svojega za njeno posebno prizadevnost.

»Julika!« je naenkrat skoraj zavpil in hkrati dodal: »Tovarišica tajnica!« Juliki je noga zastala sredi koraka, tako presenečeno ga je pogledala. Kaj pa je? »No, ne stoj tako kot štor!« je dejal nekoliko zamolklo. »Plačilne sezname prinesi od blagajničarke. Vse za letošnje leto! Si razumela?«

Brhka Julika ga je radovedno pogledala postrani, se naglo zasukala na petah, pogledala povprek čez levo ramo, kot bi mu mislila pokazati jezik, skomignila ter odbrzela skozi vrata.

»Prekleto! Kaj se vtikajo v to! Mar nimajo tam v svojih pisarnah kaj drugega početi, komitejevci in sindikalisti!« je godrnjal in se z vso težo spustil v naslonjač, da je ta zacvilil. »Razumem, da se brigajo za proizvodnjo, za odnose do dela, toda kaj jih briga naša delitev dohodkov. Ali nismo samostojno podjetje z delavskim samoupravljanjem? Smo in amen! Zdaj pa naenkrat naj sporočim, kakšen je razpon plač od najmanjše do največje, to je, seveda moje! Pa ne samo razpon v osnovi, to bi še šlo! Hudiči hočejo zvedeti za razpon v vseh prejemkih! Saj nisem nor, da bi to povedal«. Prižgal je cigareto in globoko potegnil ter puhnil, da mu je ves obraz za hip zakril belkast dim.

Julika je naglo odprla vrata, pod pazduho je držala šop plačilnih seznamov in vljudno dejala: »Tovariš direktor, tovariš predsednik sindikata bi rad govoril z vami zaradi nekih važnih podatkov, ki jih ni sprejel!«

»O, za vraga!« je ušlo direktorju Paradajzarju. »Zapri za hip vrata! Je sam? Daj brž seznam! Poglej, če so dvojni! »Mrzlično ji je potegnil seznam iz rok in jih prelistaval. »Imentno! Napisani so po dvakrat, za prejemke, ki smo jih prejemali v dveh delih: osnova, dodatki in gibljivi del po učinku! Na, Julika, srček mili, skrij to v svojo torbo in mi prinesi šele takrat, ko ti porečem, čez mesec dni.«

»No, zdaj pa le naj pride tovariš predsednik!«

»Zdravo! Veš kaj, prav lepo pa ni, da nam nisi poslal podatkov, ki jih potrebujemo. Daj, pokaži mi, kako je z vašimi prejemki!«

»Saj veš, tovariš predsednik, s proizvodnjo imamo dosti dela, skrbi je čez glavo, pa sem na sindikat čisto pozabil. Na, kar poglej! Tajnica je pravkar pripravljala poročilo, pa če si že tu, oglej si! Ni tako hudo, kot čvekajo stare babe! Mi smo skromni!«

O Ljudskem magazinu, poslovanju in govoricah

Nič ni tako skrito, da . . .

V četrtek je svet za notranjo politiko pri Okrajnem ljudskem odboru v Celju razpravljal o nekaterih negativnih pojavih v trgovini. V zvezi s tem so navedli tudi primer Ljudskega magazina in dokaj obširno razložili nepravilnosti v poslovanju tega detajlističnega trgovskega podjetja.

Za Celjane se je začela »zadeva Ljudski magazin« pravzaprav šele pred nekaj tedni, ko se je v mestu razvedelo, da so v Ljudskem magazinu goljufali. In potem je bila veleblagovnica nekaj časa osrednja tema vseh pogovorov in prav gotovo se ni v njenih prostorih še nikoli prej zbiralo toliko ljudi kot prav tiste dni. Govorice kot »tudi ta in ta je imel prste vmes«, so se širile kot dim v vetru in skoraj bi bili začeli že sami sebe sumljivo opazovati. Pa je »zadeva Ljudski magazin« — kot marsikatere druge — pri ljudeh kmalu utonila v pozabo. Radovednost se je polegla, govorice utihnile . . . .

Tak je bil začetek v javnosti, v resnici pa sega njegovo rojstvo daleč nazaj v leto 1952. Odtlej so pomanjkljivosti v organizaciji dela, zlorabe, osebna okoriščanja in podobna dejanja zajela tolikšen obseg, da bi razvoljevanje vsega tega zamotanega sistema zahtevalo veliko časa. V »Ljudskem magazinu« so ravnali spretno, vendar je tudi to pot obveljala stara resnica, da enkrat vse pride na dan. Ker je bilo poslovanje pomanjkljivo, dokumenti črtani, zneski stornirani in zbrisani, pa marsikaj uničenega, zaenkrat o številkah še ne bi mogli govoriti. Povemo lahko le to, da so drug drugega vlekli v blato, pri tem svetovali in učili. Nekateri so vedeli, pa so molčali — v zadevo je bilo vpleteno preveč odgovornih ljudi — in služba v »Ljudskem magazinu« navsezadnje ni tako neprijetna, da bi zavoljo resnice silili iz nje. Raje so zatisnili oči. Drugi pa so bili še manj »rahločutni«.

Delavski svet podjetja je sprejel za poslovanje pravila, ki pa so pomanjkljiva predvsem glede dolžnosti oddelkovodij in jim v marsikaterem pogledu puščajo povsem proste roke. Pa tudi po tem kar določajo, se je malokdo strogo ravnal. *Tako je bilo na primer v komercialni službi, ki je v podjetju sicer centralizirana in imajo tudi stalnega nabavnega referenta, pa je vendarle nabava in prodaja ostajala v glavnem v rokah oddelkovodij in poslovodje.* Samostojno so nabavljali blago in sami formirali cene, osrednja komercialna služba pa je izgubila pregled nad poslovanjem. Za tak način delitve dela in »decentralizacijo podjetja« se je zavzemal celo direktor, ki je tudi sam blago večkrat nabavljal.

Če k temu prištejemo še pomanjkljivo evidenco materiala v skladišču, tak sistem dela v poslovodski pisarni, ki je omogočal zbiranje sredstev za gotovinska izplačila čekov potrošniškega kredita (samo v letošnjem letu je bilo tako vnovčenih čekov — seveda le prijateljem in znancem — za milijon tri sto petdeset tisoč), nato povsem formalno delo komisije, ki naj bi kontrolirala cene in poslovanje s paragonskimi bloki, prodajanje kilogramskih ostankov blaga v metrih, zniževanje cen blagu, ki so ga kasneje sami pokupili, okoriščanje z ustvarjenimi viški — in če končno pristavimo še to, da je za vse to vedel tudi direktor, dobimo že jasnejši odgovor na vprašanje, kako je mogoče, da je ostalo tako poslovanje tako dolgo prikrito.

Viške in primanjkljaje so izravnavali z internimi prenosi med oddelki ali pa so likvidacijo razlik odložili do prihodnje inventure. Vse to jim je omogočalo, da so v naslednjem poslovnem obdobju viške prikrili in si jih prilastili, primanjkljaje pa poravnali z zvišanjem cen na račun potrošnikov. Vsak oddelek pa je imel poleg tega nekaj prijateljev in znancev; tem so blago prodajali na kredit, vodili o dolgovih posebno evidenco, ob inventurah pa namesto dolžnikov izkazovali zaloge blaga. Zavoljo teh znancev in prijateljev so se nekateri bavili tudi s komisijsko prodajo. Prodajali so že rabljeno blago, tihotapske predmete, ukradene stvari itd., znancem, prijateljem in sorodnikom — ki so imeli domačo obrt — pa so dajali blago v predelavo in jim plačevali usluge draže kot podjetjem socialističnega sektorja. Tako so na primer prav bojkotirali »Vezenino« in uslužbenci »Vezenine« so tu dolgo časa prejemali samo osemdeset odstotne plače, ker ni bilo dovolj dela zanje.

Uslužbenci v »Ljudskem magazinu« pa so imeli marsikatere olajšave. Tako je na primer nekdo potreboval zase obleko in za očeta plašč, pa so mu z dovoljenjem direktorja ceno zaželenega blaga znižali kar za več kot petdeset odstotkov. Zanimiv je tudi postopek z »darili« in »preizkušnjami«. Prve so dajali svojim stalnim kupcem in njihovo vrednost zaračunali pri drugem blagu, »preizkušnje« pa so prišle prav nekaterim uslužbencem. Tako je imel nekdo na »preizkušnji« pletilni stroj kar dva meseca, nekdo drug radioaparat, tretji preprogo, nekatere uslužbenke pa jopice in krila; vse te predmete so kasneje prodali kot popolnoma nove.

Inšpekcijske službe so podjetje le redkokdaj obiskale. Kadar pa so to storile, se za njihova priporočila in ugotovitve ni skoraj nihče zmenil. Tako je bilo tudi leta 1959, ko je tržna inšpekcija ugotovila med drugim tudi izredno malomarno vodenje in izpolnjevanje paragonskih blokov. O tem je delavski svet sicer razpravljal, na predlog direktorja pa so tržnemu inšpektorju poslali odgovor, v katerem ne priznavajo nobene krivde in celo omalovažujejo njegove ugotovitve.

Dolgi in obžalovanja vredni so zapiski o Ljudskem magazinu, žalostni tem bolj, ker je vanje vpleteno toliko ljudi, ki jim je družba zaupala odgovorne naloge. To pa so predvsem starejši ljudje, izkušeni v trgovski praksi, ki bi morali biti svojim mladim sodelavcem v pomoč, ne pa da so jih vodili na pot, ki iz nje ni lahkega izhoda.

»Mama, . . . ti boš ljudem najlaže dopovedala, da nisem bila takšna kot bom prikazana . . . Nikdar nisem ničesar vzela ali ukradla, to pa so me drugi naučili . . . Vem, da bo sedaj vse drugače izpadlo kot bi moralo, saj precej reči ne bodo izvedeli kot je . . . Bolje je, da napravim tako, kot pa da sem v zaporu, ker bi sigurno od žalosti umrla . . .« Tudi te besede sodijo v ta dolg, žalosten zapis. Gre za mlado življenje, ki ni moglo prenesti sramote in gorja, ki ga pravzaprav ni samo povzročilo. Pa se je odločilo, da preneha živeti in šlo je po poti, odkoder res ne more več nazaj. Vprašamo se upravičeno kdo je soodgovoren v tem primeru za izgubo mladega življenja.

Ni bil naš namen, da bi kogarkoli po krivem obtoževali. Tudi tega nismo hoteli doseči, da bi zagovarjali tiste, ki kazen zaslužijo. O tem bo zadnjo besedo povedalo sodišče. Teh nekaj besed smo zapisali v iskreni želji, da bi nam jih ne bilo treba nikoli več, ne za Ljudski magazin ne za katerokoli drugo podjetje.

ij-

BILANCA OB TEDNU VARNOSTI

V okviru tedna varnosti je bilo pretekli četrtek v Žalcu razširjeno posvetovanje, ki ga je sklical občinski sindikalni svet, občinski zbor proizvajalcev, podružnica Zavoda za socialno zavarovanje ter občinski odbor SZDL. Obravnavali so vprašanja o varnosti.

Iz poročil posameznih komisij, ki so prikazala varstveno problematiko v občini, je bilo razvidno, da so zlasti vprašanja varstva pri delu še močno aktualna in pereča, da pa ni bilo kakšnih bistvenih sprememb tudi na drugih področjih, kjer človek živi in dela. Medtem ko je bilo pričakovati da bo uvajanje novega gospodarskega sistema vzpodbudno vplivalo na večjo varstveno zaščito, so mnoge gospodarske organizacije nanjo pozabljale. Tako so analize nesreč pokazale, da je šlo v več ko polovici primerov za nezadostno delovno disciplino, slabo organizacijo dela, neprimerno orodje in zastarele stroje.

Analiza je tudi pokazala, da so zavarovanci v žalski občini izgubili lani 11 tisoč 294 delovnih dni zaradi nesreč in 86 tisoč 219 dni zaradi bolezni. Izdatki zdravstvenega zavarovanja so znesli preko 251 milijonov dinarjev. V prvih osmih mesecih letošnjega leta bilanca ni dosti boljša, saj znašaskupna izguba 77 tisoč 535 delovnih dni, izdatki pa preko 197 milijonov dinarjev. Ko je podružnica Zavoda za socialno zavarovanje ugotavljala, koliko izgubljenih dni odpade na posamezno osebo v večjih gospodarskih organizacijah, je prišla do zaključka, da je ta številka najvišja v rudniku Zabukovca (32) in najnižja (6) v občinskem ljudskem odboru. V ostalih podjetjih pa se giblje med 10 in 23. Visok odstotek bolezenskega staleža v Rudniku Zabukovci povzročajo delovne nezgode, ki so posledica zastarelih in dotrajanih naprav. Podobnim okoliščinam je pripisovati visok odstotek nesreč v žalski opekarni in na kmetijskih gospodarstvih.

Tako je bilo v prvih osmih mesecih letošnjega leta evidentiranih skupaj 534 primerov poškodb, med njimi ena smrtna, pri čemer se je število v primerjavi z istim obdobjem lani povečalo za 53 primerov. Iz nadaljnih analiz izhaja, da se je pripetilo največ nesreč ob torkih in četrtkih (106 in 93) ter ob četrti in peti uri (76 in 69). Vzroke je predvsem iskati v alkoholu (zlasti kar zadeva prometne nesreče), v nezadostnem počitku, slabi prehrani in predolgem potovanju do delovnega mesta. Razne ankete namreč kažejo, da nekateri ljudje potujejo na delovna mesta tudi po več ur, s kolesom ali celo peš.

Med vprašanji, ki so jih obravnavali na posvetovanju, so bila še vprašanja požarne varnosti in varnosti lokalnega prometa. V občini je 140 gospodarskih podjetij, obrtnih delavnic in drugih objektov, ki so splošno družbenega pomena, zato je razumljivo, da terjajo tudi urejeno požarno zaščito. Kljub temu so še pogostni vzroki požarov prav v malomarnem odnosu do teh vprašanj, saj gre v mnogih primerih za slabo električno instalacijo, neurejena skladišča vnetljivih snovi, neprimerne dimnike in tako dalje. Tako je bilo lani na področju občine 34 požarov, ki so povzročili okrog 22 milijonov škode, medtem ko je bilo obvarovanih 183 milijonov.

V tem sklopu je opravila pomembno delo tudi komisija za varnost lokalnega prometa, saj ji je predvsem uspelo na vseh osemletkah ustanoviti prometne krožke in s tem doseči pomemben vzgojni smoter. Razen tega je izvedla nekatere konkretne varstvene ukrepe.

Bilanca ob tednu varnosti je vsekakor dovolj zgovorna; da pa bi preprečili čim več nesreč in obvarovali človeka povsod tam, kjer živi in dela, pred telesnimi hibami ali celo smrtjo, bi bila za to potrebna trajna skrb vseh merodajnih činiteljev.

Skrb za varnost pri delu

Letošnjemu tednu varnosti pri delu so tudi v mozirski občini posvetili posebno skrb.

Število nesreč pri delu predstavlja v občini resen problem, s katerim se zadnji čas ukvarjajo številni činitelji. Lani je bilo v občini 188 nesreč ali za 73 manj kot v letu 1959, ki so terjale izgubo nad 23 tisoč delovnih dni, izgubo narodnega dohodka pa v višini nekaj nad 21 milijonov dinarjev. Še vedno se poškuduje največ nekvalficiranih delavcev. Po dnevih v tednu pa je največ poškodb v ponedeljkih. Po delih telesa je bilo lani največ poškodb na rokah in nogah.

Komisija za varnost pri delu pri občinskem sindikalnem svetu je pripravila v tednu varnosti obširen program. Posebno skrb so posvetili poučnim predavanjem s področja varnosti pri delu, povezanimi s poučnimi filmi. Predavanja so bila po vseh večjih podjetjih v občini. Pred dnevi je posebna komisija pregledala vse varnostne naprave po podjetjih in izvedla ustrezne ukrepe, nato pa bodo ocenili delo in uspehe na področju varnosti pri delu v letošnjem letu. Najbolj prizadevnim predsednikom komisij za higiensko tehnično zaščito in varnostnim tehnikom bodo podelili nagrade.

er

Šolski odbori v žalski občini

Letos je Socialistična zveza delovnega ljudstva v žalski občini posvetila izvolitvi šolskih odborov mnogo več pozornosti kakor pri volitvah pred leti. Zato so bili v šolske odbore izvoljeni primernejši državljani. O kandidatnih listah so vsepovsod najprej razpravljale organizacije SZDL.

Pa poglejmo, kakšen je sestav šolskih odborov. Skupno je bilo izvoljenih 23 šolskih odborov in 3 upravni odbori, Ti odbori štejejo 252 članov. Od teh jih je 64 ali 25 odstotkov imenoval občinski ljudski odbor, ostale pa so izvolili učiteljski kolektivi, delovni kolektivi in organizacije ter zbori volivcev. Med njimi je 39 delavcev, 76 uslužbencev, 56 učiteljev, 45 kmetov, 24 gospodinj, ostalih pa 12. Število delavcev v šolskih odborih še vedno ne zadovoljuje, vendar je precej večje, kakor je bilo v prejšnji mandatni dobi.

Število žena v šolskih odborih nikakor ni majhno, saj jih je 85 ali 33,7 odstotkov. Če pa upoštevamo, da je od teh približno polovica prosvetnih delavk in da je iz vrst državljanov bilo izvoljenih toliko manj žena, nas pa stanje ne more zadovoljiti. Zlasti ne zato, ker jih je bilo v prejšnjih šolskih odborih okrog 40 odstotkov.

Šolski odbori so se tudi nekoliko pomladili. Povprečna starost članov znaša izpod 40 let, do 40 let starosti je okrog 60 odstotkov članov. Še vedno pa je precej prenizko število mladincev, saj jih ni niti 10 odstotkov.

Šolski odbori so že pričeli z delom. Na prvih sejah so razpravljali o sistemizaciji delovnih mest na učnih in vzgojnih zavodih, o pravilih učnih in vzgojnih ustanov; izvolili pa so tudi komisije za šolske kuhinje. Prvim sejam so prisostvovali tudi člani občinskega sveta za šolstvo.

JG

Priprave na praznovanje 29. novembra

V mozirski občini se že pripravljajo na letošnje praznovanje 29. novembra — dneva republike. Občinski odbor Socialistične zveze delovnih ljudi je pred nedavnim imenoval poseben odbor iz predstavnikov občinskega odbora SZD in drugih političnih organizacij, ki je prevzel skrb za letošnje praznovanje. Praznovanje bo letos povezano z 20. obletnico vstaje jugoslovanskih narodov. Tudi krajevne organizacije SZDL so ustanovile posebne odbore, ki bodo poskrbeli, da bodo prireditve kar najbolj svečane in kvalitetne. Proslave bodo na predvečer praznika po vseh krajih v občini. V kulturnem programu bodo sodelovala prosvetna društva, telesnovzgojna društva in šolska mladina. V Mozirju bo tudi svečana seja Občinskega odbora SZDL in ostalih občinskih političnih forumov.

USPEŠNO DELO PORAVNALNIH SVETOV

Komisija za družbeno upravljanje pri Občinskem odboru SZDL v Žalcu je pred dnevi sklicala posvetovanje predsednikov in tajnikov poravnalnih svetov žalske občine.

Na posvetovanju so razpravljali o delu in o problemih teh organov in ugotovili, da delajo zelo uspešno. Le ponekod nastopa vprašanje sklepčnosti poravnalnih svetov, ker so seje zaradi obilice gradiva dokaj pogoste in precej zaposlujejo te organe.

Letos je bilo vloženih skupno 268 spornih zadev. Od tega je bilo 180 kazenskih in 88 civilnih. Poravnalni sveti so obravnavali 229 zadev in jih od tega rešili s poravnavo 140.

Že teh nekaj skopih podatkov pove, da so se poravnalni sveti v žalski občini že v prvem letu uveljavili s svojim uspešnim delom in je torej njih obstoj vsekakor upravičen.

JG

DAN REPUBLIKE IN 20-LETNICA JLA V ŽALCU

Proslave dneva republike in in dneva JLA bodo predstavljale zaključek letošnjih proslav 20-letnice vstaje. Praznovanje dneva republike bodo pripravile krajevne organizacije SZDL v povezavi s Svobodami in prosvetnimi društvi ter šolami. Na te proslave se organizacije in društva že pripravljajo.

Posebno svečano pa bodo letos prosalvili dan JLA — 22. december, saj predstavlja 20-letnico rojstva naše ljudske vstaje. Za 20-letnico JLA bodo priredile prolave vse šole v občini. Vse razen nekaj manj dostopnih šol bodo obiskali oficirji JLA — pripadniki celjske garnizije v času od 14. do 19. decembra. Zbranim pionirjem bodo na proslavah govorili o nastanku in razvoju naše ljudske vojske, o njenih uspehih in podvigih, o svojih doživetjih iz NOB, itd. Šole bodo pripravile lastne kulturne programe, nekatere pa tudi posebne razstave o nastanku in razvoju JLA.

Poleg tega bodo dan JLA proslavili delovni kolektivi posameznih krajev skupno. Take proslave bodo v Šempetru, Polzeli, Preboldu, Grižah in Libojah. V Žalcu pa bo občinski odbor ZROP priredil občinsko proslavo, na karo bo povabil renomiran pevski zbor. Tudi drugod bodo v kraj povabili druge ansamble, če sami ne bodo mogli prirediti primerne proslave z lastnim programom.

Organizacije Zveze borcev bodo pred dnevom JLA položile vence pri spomenikih padlih v občini. Priredili pa bodo tudi patrolni tek članov Zveze borcev.

JG

Velenjska slika

Posvetovanje o spolni vzgoji

— Te dni je bilo v Velenju posvetovanje o spolni vzgoji in problemih organizacije šol za življenje in šol za starše. Posvetovanje je organizirala delavska univerza za predavatelje in predstavnike raznih političnih organizacij, ki so zainteresirani za delovanje omenjenih šol. Vsi so bili mnenja, da so šole za življenje in šole za starše izredno pomembne pri formiranju socialističnega človeka. Te šole so priporočali tudi večjim gospodarskim organizacijam. Vprašanje finansiranja šol te vrste je delno rešeno s samoprispevkom, vendar bodo morale politične organizacije, posebno SZDL prispevati glavni delež za realizacijo načrta te oblike poljudno-znanstvenega izobraževanja, ki je po svoji vsebini in pomenu že prešla v družbeno izobraževanje in jih je treba vrednotiti kot politične šole.

VEČ SKRBI PREVENTIVI

V okviru tedna varnosti so v konjiški občini obširno razpravljali o problemih delovne, požarne in prometne varnosti. Podatki so pokazali, da se je v letošnjih desetih mesecih število obolenj in nezgod zmanjšalo za okrog 4,5 %, toda hkrati se je za več kot 2 % zvišalo število dni zaradi bolezenskih izostankov z dela v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta. Najmanj bolniških izostankov so zaznamovali v TKO Zreče, in sicer za 50 % manj kot v lanskem letu. Seveda imajo pri tem največ zaslug organi upravljanja, politične organizacije in vodstvo podjetja, ki so o tem večkrat razpravljali. V tem podjetju so tudi formirali posebno režijsko skupino takih delavcev, ki so se v proizvodnji lažje ponesrečili, so pa še sposobni za opravljanje drugih, lažjih del v obratu. Tako lahko ti kljub nezgodi opravljajo delo, seveda tako, ki odgovarja njihovim zmožnostim.

Zaradi delovnih nezgod, nesreč in obolenj je bilo izgubljenega narodnega dohodka v proizvodnji za več kot 150 milijonov dinarjev. Če k temu dodamo še izplačila za nadomestilo plač, izdatke za zdravila in bolnišnico, ki znesejo več kot 30 milijonov dinarjev, je popolnoma razumljivo, da so vprašanja delovne varnosti zelo važna. Popolnoma pravilna je bila ugotovitev, da je prav v preprečevanju in znižanju nezgod še največja oziroma ne dovolj izkoriščena notranja rezerva.

Predstavniki podjetij so na posvetovanju zlasti poudarili, da lahko ugodno vpliva na zmanjšanje nesreč večje upoštevanje navodil o delovni varnosti in pravilna uporaba zaščitnih sredstev. Podjetja sicer v te namene letno vlagajo precejšna finančna sredstva, vendar rezultati, ki so bili doseženi, še ne kažejo, da so bila res najbolje izkoriščena.

Podobno je tudi pri prometni varnosti v občini. Na cestah je vedno več vozil in zato seveda tudi vedno več nesreč. Po mnenju navzočih bi morali posvetiti več pozornosti prometni vzgoji. Tako naj bi tudi v šolah uvedli posebne učne ure o prometni vzgoji mladine, istočasno pa bi morali uvesti še druge oblike dela z mladino prav na tem področju.

ODDOLŽILI SO SE JIM

Že lansko leto je občinski odbor Zveze borcev v Žalcu sprejel veliko nalogo in sicer, da spomeniško uredi grobove padlih borcev ter jih obeleži s primernimi spomeniki.

Postavili in odkrili so sedem spomenikov in obeležij ter uredili grobišča, kjer ležijo padli borci. V trajnem spominu bodo veličastne proslave, ko so na Stopniku, na Črnem vrhu, na Vinski gori, Letušu, Zaplanini, Galiciji in na Dobrovljah odkrili spomenike. Na vseh teh proslavah so domačini z veliko udeležbo izkazali spoštovanje padlim borcem in s ponosom sprejeli spomenike v svoje varstvo.

Nov TV pretvornik v Zgornji Savinjski dolini

V soboto so se sestali v Mozirju predstavniki občinskega ljudskega odbora, občinskih političnih organizacij, večjih podjetij v občini, RTV Ljubljana in Elektrosignala Ljubljana in se pogovorili o gradnji novega televizijskega pretvornika z močjo 5 watov. Pretvornik bo zadostoval za celo Zadreško dolino in Zgornjo Savinjsko dolino vse tja do Luč. Pretvornik bodo postavili na »KOROŠICI« pod Čreto. Nov televizijski pretvornik bo stal brez električnega voda blizu 5 milijonov dinarjev. Zgraditi bo treba tudi nekaj nad 800 metrov novega električnega voda. Gradnjo pretvornika bodo v glavnem finansirala večja podjetja v občini in občinski ljudski odbor Mozirje. Računajo, da bo nov televizijski pretvornik pričel obratovati konec letošnjega leta. Številnim prebivalcem Zgornje Savinjske in Zadreške doline bo s tem omogočen dober sprejem televizijskih oddaj, ki jih sedaj zaradi oddaljenosti ne morejo gledati. Tudi število TV sprejemnikov bo verjetno poraslo.

-er

V žalski občini gre prepočasi

Ugotovitve seje občinskega odbora SZDL o problemih delitve dohodkov v gospodarskih organizacijah.

Razlog za to, da so v Žalcu sklicali posebno sejo SZDL, da bi razpravljali o problemih notranje delitve dohodka v gospodarskih organizacijah, je bil v dejstvu, da je od 65 gospodarskih organizacij v občini doslej sprejelo pravilnike o razdeljevanju čistega dohodka in delitvi osebnih dohodkov le 5 podjetij, med katerimi je pomembnejša le Keramična industrija v Libojah, ostale pa so manjše gospodarske organizacije.

Analiza je pokazala, da so v večjih podjetjih resno pristopili k pripravljanju pravilnikov, da pa je zaskrbljujoče stanje v manjših podjetjih, kjer še niso ničesar storili v tej smeri. Obstaja nevarnost, da jih bodo kasneje »na hitro roko« napravili oziroma prepisali od drugih, čeprav zanje ne bodo primerni. Zbor proizvajalcev, ki bi naj analiziral stanje, dal kolektivom sugestije in priporočila, se glede tega še ni sestal. Problematično je tudi to, da v občinski upravi ni človeka, ki bi se sistematično ukvarjal s temi vprašanji in pripravljal gradivo za organe družbenega upravljanja.

Ugotovitve v podjetju kažejo, da še vse premalo javno razpravljajo pred vsemi člani kolektivov in da se razprave zaenkrat omejujejo le na komisije za sestavo pravilnikov. Skoraj v vseh gospodarskih organizacijah še vse premalo razpravljajo o gibljivem delu dohodka, morda pa nekoliko preveč zgolj o stalnih mesečnih prejemkih.

Dogaja se tudi, da ponekod favorizirajo delovna mesta stranskih oziroma pomožnih dejavnosti (električarji, ključavničarji in podobni poklici v tekstilni tovarni), premalo poudarka pa dajejo delovnim mestom glavne dejavnosti podjetja.

Zelo veliko je razprav o razponih med najvišjimi in najnižjimi prejemki v podjetjih. Taka razprava je včasih nekoliko razpihnjena ali pa neutemeljena, marsikje pa tudi upravičena. To pa zlasti tam, kjer imajo delavci brez kvalifikacije očitno prenizke mesečne prejemke, na primer ponekod celo izpod 10.000 din. Ne gre za zagovarjanje primitivne parole o »enakih želodcih«, priznati pa je treba, da taki prejemki ne zagotavljajo danes življenjskega minimuma. Zato bi bilo prav, da bi tudi delavcem z najnižjimi mesečnimi prejemki nudili možnost, da bi bili nagrajeni po učinku.

Marsikje govore skoraj zgolj ali pa vsaj preveč le o povečanju osebnih dohodkov, premalo pa o dobrem gospodarjenju ter ustvarjanju večjih sredstev za svoje sklade. Hkrati z razpravami o delitvi čistega in osebnega dohodka v podjetju bi morali reševati tudi vprašanje prenosa pristojnosti na ekonomske enote in njihove družbene organe.

Razumljivo je, da bodo morali kolektivi resno pretehtati, koliko ustvarjenih sredstev bodo vložili v razne sklade za lastne potrebe, za poslovanje, za rekonstrukcijo itd. Pri tem pa ne bodo smeli prezreti obveznosti in dolžnosti, ki jih imajo do svoje komunalne skupnosti, katere del so. Ko razpravljajo kolektivi o delitvi sredstev za družbeni standard, bi morali upoštevati potrebe vse komune (n. pr. stanovanjska izgradnja, počitniške skupnosti, šolstvo, zdravstvo, vzgojno-varstvene ustanove, komunalne potrebe itd.). Tudi potreb in obveznosti, ki jih ima žalska komuna do skupnosti komun, ne smemo prezreti, če bomo hoteli, da bo le-ta lahko reševala problematiko zaostalejših področij.

Na podlagi take razprave je zborovanje sprejelo nekatera priporočila in sklepe: **Upravni organ občine naj takoj imenuje komisijo, ki bo sproti analizirala sprejete pravilnike v gospodarskih organizacijah in posredovala ugotovitve občinskemu zboru proizvajalcev. Zbor proizvajalcev se mora sestati v najkrajšem času in razpravljati o nekaterih načelnih stališčih, ki jih je načelo to posvetovanje ter obravnavati in spremljati vse pravilnike.**

Občinski sindikalni svet naj bi nudil konkretno pomoč predvsem manjšim gospodarskim organizacijam, ki doslej za sprejem pravilnikov niso še nič storile.

Posvetovanje je bilo zlasti pomembno zato, ker je prvič in še pravočasno razpravljalo o tako aktualnem vprašanju notranje delitve dohodka v gospodarskih organizacijah, hkrati s tem pa tudi o vprašanju odnosov podjetje-komuna ter dalo nekatere konkretne zaključke.

IZ ŽIVLJENJA NA VASI

S SEJE OBČINSKEGA KOMITEJA ZVEZE KOMUNISTOV V ŽALCU

Še o agrokombinatu

V ponedeljek je občinski komite Zveze komunistov v Žalcu obravnaval probleme kmetijstva na svojem območju in s tem v zvezi določil naloge komunistov pri nadaljnji socialistični preobrazbi vasi. Seje se je udeležil tudi organizacijski sekretar Okrajnega komiteja Zveze komunistov Jože Marolt. Uvod v razpravo, v katerem je orisal napredek kmetijstva v zadnjem obdobju, je podal direktor žalske kmetijske zadruge Karel Kač.

Reorganizacija kmetijskih zadrug je v začetku letošnjega leta močno spremenila zadružno politiko. Odločno so se spoprijeli z močnim vplivom privatnih proizvajalcev, začeli smotrneje trošiti zadružna sredstva in ne nazadnje — v zadrugi so se odločili tudi za boljši in demokratičnejši sistem upravljanja. Seveda pa je tudi ta nova zadružna organizacija preživljala začetne težave. Te so izvirale predvsem iz stroge centralizacije poslovanja, ki je marsikdaj iniciative proizvodnih okolišev utesnjevalo. Zavoljo tega so kmalu formirali ekonomske enote in jim prepustili dobršen del odgovornih nalog. Odtlej se je upravljanje še močneje okrepilo in sredstva so začeli smotrneje trošiti.

V zadnjem času so dosegli tudi lepe uspehe v proizvodnem sodelovanju. Dosegli so boljšo in večjo proizvodnjo v hmelju, zagotovili boljše izkoriščanje mehanizacije in poleg ostalega popravili tudi stanje v živinoreji. Medtem ko je bilo še pred kratkim povprečje pri goveji živini 0,60 glave na hektar, danes že govorijo o povprečju, ki znaša 0,90 odstotkov. Pri proizvodnem sodelovanju pa je še vedno slabosti in ena največjih je prav gotovo v tem, da je proizvodno sodelovanje marsikje dopuščalo tako privatno akumulacijo, ki ni bila vsa plod dela in prizadevanja kooperantov. Čas je zatorej že, da tudi tu zagotovimo čiste ekonomske odnose.

V preteklem obdobju je bilo tudi premalo tesnega sodelovanja med proizvodnimi okoliši zadrug in obrati kmetijskih gospodarstev, kar je marsikje na vasi povzročilo dvotirno politiko. Tako je bilo pri zbiranju zemlje za socialistični sektor, pri mehanizaciji, ki ni bila vedno izkoriščena in še drugod. Na družbenih posestvih marsikje ugotavljajo proizvodne stroške in v takih primerih govorijo vedno o subjektivnih vzrokih za to. Proizvodnjo pa podražuje prav gotovo tudi to, da proizvajalna sredstva niso v skladu s površinami zemlje. Mehanizacija, ki je včasih neizkoriščena, je draga in je prav zavoljo tega tudi treba zagotoviti hitrejše povečanje socialističnega sektorja.

V zvezi s tem nalaga perspektivni plan žalske občine kmetijstvu velike naloge. Medtem ko je bilo pred kratkim šele 9 odstotkov zemlje v socialističnem sektorju in je je zdaj že 13 odstotkov, pa perspektivni plan govori o 29. odstotkih. Ko bo ta odstotek dosežen, naj bi na površinah socialističnega sektorja proizvajali 70 odstotkov tržnih viškov. Za to pa bo treba kar najbolj izkoristiti materialna sredstva za nakup in zakup zemlje ter razvoj in specializacijo proizvodnje. Virov za dotok zemlje v socialistični sektor pa je precej. Poleg odkupa zemlje, je tu še skrčevanje gozdnih površin v nižinah, nadalje ureditev hidromelioracijskega sistema, razbremenitev delavcev, ki poleg redne zaposlitve drugod, imajo še svojo zemljo, doslednejše izvajanje agrominimuma itd.

V Zadnjem času so v žalski občini veliko razpravljali o tem, kakšna kmetijska organizacija bi bila sposobna rešiti vse te velike naloge. **Govorili so o združitvi družbenih posestev z zadrugo, nazadnje pa so se vendarle najbolj ogreli za predlog o velikem agrokombinatu, ki bi povezoval zemljo socialističnega sektorja žalske in celjske občine in ki bi mu priključili še nekatera podjetja kot na primer mlekarno, Mesnine, Veležitar, Hmezad, Agroservis v Šempetru, Mirozan itd.** Ker je področje spodnje Savinjske doline enotno, je taka politika edinole pravilna. Da pa bi bilo čimmanj začetnih težav, se bodo za vse te številne naloge morale zavzeti tudi vse politične organizacije.

-ij

Laško potrebuje novo pekarno

V Laškem že dalj časa razpravljajo o graditvi nove pekarne. Dosedanja pekarna je namreč že toliko zastarela, da ne odgovarja več higienskim pogojem, razen tega pa je njena zmogljivost premajhna za preskrbo s kruhom Laškega in okoliških krajev.

Na občinskem odboru pravkar razpravljajo, kako bi najbolje rešili ta problem. Zamisel, da bi Laško in kraje kot so Rimske toplice, Jurklošter in Crh nad Laškim, ki tudi nimajo pekarne, preskrbovali s kruhom iz celjske pekarne, so odvrgli, ker bi bila dostava kruha vsled daljave težavna pa tudi kruh iz Celja ni najboljši.

Zato se predstavniki občine v Laškem ogrevajo, da bi zgradili novo pekarno. Po razgovorih, ki so bili te dni s predstavniki podjetja Veležitar iz Celja, naj bi pekarno izgradilo to podjetje. Del denarja za gradnjo pa naj bi prispevala laška komuna, ki bi razpisala v ta namen posojilo. Zamisel bo ostvarjena seveda le, če bo podjetje Veležitar v ta namen prispevalo dovolj sredstev in če bodo prebivalci Laškega in tamkajšnja podjetja prispevala primeren delež v obliki posojila. Vekakor pa bo potrebno problem laške pekarne prej ali slej na ta ali oni način rešiti.

-ma-

BOGAT PLEN

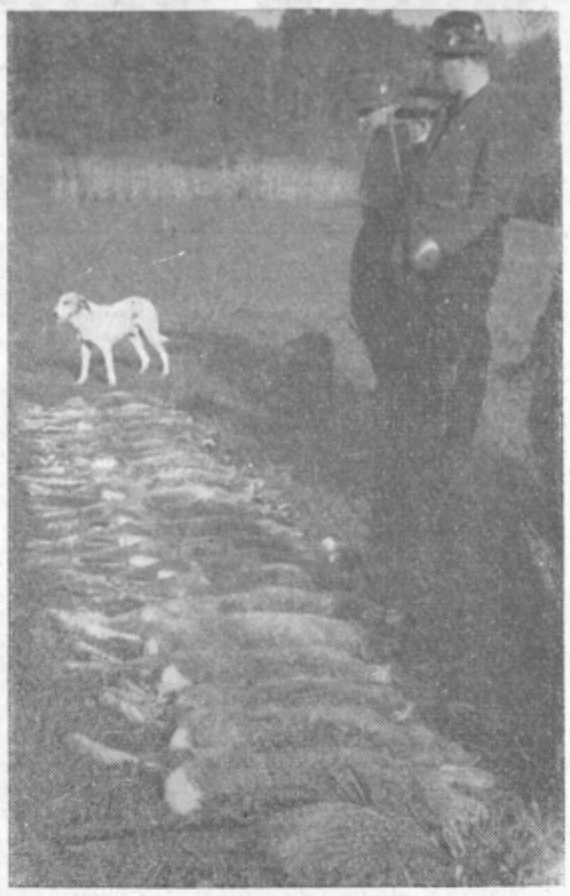

Letošnji zelo ugodni vremenski pogoji so pripomogli, da se je divjad lepo razplodila, obila letina pa ji je nudila skozi vse leto bogato pogrnjeno mizo. Rezultati seveda niso izostali. Navadno so prvi lovski pogoni slabi; letos pa je bilo nasprotno. Že na prvem lovu so člani lovske družine iz Vojnika uplenili 24 zajcev in enega fazana. Če bodo vremenske razmere še naprej tako ugodne, bodo lovske družine prav gotovo predčasno dosegle svoje plane odstrelov.

V. D.

Žalostna bilanca

Zadnja leta srečujemo na prometnih cestah vse več opozoril voznikom motornih vozil, naj med vožnjo ne pijejo alkoholnih pijač. Marsikateri na alkohol niti ne pomisli, drugi pa tešijo žejo, utapljajo žalost ali zalivajo veselje s strupom, ki jih lahko zapelje v smrt. Natakarji pa točijo, brišejo polite mize, preštevajo napitnino, računovodje gostinskih podjetij si manejo roke nad dohodki preteklega meseca — in vsi skupaj niti ne pomislijo, da alkohol, ki ga točijo in ki jim prinaša dobičke, ogroža na cestah poleg njih samih tudi številne druge ljudi.

Motorizacija narašča, ceste se v primerjavi z njo prepočasi izboljšujejo in iz dneva v dan zapisujemo več prometnih nesreč. Marsikateri botruje alkohol. Leta 1954. smo v celjskem okraju zabeležili 96 prometnih nesreč, pri katerih je izgubilo življenja deset ljudi. Do leta 1959. je število prometnih nesreč naraslo na 505 primerov, število smrtnih primerov pa na 35 oseb. V zadnjih dveh letih so številke nekoliko nižje, vendar le zavoljo tega, ker statistike zajamejo le težje nesreče.

In kako je z alkoholom in njegovim deležem pri prometnih nesrečah? Kadar govorimo o tem, po navadi vso krivdo zvračamo samo na voznike motornih vozil. Podatki pa kažejo, da je to precej krivično. Petnajst odstotkov prometnih nesreč, ki jim je botroval alkohol, so povzročili pešci, dvajset odstotkov vozniki motornih vozil, kar 45 odstotkov pa vinjeni kolesarji. Kako žalostna bilanca!

Prometna nesreča je tu in treba je določiti krivca. Hud je prekršek, če nesrečo povzroči vinjen voznik, pešec ali kolesar. Obsodimo ga. Nikoli pa ne povprašamo za neposrednim krivcem nesreče, za tistim, ki je povzročitelja opil. Toda, če bi bilo tako, bi v gostinskih podjetjih prav gotovo bolj spoštovali pravila o prepovedi točenja alkoholnih pijač vinjenim in mladoletnim osebam, zapirali bi lokale ob uri itd., pa tudi prijatelji in znanci bi človeka manj silili s pitjem, če bi vedeli, da bodo soodgovorni za morebitno nesrečo. Res je, da bi s tem marsikatero podjetje oškodovali za nekaj tisočakov, res pa je tudi to, da bi obvarovali marsikatero življenje.

Premalo jabolk?

Prav presenetljivo se sliši letos, da je bilo premalo jabolk. V Šmarju pri Jelšah pa pravijo, da je tako. In to celo na Šmarskem, kjer je letos, lahko bi rekli, rekordna letina. Trg se je odprl in šmarska zadruga na veliko odkupuje jabolka, kjer odkupna cena že dosega do 35 din za kilogram. Taka cena pa je pri letošnji letini tudi za proizvajalce razveseljiva. Vprašanje je samo, kako bodo zadovoljni potrošniki, ko jabolka običajno na poti do trga tako občutno »prezorijo in se odebelijo«, da je cena včasih celo dvakratna. Verjemite pa tudi to, da si kmetje, ki so jabolka sproti prodajali po dnevnih cenah, zdaj pulijo lase, čemu niso počakali vsaj s tistimi sortami, ki so pozne, da bi dobili kakšen dinar več.

Več pomoči mladini

Na zadnji seji občinskega komiteja Zveze komunistov so govorili tudi o nekaterih problemih organizacij Ljudske mladine v občini. To pot so uspehe mladine obšli in dali poudarka predvsem takim vprašanjem, ki zanje ni odgovorna samo mladinska organizacija, ali pa, da jih ta organizacija mladih ljudi ne bo mogla rešiti.

Zanimivo je, da so v žalski občini v zadnjem letu opazili, da je članstvo v Ljudski mladini naraslo pravzaprav le v šolah in na vasi, številčno stanje organizacij v večjih podjetjih pa je ostalo nespremenjeno. Podatek je presenetljiv še zavoljo tega, ker so organizacije Ljudske mladine v delovnih kolektivih v preteklem letu dobro delale. Letos pa jim občinski mladinski komite ni posvečal dovolj pozornosti. Zanašal se je na uspehe v preteklosti in prišlo je do tega, da se danes ob kritikah marsikdo začudi. Napak pa bi bilo, če bi vso krivdo zavračali predvsem na občinski komite ali mladino samo. Za delo mladine v kolektivu so odgovorne tudi druge organizacije, predvsem pa Zveza komunistov, ki v svojih vrstah vključuje marsikaterega mladinca ali mladinko. Ta organizacija bi morala mladini v podjetjih nedvomno bolj pomagati. Če pa k temu prištejemo še ugotovitev, da v mladinski organizaciji ponekod slabo delajo celo mladi komunisti, ne moremo mimo priporočila, naj bi Zveza komunistov v takih podjetjih delu svojih članov posvetila več pozornosti. V tovarni nogavic na Polzeli na primer je okrog sto deset mladih ljudi. V organizacijo Ljudske mladine jih je vključenih samo petinštirideset, od teh pa se je letne konference Ljudske mladine udeležilo samo 21 mladincev in mladink. Če pa povemo še to, da je v podjetju 23 mladih komunistov, prav zares ne potrebujemo nobenega komentarja več.

Letos se je slabše delo mladinske organizacije v podjetjih pokazalo ne samo v Žalcu. Jubilejno leto z velikimi gospodarskimi spremembami je postavilo pred delovne kolektive gospodarskih organizacij toliko odgovornih nalog, da se mladi ljudje niso znašli. Zatekali so se v nekakšno splošnost, probleme obravnavali le površno in se izogibali vsake konkretnosti. Vse to zavoljo tega, ker jih o velikih nalogah letošnjega leta ni nihče dobro informiral. Tako je bilo prav malo organizacij, ki bi bile razpravljale o delitvi čistega dohodka, o upravljanju, socialni problematiki članstva itd. Seminarji in šole še ne pomenijo vsega — največja šola mladih ljudi je družbena praksa. Mladi ljudje potrebujejo pomoči. Nekateri se ogrevajo za neke vrste mentorstva, ki pa bi moralo temeljiti na enakopravni podlagi, na podlagi resnične in ne le formalne avtoritete. Tako sodelovanje naj bi temeljilo na izmenjavi mnenj in izkušenj, na utrjevanju naprednih stališč, ki pa so lahko seveda na eni ali na drugi strani. Prav zavoljo velike odgovornosti, ki jo nosijo ostale politične organizacije za vzgojo mladih ljudi, je čudno, da v nekaterih gospodarskih organizacijah še vedno govorijo o dobrem delu Zveze komunistov, hkrati pa kritizirajo mladinsko organizacijo.

Prav tako je težko razumeti, da bi organizacija Socialistične zveze dobro delala, če se na njenem področju mladinska organizacija — ki pa je član Socialistične zveze — bori s težavami in je brez pomoči. Vse tri organizacije bi morale biti za idejno usmerjenost mladega človeka enako zainteresirane. Medtem, ko je naloga organizacije Ljudske mladine v tem, da prisluhne družbeno koristnim interesom svojih članov in te tudi krepi s tem, da organizira primerne delovne oblike, pa bi morala Socialistična zveza preveriti delovne programe ostalih organizacij in vztrajati na tem, da korigirajo tisto, kar ni v skladu z vzgojo mladine na sploh.

Občinski komite Zveze komunistov v Žalcu je poleg tega opozoril tudi na številne druge probleme Ljudske mladine v svoji občini. To je kritično finančno stanje Občinskega komiteja Ljudske mladine, pomanjkanje prostorov itd. Pokazal je veliko pripravljenost mladini nuditi vso svojo pomoč.

-ij

Tudi na Šmarskem je krompir dobro obrodil

PA JE RES DRUGAČE

Stric Jože že dolga leta ni bil doma. V Ljubljani živi, uživa pokojnino, poleg tega pa je še honorarno vratar, tako da se že nekaj let ni napotil v Obsotelje, kjer prebiva še sestra. Oni dan pa je le prišel, z obsoteljskim vlakom se je pripeljal. Stopil je s stopnic, globoko vzdihnil, privzdignil klobuk, kot bi se nameraval odkriti in vzkliknil: »Pa je res drugače!«

Ni se zmotil. Takrat pred leti, ko je fantoval tod naokrog, so po hišah brlele še zakajene petrolejke, v celi vasi ni bilo televizijskega sprejemnika in tudi časopis so imeli samo tisti bolj petični. Tudi Sotla je bila čisto drugačna. Zvijala se je med grmovjem kot kača, danes pa se je vzravnala ob progi in grmovja skoraj ni več. Samo cesta v dolini, tista je slabša, kot je bila nekoč, ker je bolj jamasta. Preveč je vozil na cesti, preveč avtomobilov, da bi mogla vzdržati. Če pa pogledamo na Virštanjsko, pa je spet čisto drugače. Tam nekoč niti s tremi pari volov niso mogli speljati voza skozi blato, v katero se je živina pogrezala do trebuha, vozovi pa čez osi. Danes imajo novo avtomobilsko cesto. Pa kaj bi, stric Jože! Res je drugače. To nam povedo tudi goli statistični podatki. Televizijske sprejemnike so komaj predlanskim spoznali tukajšnji ljudje, danes jih je na območju šmarske občine že 42, kar pomeni, da na vsakih 75 občanov imajo televizijski sprejemnik. Radijskih aparatov pa je preko 3200, torej na vsakih deset občanov po eden. To je že precej, če pomislimo, da so elektriko večinoma dobili šele v zadnjem desetletju.

Včasih je navadno kolo bila prava imenitnost, danes pa si je kmetič z Rudnice kupil avtomobil. Tega stric Jože, ki pozna rudniške klance, skoraj ne more verjeti, pa je vendarle resnica. Dosti je novega povsod in v vsakem kraju. Povsod, verjemite, se čudijo strici, ki dolga leta niso bili v domačih krajih.

s.

Ko je stric gledal iz vzpetine ob Bistrici ob Sotli, se je čudil tudi tej novi šoli v Kumrovcu

Celjski TRG

Krompir 30—35 (30), belo glavnato zelje 30 (22—30), rdeče glavnato zelje 30—40 (30—40), kislo zelje 60—70 (70), kisla repa 50, ohrovt 40—50 (40), rdeča pesa 40—50 (40), korenček 20—60 (40), koleraba 50—60 (60), peteršilj 100—150 (100), špinača 250—400, solata 50—100 (60—70), motovilec 300—400, radič 150—200, cvetača 100—140 (100), fižol v zrnju 120—150 (115—130), paprika 80, paradižnik 80—100, jabolka 35—55 (35—60), hruške 60—100 (70), sveže gobe 200—500, suhe slive 150—200 (210), grozdje 60—100 (180), pomaranče (420), limone (220), jajca 32—35 (29), smetana 320, skuta 200.

»Ta presneta jaca! Tako visoko ceno imajo, da bi morala biti vsaj tako debela kot so gosja. Na žalost pa so včasih celo bolj podobna golobjim kot kurjim«, je nekdo pripomnil, ko je slišal za ceno jajc. »Kaj se razburjaš! Tudi, če bi bila po sto dinarjev, bi jih morali kupovati,« ga je nekdo zlobno zavrnil. Brez komentarja — ker je v tem prav gotovo nekaj resnice!

Nekaj kritičnih pripomb

po četrti premieri

Za četrto premiero letošnje gledališke sezone si je celjsko SLG izbralo komedijo hrvatskega avtorja Fadila Hadžića, ki nosi malce senzacionalen in morda tudi malce delikaten naslov — »Hotel za norce«. Kar zadeva to plat te svojevrstne literature, je treba seveda brž povedati, da se lahko sicer tudi za ponesrečenimi naslovi skriva kakšna užitna »jed«, da pa je to delo na koncu vendarle rezultat »kuhe«, ki tako z umetniškega kakor z estetskega vidika ne more zadovoljiti niti povprečnega okusa. Gre naposled namreč tudi za komedijo, katere komičnost bi nemara laže odkrili z optičnimi napravami kakor z močjo razuma. V tem pa je seveda poleg odstotnosti vsakršne dramaturške zgradbe njena poglavitna hiba. Tam, kjer izsiljuje neka komedija kiselkaste nasmeške, namesto da bi tvorno oblikovala smeh, se znajdemo tako rekoč že v sferah tragikomedije. S sredstvi, ki se jih je avtor poslužil pri gradnji svojega hotela in ki so zapopadena predvsem in samo v jezikovnem »materialu« (ki se ponekod približuje že banalnosti), bi bilo pač težko prčakovati kaj več.

V čem je pravzaprav smisel »Hotela za norce« in ali so norci — vsekakor tudi kot predmet posebnega področja medicinske znanosti — še dovolj pri pameti za komedijo? To je po vsej priliki zamotano vprašanje. Avtor jih je pripeljal v »manjši planinski hotel nekje pri nas« in jih pustil tu »od danes do negotove prihodnosti«. To pomeni, da jih že jutri lahko ne bo več tu, kakor tudi, da bodo tu morda še čez štirinajst dni. To, kar se potlej dogaja, je nekaj, kar je prekleto malo za komedijo, pa malone dosti preveč za tako klavrno burko. Ker se je torej avtor odločil za varianto, ki ne samo da ni docela izvirna, marveč je hkrati kljub rahli satirični struni tudi bolj ali manj idejno vodena, se nujno poraja vprašanje, ali je bila komedija sploh vredna uprizoritve na odru širšega formata?! Kakorkoli že, avtorju nikakor ne gre odrekati očitnih prizadevanj, da bi iz snovi, brezpomembne po svoji teži, ustvaril komedijo, toda gledališču s pretenzijami resne in zrele umetniške ustanove bi bilo teže pripisati in še teže priznati, da je s tako odločitvijo izpolnilo svoj smoter.

Celjska uprizoritev je sicer s spretno režijo Mirča Kraglja kakor s simpatično igro ansambla prav gotovo odluščila iz komedije to, kar je mogla, toda mar je v tem zadostni razlog za opravičilo, s katerim pošiljamo na pot pred široko občinstvo tako bledolično delo?

S tem se seveda odpre pred nami problematičnost repertoarja, ki vsaj doslej na žalost še ni dokazal, da bi bil plod skrbne in pretehtane izbire. Logično se namreč zdi, če gledališče naredi uslugo temu ali onemu avtorju, ker ga pač pri tem vodi recimo skrb za afirmacijo domače dramske ustvarjalnosti, toda nelogično se zdi, če ta skrb zapostavlja umetniška merila. Slovenska dramatika pozna vsekakor dramo, ki bi umetniško prepričljiveje reprezentatirala ustanovo ob praznovanju jubilejnega leta, kakor pozna navsezadnje jugoslovanska dramatika nekoliko učinkovitejšo komedijo. Javorškov Shakespeare je brez dvoma največ, kar nam je repertoar doslej nudil, ne glede na to, da je v njem Shakespeara pač bolj malo.

Če presojamo letošnje dosežke celjske gledališke hiše po teh — prav gotovo splošnih in suhih ugotovitvah, je sicer res, da morda zadovoljujejo pokrajinskega in morda celo provincialnega duha, toda po vsej priliki ni res, da bi zadovoljevali ali celo bogatili tudi tisti sloves, ki si ga je gledališče ustvarilo v širšem okviru z vse odgovornejšim in zrelejšim repertoarjem preteklih sezon.

Dva seminarja

Letos so bili izvoljeni nov šolski odbori pri vseh šolah v šoštanjski komuni. Da bi se člani šolskih odborov lahko bolje spoznali s svojimi pravicami in dolžnostmi, je občinski svet za šolstvo, prosveto in kulturo v okviru delavske univerze priredil nekaj seminarjev za člane šolskih odborov in sicer dva seminarja v Velenju in dva v Šoštanju za mestne osemletke in osnovne šole okoliških krajev in druge šole v občini. Na seminarju sta predavala upravitelja osemletk iz Velenja. Na seminarjih so govorili o vsebini in cilju splošnega šolskega zakona ter zakona o osnovnem šolstvu, kaj in kako naj dela šolski odbor in o drugih aktualnih nalogah šolskih odborov, ki izhajajo iz specifičnosti vsake politična šola v Velenju, ki ima nekaj manj. Šola je letos zboljšala teja ZKS v Šoštanju.

Iz koncertne dvorane

Adam Harasiewicz

Poljski pianist Harasiewicz nam je uvodoma predstavil Variacije v b- molu svojega rojaka Szymanovskega. Po tem delu, ki dokaj medlo osvetljuje velikega poljskega skladatelja, smo slišali zopet variacije, tokrat Brahmsove »na Paginijevo temo«. Z obema skladbama se je pianist izkazal kot mojster klavirske igre, ki interpretira suvereno in se ne ustraši tehničnih problemov.Z manj uspeha je Harasiewicz tolmačil III. sonato ruskega modernista Sergeja Prokofjeva, čeprav to delo v pogledu izraza ne more biti posebno trd oreh, ker je naslonjeno bolj na preteklost, kot na moderno. Ta skladba v enem stavku je zgrajena na klasični diatonski osnovi, razpoloženjsko je pa močno romantična. Stavek te sonate ima vse elemente klasične forme. Ekspozicija je dvotematična z zna čilnim tradicionalnim kontrastom med temama. Začetek sicer nima izrazite motivike, je pa povdarjeno dramatičen s strastnimi vzponi, nakar se umiri in preide v lirično zamišljeno temo, kjer razglablja, nato pa energično skoči v izpeljavo, grajeno iz motivike obeh tem. Široko zasnovana izpeljava, kot pri poznem Beethovnu, je vsebinsko bogata in vodi v kratek, toda prepričljiv zaključek.

Izvedba te, muzikalno vseskozi logične kompozicije, je bila šibka v primerjavi z ostalimi pianistovmi stvaritvami. Kot v podrobnostih, je bila Harasiewiczeva nekoliko počasna interpretacija nepreprič ljiva in nejasna v celoti.

Vse drugače so zaživele spod njegovih rok mojstrovine Friderika Chopina, v katerih je razvil mladi virtuoz izredno izrazno moč in suveren občutek za slog. Njegova interpretacija nemara presega vse, kar smo Chopinovega slišali v naši dvorani v zadnjih letih. To je bila strastna in dovršena govorica, kakršna je lahko v sentimentalnem stoletju izvabljala solze, gane pa tudi človeka našega časa.

Z nastopom poljskega pianista je torej uspešno pričela nova koncertna sezona.

V. M.

Zora Hudalesova in Janez Škof, ki bi bil lahko »upravnik« boljšega hotela

Jože Horvat Jaki

v Chicagu in Benetkah

Jože Horvat Jaki je zdaj že mnogim znan pojem. Razstavljal je v več mestih doma, v Nemčiji, lani v Parizu, na posebni razstavi v Galerie Lambert, letos na Bienalu v Parzu, v Chicagu v Sodobni galeriji in v Bednetkah v galeriji »XXII Marzo«. O njegovem prodornem uspehu v Parizu smo že poročali lani. O Jakiju so reprezentativni pariški listi pisali v superlativih. Letos je uspel tudi v Ameriki, ponovno v Parizu in v Benetkah. »Gazzettina Bienale« je pisala:

Gosta umetniške galerije »XXII Marzo« sta bila ob koncu sezone ameriški kipar Joan Fitz Gerald in Jugoslovan Jože Horvat, bolj poznan pod imenom Jaki.

Jože Horvat (Jaki) nas v nenavadni tehniki (slikanje na vosek) prenaša v stev, v katerem beremo, zelo jasnovidno, odraz bizentanske kulture.

Cerkve, notranjost cerkva, sveti predmeti, kmečki prazniki, karnevali, živali, vse to predstavlja slikar na skoro grafični način, toda barva ima pri tem posebno, pretežno važnost in govori z živo, poduhovljeno govorico o izsanjani stvarnosti. Marsikakšno delo tega mladeniča vzbudilo pozornost: »Ladja v pristanišču«, s svojo hromatično igro prosojnosti, ki je v tej tehniki izvedena z redko občutljivostjo; »Karneval«, »Cerkev«.

Jakijevo razstavo smo gledali z ugodjem in zanimanjem tudi zato, ker smo ob njej videli, kako *se razvijajo stvari zunaj naših meja* mimo doslej veljavnih akademičnih.

»Chikago Scene Art« je Jožetu Horvatu-Jakiju posvetil naslednje vrste: »Jaki rad eksperimentira in je bolj intelekutalen. Njegove barve v teh delih so žareče purpurne, rumene, rdeče in močno črne.

Jaki je poživel tkivasto lastnost svojih risb s tem, da je razdelil ploskve voščenih barv v obliki mozaika z ostrim orodjem in razmazal posamezne barve z rokami.

Razstavil je tudi nekaj dekorativnih del, polnih čudovito svobodnih oblik. Ta dela kažejo siguren smisel za linijo in ritem. na in štedljiva uporaba barvnih kombinacij še poudarja občutek neokrnjene svobode. Članek spremlja reprodukcija Jakijeve slike, grafike brez naslova.

Glasba iz časa Trubadurjev

Drugi koncert iz letošnje sezone, ki bo 22. novembra pomeni, redko posebnost v celjski koncertni dvorani.

Florentinski glasbeni mojstri, ki so se posvetili izključno tolmačenju prastare glasbe, bodo gostovali pri nas. Imena slovitega ansambla: Nives Poli, Rolf Rapp, Irma Bozzi Lucia (sopranistka), Marialuisa Mescoli (sopranistka), Luciano Arcangeli (baritonist), Elena Belloni Filippi, Antonio Maatucci in Giancarlo Cardini.

Mojstri razpolagajo s srednjeveškimi in baročnimi instrumenti, kot so lutnja, psalterij, žvegle, tolkala, gambe, viola da braccio in spinet.

Spored koncerta, ki bo izvajan na originalnih instrumentih, obsega dela od srednjega veka pa do renesanse. Izvajani bodo tudi odlomki ene prvih oper, namreč Evridika skladatelja Jakopa Perija.

Nova šola v Libojah

Za Dan republike bodo otvorili nvoo šolo v Libojah. To je prva šola, ki je bila zgrajena v občini Žalec po osvoboditvi. Sredstva za gradnjo je priskrbel ObLO, dosti pa so pripomogli domačini s krajevnim samoprispevkom.

Nova šola je dolgoletna želja Libojčanov, ker je sedanja za poučevanje neprimerna. Šola je bila zgrajena v dveh letih.

Libojsko šolo obiskuje 120 učencev in je nižje organizirana, v bližnji bodočnosti se bo priključila k Osnovni šoli Petrovče. Novo poslopje je visoko pritlično in ima v zgornjih prostorih 3 velike učilnice in pisarno. V spodnjih prostorih pa bo opremljena tehnična delavnica, kabinet za učila in mlečna kuhinja z jedilnico.

Na zadnji seji šolskega odbora je bil sprejet sklep, da se bo šola imenovala: Osnovna šola bratov Hrvatin Liboje. Družina Hrvatin je znana partizanska družina. Dne 1. maja 1942 sta odšla sinova Jakob in Avgust v partizane. Oba sta bila zaposlena v rudniku Liboje kot rudarja. Sin Avgust je bil v I. Savinjskem bataljonu. V borbi na Dobrovljah pri Sv. Joštu nad Vranskem so ga 4. novembra 1942 Nemci ujeli in odgnali v Celje. Tu so ga vodili po mestu v skupini dvanajstih partizanov — med njimi je bila tudi Tončka Čečeva. Pozneje so ga z ostalimi odpeljali v Maribor. Bil je popolnoma gluh in slep od mučenja.

Drugi sin Jakob je bil v I. Savinjskem bataljonu. V borbi pri Sv. gori nad Trbovljami je 17. junija 1942 padel. Očeta Jakoba so zaprli junija 1942. Nekaj časa je bil v Celju, potem pa so ga odpeljali v taborišče Mauthausen, kjer je umrl.

Mater Jožefo so zaprli dva meseca pozneje in jo odpeljali v celjske zapore, od tam pa v taborišče Auschwitz, kjer je februarja 1943 umrla.

Istočasno z otvoritvijo šole bodo pionirji razvili svoj prapor.

Začetek politične šole

Pretekli teden je začela z delom politična šola v Velenju, ki ma svoj oddelek tudi v Šoštanju. Šola ima 90 urni učni program. Na oddelku v Velenju je vpisanih 30 rednih slušateljev in nekaj izrednih, v šoštanjskem oddelku pa nekaj manj Šola je letos zboljšala metode pouka. Tako bodo poleg predavanj organizirali tudi grupno diskusijo z zaključno konferenco, ki jo bo vodil predavatelj. Že pred predavanjem pa podelijo teze za predavanje vsem slušateljem. Delavska univerza je delno preskrbela tudi literaturo za slušatelje, delno pa jo bodo lahko dobili v knjižnici občinskega komiteja ZKS v Šaštanju.

V. V.

D. Hribar

Iz dnevnika s poti po severni Italiji

Medtem ko nam je ogled FIATA in Olivettija nudil docela tehnične podatke o italijanskem kapitalu, smo v razgovoru s predstavniki sindikata, prirejenem v Domu sindikata v Torinu, našli ob vprašanjih o sodobnem italijanskem delavskem gibanju še nekatere vsebinske dopolnitve in izpolnitve.

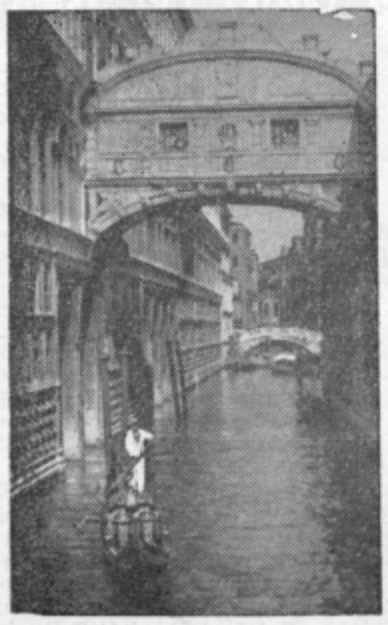

Most vzdihljajev — eden izmed mnogih mostov, le da je med vsemi najvišje »v zraku«. Tu so nekoč vodili jetnike iz Doževe palače v temnice — od tod tudi ime

S tem je bil osrednji program izleta izčrpan in tako smo se naslednjega dne odpeljali v Milano, da bi v naglici nadoknadili to, kar smo ob prihodu zamudili. Michelangelova Zadnja večerja — freska v refektoriju samostana Santa Maria delle Grazie, umetnostna galerija v ulici Brera z zbirko slovitih mojstrov beneške in lombardske šole — to dvoje in ena sama ura časa naj bi zadovoljilo občutek, da smo nazadnje vendarle bili v Milanu!

Ob dvanajstih smo se znova vkrcali v avtobus in po štirih urah vožnje zagledali pod vencem gorovij

GARDSKO JEZERO

največje in hkrati eno najlepših italijanskih jezer s 370 kvadratnimi kilometri površine.

Obstanek v zgodovinskem mestu Salo je odpadel, ker nam je bil za petami čas, pač pa smo ob jezeru nadaljevali pot do Rive. Vožnja do sem je trajala še celo uro, pri čemer je treba priznati, da je bila zelo slikovita. Spremljala nas je južna flora — limonovi grmi in oleandri, pa vitke ceprese, vrstili so se hoteli in vile, pa počitniška naselja (sem zahaja baje že polnih deset let na dopust med drugimi magnati in zvezdniki sam presvitli gospod Adenauer); tu je pravcati počitniški raj.

Ker pa je znano, da živi torej ta raj predvsem od inozemskih, zlasti avstrijskih in nemških turistov, in da jih je bog mednarodnega turizma letos izobčil iz raja (zaradi spora okrog Tirolske), se je prebivalcem, posebej pa še trgovcem Rive di Garda tako nudila izjemna priložnost, da izkažejo svojo finančno čast vsaj prebivalcem Kompasovega avtobusa. Posledice letošnje turistične suše so namreč močno prizadele trgovino, ki pač živi od trgovine, in zato ni nič čudno, če smo lahko menjali dinar za liro malone v razmerju 1:1, in če je recimo padla cena posameznih artiklov malone za polovico. Toda kaj! Kaj, ko je bilo preveč nesporazumov med tem, kar bi bil človek rad kupil, in tistim, kar mu je dovoljeval žep! Vseeno so seveda končni računi govorili o koristnosti take »trgovine v škripcih«. (Nazadnje je stvar tudi ta, da bi utegnila v primeru normalnih deviznih okoliščin razlike izravnati — carina!)

Od Gardskega jezera je vodila pot v

BENETKE

kamor vodijo pravzaprav vsa pota.

Kakor znano tvorijo Benetke tri mesta in pridemo v Benetke po 6 kilometrov dolgem mostu čez morje; znano pa je najbrž tudi, da ležijo Benetek na 100 otočkih, da imajo Veliki kanal in mnogo malih kanalov, parnike in gondole (in seveda gondoljerje). V resnici so naposled Benetke lahko tudi Markov trg, kajti brez Markovega trga bržkone ne bi bilo Benetk. Do tja pridemo, če smo turisti, najlaže in najenostavneje po Velikem kanalu s Piazalle Roma, po polurni vožnji s parnikom. Ko smo tu, moramo imeti predvsem dovolj časa, drugače je navsezadnje bolje, da ne hodimo sem. Če kljub temu pridemo, se lahko zgodi, da se zadovoljimo s tem, da vidimo bore malo. Tako se je namreč zgodilo nam. Resnici na ljubo je seveda treba priznati, da smo poleg golobov videli znamenito Doževo palačo (pač od zunaj) in da smo si malce pobliže ogledali prav tako znamenito cerkev Sv. Marka. Tu je poleg arhitekture, ki izžareva vse razkošje nekdanje beneške republike, vsekakor omeniti mozaik, ki upodablja prizore iz življenja sv. Marka. Gre namreč za izredno umetniško tvorbo. Cerkev hrani naposled tudi delo pomembnega italijanskega slikarja Tintorettija — mučenje sv. Marka, in kar je pri tem še turistično in morda finančno zanimivo, je to, da je slika v okviru, v katerem je poleg neštetih briljantov tudi 13 kilogramov čistega zlata.

Beneška republika je sicer že davno propadla, kakor je že davno strohnelo vseh 73 dožev, toda njen sijaj še ni ugasnil. Človek ga lahko samo občuduje — če mu je seveda to dano.

KONEC

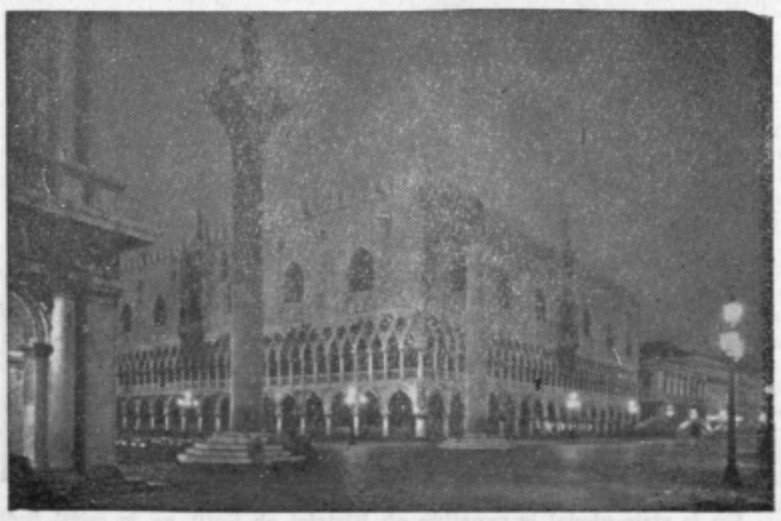

Doževa palača ponoči

Prve akcije v Šaleški dolini

Požgali so vas

RAZGOVOR

S TOV. POVHOM MARTINOM

Zmotil sem ga pri sekanju drv na domu njegove sestre Dežmanove v Družmirju. Martin je eden med tistimi molčečimi, ki redko govorijo o svojem delu med vojno, čeprav je bil zelo aktiven že od 1941. leta. Je tudi nosilec spomenice.

Sedla sva na klop pred hišo, ki je blizu novega rudnika.

Martin se dobro spominja velike napisne akcije 6. julija 1941. Takrat so po vsej Štajerski premazali nemške napise. Tudi Šaleška dolina ni bila izjema. Celo

Martin Povh

tiste napise v neposredni bližini žandarmerijskih postaj so aktivisti premazali s katranom, apnom in drugimi barvastimi snovmi, ki so jih imeli pri roki in katere so lahko najbolj neopazno prenašali.

Nekateri aktivisti so morali še takrat v ilegalo. Ravno po tem dogodku so se prvič pojavili naši aktivisti iz Šaleške doline pri malem posestvu Martina Povha v Škalskih Cirkovcah. V Martinovo domačijo sta takrat prišla tudi Ulrih Tone-Kristl in Povh France-Izak. Domačija je imela idealno lego v neposredni bližini gozda. Kmalu se je pokazala potreba po bunkerju in pripravili so ga v bližnjem gozdu ob potoku. Dohod v bunker je bil skrit pod smrekami. Bunker so nujno potrebovali, ker so morali napraviti zaklonišče španskemu borcu Karlu Mlakarju, ki ni mogel hoditi in je bil takrat na varnem pri rudarju Uršiču. Mlakarja so prenesli ponoči v novozgrajeni bunker v bližino Martinovega doma, ki je blizu Graške gore. Po Mlakarju je v bolnišnico prišel na zdravljenje Bor — Čizmek, ki je bil tudi ranjen.

V začetku oktobra sta oba bolnika iz bunkerja že popolnoma okrevala, ker sta oba zapustila 6. oktobra bolnišnico in šla na zborno mesto vseh partizanov Šaleške doline na Grmadi v bližini Plešivca. To je bil zbor Šaleške čete, ki se je pripravljala na veliko akcijo.

Kristl in Izak sta takrat zapustila Martinovo domačijo, kjer sta se zelo često zadrževala in jih ni bilo nazaj vse do 8. decembra. Njihov gostitelj Martin se je zanimal kam gredo, ali mu ni nobeden hotel povedati. Edino Martinov brat Izak je odgovoril: »V dveh dneh boš nekaj zvedel!«

In res je zvedel. V noči med 7. in 8. oktobrom so partizani napadli Šoštanj. Martinu je bilo tako pri srcu, da bi zajuckal na glas — vendar je bilo v tistih časih boljše zamolčati svoje razpoloženje. Njegovi fantje so imeli uspešno akcijo!

Po napadu na Soštanj so se partizani Šaleške doline in Savinjske čete umaknili na Dobrovlje. Toda tam se niso dolgo zadrževali. Krenili so naprej proti Brežicam, kjer je okupator izseljeval slovenski živelj, da bi utrdil mejo Tretjega rajha. Tam bo treba organizirati odpor in to je bil glavni cilj partizanskega pohoda v te kraje. Obstanek partizanov v teh krajih je bil zelo težaven. Z Nemci so imeli neprestane borbe, dokler se niso v začetku decembra spet pojavili v Šaleški dolini. Takrat je bil z njimi tudi Toledo — Miha Pintar, narodni heroj. Osmega decembra so se javili mimogrede pri Povhovem Martinu in potem še tisti dan nadaljevali pot proti Mislinjski dolini, kjer so pri kmetu Jevšniku zakopali orožje in municijo in se razdelili na dvojke, da bi tako prezimili. Toledo je prezimil v Rušah, Izak in Kristl sta se vrnila pod Graško goro in prezimila v bunkerju pri Martinovi domačiji. Letonja je prezimil nekje pod Goro Oljko. Zima je bila zelo huda!

Žal je nekdo izdal zakopano orožje in municijo pri Jevšniku, tako da so Nemci vse zaplenili. Na pomlad je bilo zato partizanom Šaleške čete še težje.

Martin je še pripovedoval o mnogih partizanih, ki so se zglasili pri njem med vojno vse do osvoboditve. Leta 1942 je bil pri njem tudi Dušan Kveder.

Z največjim veseljem pa se Martin spominja prihoda enot XIV. divizije v Cirkovec 14. februarja 1944. leta. Od takrat so vse enote NOV na Štajerskem prihajale in odhajale z Graške gore mimo Martinove domačije. Nemci so prihajali le redko in tako so Cirkovce že spadale v polosvobojeno ozemlje.

Enainšestdesetletni Martin se je po vojni preselil v Družmirje, vendar še vedno rad obiskuje svojo malo domačijo in tisti bunker v bližini, ki je rešil življenje marsikateremu partizanu.

V. V.

Leto 1944

Bočna in celotno področje Zg. Savinjske doline je bilo že dolgo trn v peti okupatorju. Vedel je namreč, da so tod zavedni ljudje, ki pomagajo partizanom. Vas Bočna s svojo okolico pa je bila še posebno prijeten dom naših borcev, zato je sovražnik za kazen že 1942. leta skoraj vse prebivalstvo izselil. Kljub temu sabotažno delo v škodo okupatorja in v korist domačega ljudstva ni prenehalo. Okupator se je odločil še za poslednji udar, za požig vasi.

Takrat sem bil star sedem let in od otrok najstarejši, kar nas je bilo doma. Ker niti v hiši niti v vasi ni bilo moških, sem moral mami pomagati pri delu.

Tisti dan, meseca oktobra 1944. leta, je bilo zelo megleno jutro. Megla je ležala med Bočno in Šmartnem ob Dreti.

Ta dan sem moral nacepiti nekaj drv, zato sem vstal nekoliko bolj rano. Bil sem vesel velikega kupa že razcepljenih drv, ki sem jih nametal ob tnalo. Ko sem tako cepil, naenkrat zaslišim korake za hrbtom, hip nato pa sem pred sabo zagledal partizana. Prestrašil sem se in nehal cepiti. Ogovoril me je in prosil naj mu grem po dvokolo v sosednje Delce, češ da ga je tam pozabil. Z željo, da se bom lahko vozil s kolesom, sem hitro odšel ponj.

Hodil sem po sredi ceste. Ko sem bil že približno pol poti, sem zagledal uniformirane ljudi. Bili so Nemci! Takoj sem dvignil, menda kar obe roki in začel pozdravljati: »Heil Hitler!« Napravil sem še par korakov, nakar je pristopil k meni človek, ki je znal slovenski. Vprašal me je kam grem in koliko partizanov je v Bočni. Povedal sem mu, da grem po kolo v Delce, nisem pa povedal za koga, ker me niti ni vprašal. Na drugo vprašanje sem odgovoril, da je v Bočni brigada partizanov, ki je počivala na Truntkovem dvorišču, vedel pa nisem ali je to bila brigada, bataljon ali kak druga vojaška formacija. Dejstvo je, da sta po mojem odgovoru koloni, ki sta do sedaj šli vsaka po svoji strani ceste, začeli vas obkoljevati; po cesti pa so z mano vred napredovali še ostali. Izgledalo je, da so se prestrašili.

Približevali smo se vasi, kar naenkrat pa smo zagledali obrise človeške postave, ki se nam je približevala. Bil je Prodnikov Jože, kakih sedem let starejši od mene. Seveda so ga takoj ustavili in zahtevali razne podatke — najbolj so se zanimali za partizane. Ker jim je odgovoril, da tisti dan še ni nobenega videl, so smatrali, da se jim je zlagal in ga pretepli. Nato so ga poslali po »vodiča«, ki je imel že mene. Leta naju je vodil potem skozi vso akcijo in videti je bilo, da ni znal niti besedice slovenski, zato sva se z Jožetom napol tiho lahko pogovorila. Povedal mi je, da je tudi njega poslal po kolo isti partizan kot mene.

Kolona je medtem napredovala že v samo vas. Ko smo prišli na vrh klanca, je zopet pristopil k meni tisti, ki je znal slovenski ter me vprašal: »Kje so sedaj tisti partizani?« V odgovor sem samo skomignil z rameni. Udaril me je za glavo. Padel sem ob bližnjo vrtno ograjo. Kmalu sem vstal, vendar nisem jokal. Verjetno sem že takrat mislil, še bo prišla ura maščevanja, hlapec.

Ko smo prišli do spomenika padlim borcem v prvi svetovni vojni, sem že zagledal dim, ki je uničeval delo pridnih rok vaščanov, Požgali so vse, le-tu in tam je ostala kakšna stavba, ki je dober človek — požigalec ni zažgal, ali pa je naročil, naj takoj pogasijo, ker zažgati jo mora, kajti to je komanda. Vodstvo teh požigalcev je računalo tudi na take primere, zato so najprej nagnali ljudi iz vasi ter izgnali živino iz hlevov. Kljub temu so še nekateri vaščani le ostali v vasi in reševali, kar se je rešiti dalo v tistem peklenskem ognju. Tudi midva z Jožetom bi lahko pogasila in rešila marsikatero stavbo, toda bila sva tako rekoč ujetnika in nisva smela.

Vas je bila vsa v plamenih, sonce je le še krvavo gledalo na zemljo, požigalci so odhajali. Z Jožetom sva se skrila za neko drevo na Žehljevem vrtu in tam čakala, da so Nemci dokončno odšli. Nato sva bežala v sosednji Otok, ki ga niso požgali. Od tam sva trepetaje opazovala plamene, ki so se dvigali visoko, kakor da oznanjajo svobodo.

Da, prišla je in z njo so se vrnili vaščani iz pregnanstva in fronte, prenekaterih ni bilo nikoli več. Preživeli so postavili novo vas, novo Bočno, ki se v svobodni in miirni domovini nenehno razrašča pod vznožjem Menine planine

Franc Miklavec

ZANIMIVOSTI

OREH BREZ LUPINE

Nekemu kmetu blizu Zadra rodi oreh sadeže, ki nimajo lupine. Oreh je star že čez štirideset let.

22 MRTVIH DNEVNO

Zaradi prometnih nesreč umre v Franciji dnevno 22 ljudi. V 130 tisoč prometnih nesrečah je v lanskem letu izgubilo življenje 300 ljudi.

BIOLOKATOR — APARAT ZA ODKRIVANJE RAKA

Sovjetski znanstveniki so pred nedavnim sestavili aparat, za katerega zatrjujejo, da je mnogo boljši kot vsi dosedanji pripomočki za odkrivanje raka. Aparat, ki se imenuje biolokator, deluje s pomočjo ultrazvočnih valov. Poskusi so pokazali, da novi aparat prekaša v nekaterih pogledih rentgenske žarke, saj omogoča vidljivost ne samo okostja, temveč tudi ostalih delov človeškega organizma.

»ŽIVALSKI VRT« V MARIBORSKI TOVARNI AVTOMOBILOV

V Mariborski tovarni avtomobilov se ponašajo z zanimivostjo posebne vrste: to je tovarniški »zoološki vrt«. Srne, veverice in še nekatere živali so se tako udomačile, da se ne boje hrupa motorjev in prihajajo celo v pisarne. Delavci seveda močno skrbijo za svoje živali, med drugim jim dajejo tudi hrano in skrbijo, da se jim ne pripeti nič hudega.

NEPRIMERNA ŠALA

Neki vlakovodja na železniški progi Priboj—Sarajevo si je omislil šalo, ki se je končala s prometno nesrečo. Ko je peljal vlak mimo mestne klavnice v Priboju, je pričel močno piskati, s čimer je preplašil živino. Neki vol je pobesnel, se zaletel v vlak, zaradi česar sta iztirila dva vagona. Človeških žrtev na srečo ni bilo.

Neprijetna popularnost

Na neki nogometni tekmi v Braziliji je zmagovalna enajstorica gledalce tako navdušila, da so ti po tekmi vdrli na igrišče in strgali z igralcev obleke. Navijači namreč smatrajo, da je dres zmagovalca dragocena trofeja.

44 DNI V NEZAVESTI

Nekega 16-letnega dečka iz Manchestra v Angliji je povozil avto. Zaradi močnega sunka je padel v nezavest in vsa prizadevanja zdravnikov, da bi ga obudili, so bila zaman. Šele po 44 dnevih se je prebudil in njegovo prvo vprašanje je bilo: »Kdo je zmagal na zadnjih konjskih dirkah?«

PRIHODNJIČ:

NAŠA NOVA SLIKANICA

MAPUHOV BISER

PO NOVELI JACKA LONDONA

RIŠE: VLADO PIRNAT

Zemljini rešitelji

PIŠE: JOŽE JESIH

64

Nekajkrat so ga nadleteli. Peter je odčepil stekleničko »Lavola« in jo vrgel na otok. Zatem se je raketa dvignila. Pod seboj so zagledali strašno razdejanje, srednji otok se je pogrezal. »Nikoli več jim ne bo prišlo na misel, da bi zopet delali kakšne strupe in z njimi ogrožali planete,« se je zasmejal Peter.

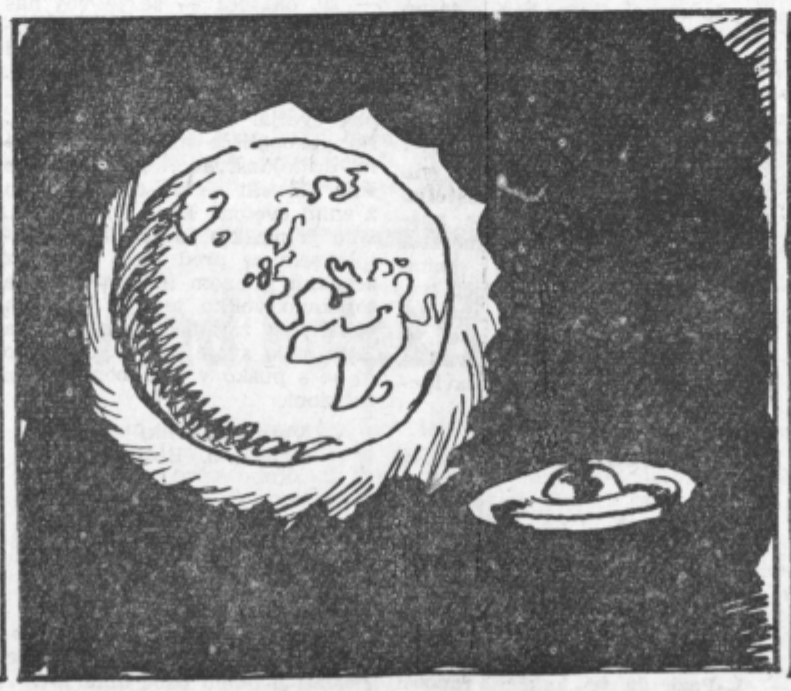

65

»Zakaj ne?« je nerazumevajoče vprašal Vili. »Zato, ker smo jim uničili vse načrte in vsa skladišča«. Prijateljsko so se objeli in se smejali ob pogledu na rodni planet, kateremu so se vse bolj približavali. »Prav za prav smo mi Zemljini rešitelji, junaki,« se je širokoustno pobahal Vili.

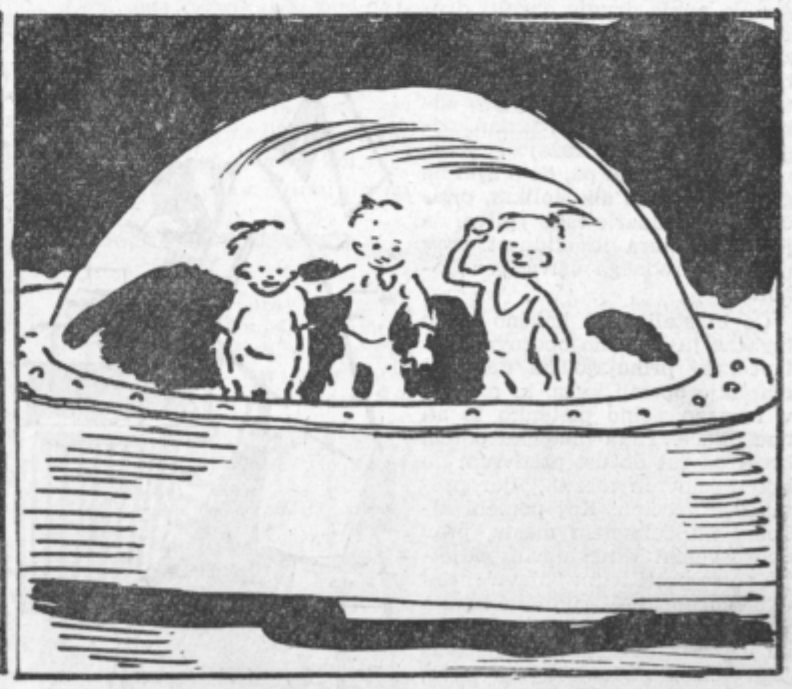

66

Janez in Peter sta se zasmejala in se razigrano udarila po prsih. »Tako je, prav imaš,« sta oba hkrati vzkliknila. Vili je dejal z resnostjo, ki se ni nič prav ujemala z veselim razpoloženjem: »Sedaj pa nas že pričakuje šola. Nasvidenje prihodnje leto, ko se nam bo pridružil tudi Tonček.«

KONEC

Gospodinja pod drobnogledom

V prijetnem in malem kraju Savinjske doline smo odkrili mlado gospodinjo. Oglejte si jo na sliki! Nekateri jo celo dobro poznate, ostalim pa imena ne bom izdala. Naj ostane skrivnost, kot je skrivnosten tudi dan, ki ga preživlja.

Ste že kdaj razmišljali o gospodinji in se vsaj bežno ustavili pri njenem dnevu, polnem skrbi in dolžnosti?

Ste že kdaj pomislili nanjo ob praznikih, kako ima polne roke dela takrat, ko vsi drugi počivate?

Ste že kdaj vsaj za hip občudovali vso njeno spretnost, ko se sklanja nad polnim košem perila, ziblje svojega malčka, da laže zaspi in obenem pripravlja kosilo?

In končno: ste že kdaj pomislili na njen čas in kako ste ga ocenili?

Mirno lahko zapišem, da se naši možje zelo radi pogovarjajo o najnovejših znamkah avtomobilov, slabem vremenu in dobrem ribolovu, o športnih uspehih, o krivičnem nogometnem sodniku, o svojem delu in morda še o srčni napaki bolehne sosede, a to le tako mimogrede, ker se pač spodobi. Trdim tudi, da mnogi možje sploh ne poznajo problemov svojih žena, še manj pa so jim znane njih želje in upi. Vselej so pripravljeni razložiti delovanje najrazličnejših strojev, ne poznajo pa osnovnih podrobnosti iz duševnosti žene. To neznanje je vzrok pogostnih neskladnosti, družinskega hrupa in razbitega porcelana.

Žena-gospodinja, zaprta med štiri stene hiše, vidi v svojem možu steber; le-tega potrebuje, da se nanj nasloni in tam za hip odpočije. V naših hribovitih krajih je še danes tako, saj ji mož predstavlja edini stik s svetom in življenjem zunaj hiše — sama namreč ne utegne nikamor. Radijski sprejemnik zanjo tako nejasno, nerazumljivo govori, pa tudi nikdar ni tistega časa, da bi lahko pozorneje prisluhnla. Tudi časopis je le za nedeljsko popoldne, ko pa je dan tako kratek. Na zboru volivcev so govorili o tem in onem. Zdaj je cesta stlakovana prav do hiše. Tudi otroci imajo novo šolo in vsa vas elektriko. Vse je res tako in dobro, da ne more biti bolje.

In vendar vsaka, prav vsaka nečesa pogreša.

Kakšno je njeno delo?

Na videz tako preprosto in kar se da enolično, nekaj, kar se pač ponavlja iz dneva v dan po nekem določenem zaporedju. Njenega dela nihče ne meri ali kako drugače ocenjuje. Čas beži in od gospodinje terja svoj davek. Ta pa ni nikjer zapisan, nikjer knjižen, nikjer priznan.

Le drobec pozornosti in že bi bilo vse drugače in lepše.

Tako pa...

Naj spregovorijo kar same:

»Cvetica polepša sobo, pet topolov ulico, grm dvorišče, zavesa okno — kdo pa osrečuje srca?« — Tako je potožila mlada žena, ki pozna le delo in samo delo. Ob treh malih otrocih je vezana le na dom, četudi bi si želela še kako uro tudi zase. Te ure ni.

Človek res ni stroj, sem pomislila.

»Kaj pa otroci?« — sem pobarala.

»Ah, ti so kljub vsemu moja edina prava sreča. Brez njih bi bil svet odraslih tako pust in krut,« je rekla in se najmanjšemu prijazno nasmehnila.

Gledala sem jo in zazdela se mi je nepričakovano tako lepa. Krasilo jo je materinstvo.

Ko sem tako stikala za gospodinjami, iskala in brskala po njihovi notranjosti, sem v nekem stanovanju zasledila droben listič. Takole je pisalo:

— Zdi se mi, kakor da je moje življenje sestavljeno iz dopoldanskih ur v šoli, iz ur, ki jih posvečam otrokom doma, iz ur, ki jih porabim za šolske naloge, iz ur, ki jih porabim za šivanje in pospravljanje, iz ur, ki jih posvečam šolskim otrokom v njihovem prostem času in iz ur, ki jih posvečam drugim dolžnostim ob večerih, raznim sestankom n vajam. Ur, ki bi jih posvetila nama dvema, pa ni. Teh ur ni. Ne bi rekla, da jih časovno ne bi zmogla. Ne, za to bi se našel čas, o tem ne dvomim. Ne manjka časa, manjka nečesa drugega, česar pa ne morem izraziti.

Če slučajno ostaneva doma sama — si pogledava v oči in si nimava kaj reči. Nimava povedati kaj drugega kot to, kaj bodo otroci oblekli, kaj bova zanje kupila na obroke, kaj bomo spomladi posejali na vrtu. Vse to je zanimivo in napolnjuje najino življenje, toda meni nekaj manjka.

Vse to nevidno, počasi zastruplja srečo.

Ustavila sem se še pri tretji gospodinji.

»Dež ne šumlja vedno enako«, je rekla 40-letna žena, »moje gospodinjsko delo pa ne pozna različnih glasov; vsa leta pomivam posodo zato, da jo bom jutri znova pomila. Lonci in sklede, sklede in lonci, in nato, najprej sklede in nato lonci, je dodala smeje se...

Kljub vsemu pa bi se težko poslovila od gospodinjskega dela, četudi ni prave plače. Odsev sonca v oknu, kadar je pomito, je vendar tako čudovita nagrada, najlepše plačilo.«

Mar je res tako? — sem se vprašala in nisem našla pravega odgovora. Kako je že rekla? Da, odsev sonca... ali z drugimi besedami — en sam smehljaj, le drobec pozornosti in svet bi bil lepši. Je kot cvetica v sobi ali zavesa na oknu. Lepše življenje.

M. M.

Alkoholizem - *družbena zla*

NOVEMBER »MESEC BOJA PROTI ALKOHOLIZMU« — ZLO, KI GA IMENUJEMO »JABOLČNIK«— ALKOHOL NA DELOVNEM MESTU — PREMALO BREZALKOHOLNIH PIJAČ — VELIK POMEN OKOLJA PRI ZDRAVLJENJU ALKOHOLIKOV.

November je mesec boja proti alkoholizmu in s tem pravzaprav tudi mesec boja proti nesrečam na delovnem mestu in na cesti, proti neurejenim družinskim razmeram in slabi vzgoji otrok, proti kriminalu, nasilju... Težko bi našteli vsa tista dejanja, ki jih lahko povzroči alkohol. Le to lahko povemo, da je prav gotovo eno največjih bremen sedanje družbe. In če je tako, če posledice alkohola prinašajo, kjer koli se pojavijo, samo zlo, škodo in trpljenje, je prav, da se boj proti alkoholizmu omeji samo na mesec november. Letos je to skrb prevzela naše Socialistična zveza delovnega ljudstva. Upamo lahko, da bo po posvetovanju, ki ga je pred dnevi sklical okrajni odbor Socialistične zveze, v občinah še več podobnih razgovorov in na podlagi teh tudi konkretnih akcij. Poglejmo, kako je z alkoholizmom v celjskem okraju.

Celjski okraj se po vrsti in količini popitih alkoholnih pijač precej razlikuje od drugih predelov v Sloveniji. Medtem, ko je tam največje zlo vino in ponekod tudi zganje, predstavlja v našem okraju največji problem — jabolčnik. Jabolčnik pijejo kmetje, pijejo ga v mestih, v tovarnah, v gostilnah in pijejo ga vsi po vrsti — tudi otroci marsikje niso izjema. Letošnja izredna sadna letina je to ugotovitev še enkrat potrdila. V jabolčnik so predelali velike količine sadja in v primerjavi s tem je odstotek sadja, ki so ga prodali svezega ali ga predelali v brezalkoholne pijace, zelo nizek.

Naši ljudje pa ne pijejo jabolčnika samo za žejo. Marsikje jim nadomešča tudi obrok prenrane. Primer za to bi lahko poiskali tudi v Velenju, kjer sicer menijo, da se jim alkoholizma ni treba preveč bati. Niso redki rudarji, ki imajo po domovih tudi po tisoč litrov jabolčnika. Če upoštevamo, da stanovanja v Velenju razmeroma niso poceni in da se z eno plačo preživlja mnogokje po pet in še več ljudi, mora izdatek za tolikšne količine jabolčnika prav gotovo nekje drugje okrniti družinski proračun. In kaj je lažje, kot nekoliko »zategniti pas«?! Najbolj nevarno pri vsem tem pa je to, ker se pri ljudeh, ki pijejo alkohol postopoma po ves dan, popite količine ne odražajo »na zunaj«. Kljub temu pa, da o njih ne govorimo kot o alkoholikih, pijača nanje vendarle tako vpliva, da je marsikatera invalidnost prav posledica rednega uživanja alkohola.

Če bi stali pred kakšno večjo tovarno in pozorno opazovali delavce, ki prihajajo na delo, bi marsikje opazili koga, ki prinaša v tovarno polno pletenko te ali one pijače. Taka pletenka potem kroži od ust do ust predvsem na takih delovnih mestih, kjer prevladuje vročina. Kaj pomeni alkohol na delovnem mestu, prav dobro vemo! V nekaterih podjetjih so se proti temu pojavu začeli odločno boriti. V rudniku lignita v Velenju delavcem omogočajo, da lahko izgubljene tekočine svojega telesa nadomestijo s kavo, ki jo točijo prav na »serijski« način, najostreje pa kaznujejo vse tisti, ki prinašajo na delovno mesto alkohol. Pohvalijo se lahko že z nekaterimi lepimi uspehi.

Alkoholno zlo bi lahko pripisali neurejenim razmeram v službi, trenutnim nihanjem v človekovi duševnosti in še mnogim drugim pojavom. Mednje pa bi lahko na prvo mesto uvrstili izredno hiter tempo življenja v sedanjem času. Ljudje prihajajo iz starega v novo okolje, iz vasi v mesta, s polja v tovarno, pa tudi narobe — ki se mu marsikdaj ne znajo prialgoditi. Ne znajo zadovoljevati svojih potreb, ne najdejo si zdravega razvedrila in se predajo alkoholu. Sprva pijejo v majhnih količinah, nato v večjih in kljub temu, da niso pijanci, duševno in telesno čedalje bolj propadajo. In tisti, ki padejo na dno in tvorijo nekako vsedlino alkoholne navade, postanejo kronični alkoholiki. To pa so bolniki, ki potrebujejo zdravniške nege prav tako, kot vsi drugi bolni ljudje.

V bolnici v Vojniku imajo dve sto petdeset pacientov — od tega je sedemdeset alkoholikov. Zdravljenje takih ljudi traja včasih tudi po več let. Napačno pa je mnenje tistih, ki mislijo, da je alkoholik »rešen« že takrat, ko ga odpustijo iz bolnice. Odločilno vlogo pri zdravljenju človeka, ki je bil predan alkoholu, odigra šele okolje, v katerega se vrača. Žal pa je mnogo delovnih kolektivov, ki se branijo takih napol ozdravljenih ljudi.

za male bralce

NOVA *zagonetka*

Namesto nove nagradne zagonetke naj vam najprej povem to-le zgodbico. Bilo je pred dnevi, ko sem obiskala znanko in njenega dvanajstletnega sinka. Sva zelo dobra prijatelja in mislila sem že, da je hud name, ker je na vsako moje vprašanje odgovarjal le z enozložnicami »da« in »ne«. Pa ni bilo tako. Šele kasneje sem namreč opazila, da leži na mizici poleg njega drobna knjižica, ki jo je verjetno moral odložiti takoj ob mojem prihodu. Branje pa ga je tako mikalo, da je že medtem, ko sva z mamico klepetali, znova segel po knjigi. »Kaj pa bereš?« sem ga vprašala. Tokrat sem dobila nekoliko daljši odgovor: »Ptičke brez gnezda berem. Si jo ti že prebrala?« me je radovedno in pričakujoče vprašal. Pritrdila sem, nato pa sva se zapletla v pomenek o pisatelju. Ugotovila sem, da moj mladi prijatelj dobro pozna življenje tega moža, da pozna poleg dela »Ptički brez gnezda« še nekatera druga in da sploh mnogo bere.

Zgodbico sem vam povedala zavoljo tega, ker je tesno povezana z nagradno zagonetko, ali bolje rečeno z nagradnim vprašanjem, ki vam ga bomo zdajle zastavili. Odgovorite nam, kdo je napisal knjigo »Ptički brez gnezda«, navedite pa vsaj še eno delo tega znanega pisatelja. Odgovore nam pošljite najkasneje do 27. tega meseca. Pravilne odgovore bomo zbrali in žreb bo določil nagrajenca. Pripravili smo tri nagrade — eno po tisoč in dve po pet sto dinarjev. Lepo pozdravljeni in nasvidenje!

CELJSKI PIONIRJI *na obisku*

Julija letos so nas obiskali beograjski pionirji, ko so sodelovali na pohodu po poti slavne Štirinajste divizije. Oktobra pa smo jim mi, celjski pionirji, vrnili obsk. Odpotovali smo v tednu ko se Srbi in z njimi vsi jugoslovanski narodi spominjajo dveh velikih zgodovinskih datumov — 20. oktobra, dne, ko so leta 1944. partizani s pomočjo rdečearmejcev osvobodili naše glavne mesto Beograd in 21. oktobra, dne, ko so Nemci 1944. leta pobili nad sedem tisoč prebivalcev šumadijske metropole Kragujevca.

Po prisrčnem sprejemu v Beogradu smo si ogledali grobnico osvoboditeljev Beograda, Vojno akademijo, muzej 4. jula, Pionirsko mesto, Dedinje itd. Najbolj smo bili veseli obiska v Vojni akademiji. Videli smo življenje pitomcev in ko smo se od njih poslavljali, je marsikateri deček sklenil, da bo tu nadaljeval šolanje. V petek smo sodelovali v pohodu »Po poteh osvoboditeljev Beograda«. Od vseh srečanj nas je najbolj pretresel razgovor s pisateljico in pesnico Desanko Maksimović, ki nam je pripovedovala, kako je nastala njena znana pesem »Krvava bajka«. Tudi recitirala nam jo je. V mislih nas je njena pesem ponesla na ogolelo Šumarico, kjer je pod nemškimi rafali padlo toliko gimnazijcev. In še dolgo potem so nam v mislih zveneli verzi:

»Bilo je to u nekoj zemlji seljaka,
na brdovitom Balkanu,
umrla je mučeniške smrti četa
djaka u istom danu...«

Na to pesem smo se spomnili tudi naslednji dan, ko smo se zavtobusom pripeljali v Kragujevac. Tam so nas sprejeli domači pionirji in pri njih smo tudi prespali noč. Že od desetih dalje se je od glavnega kragujevskega trga valila velika množica ljudi proti Šumarici. V tej dolgi povorki smo bili tudi mi, celjski pionirji. Ustavili smo se pri grobnici ustreljenih gimnazijcev, zapeli žalostinko in položili na grob venec. Pretresljiv je bil pogled na Šumarico, posebno na stare šumadijske mame, ki so objokovale izgubljene sinove in hčere. Pobili so jih Nemci, ki so se bali tudi otrok.

Popoldne so nam kragujevski pionirji pripravili sprejem v Srednji medicinski šoli, kjer so nam podarili zračno puško. Mi pa smo izvajali program. Poleg nas so nastopili tudi pionirji iz Makedonije, Črne gore in Hrvatske tako, da je bil to res večer bratstva in enotnosti sinov in hčera tistih, ki so to trdno vez začeli.

Ko smo se vrnili v Beograd in tam preživeli odmerjeni čas, smo se od ljubeznivih beograjskih pionirjev poslovili. Bilo je tudi mnogo solza.

Tako so se končali lepi dnevi v Beogradu. Na koncu se zahvaljujemo vsem tistim, ki so nam omogočili teh lepih sedem dni v našem glavnem mestu.

Radovan Teslić,
I. osnovna šola,
Celje

Na dan osvoboditve Beograda

Na dan osvoboditve Beograda — 20. oktobra — se je ves naš razred z razrednikom vred napotil na pokopališče partizanov, ki so padli za osvoboditev Beograda. Vsak učenec je nosil v roki šopek cvetja. Bili smo zelo resni. Na pokopališče smo prišli počasi in dostojanstveno. Vsako ploščo smo okrasili — pa čeprav samo z enim cvetom. Brali smo imena. Bilo je moških in ženskih. Ustavila sem se pred neko ploščo z ženskim imenom in pomislila na to, kako veliko je bilo gorje in ogorčenje, zaradi katerega je ta žena zvila svoje kite pod titovko in se s puško v roki borila proti fašistom.

Vera Javornik,
Sanska 5. Beograd

Nagrajenci

Torej: odločili smo se za tele odgovore:

1. Pazi, da te kakšen renčeči ljubitelj buč ne izpodrine!

2. Fantek je mlad,
na buči je rad,
veselo se smeje,
ker sonce ga greje.

3. Zadnje jesensko sonce je prav gotovo močno segrelo te-le buče ob steni. Ni čudno zatorej, če je tako prijetno sedeti na njih.

Prvega je napisala Anica Tofant z Vrh 48 — pošta Teharje. Poslali ji bomo tisoč dinarjev.

Drugega je sestavila Manica Godec, prav tako iz Teharja 26. Dobila bo pet sto dinarjev.

Tretjega pa je napisala Nada Tržan iz Šmarjete pri Celju. Vsem trem nagrajenkam iskreno čestitamo, vse ostale pa toplo pozdravljamo.

»Za spomin na tople dni«, bi lahko napisali pod tole prijetno sličico. Posneta je bila na trgatvi, ki jo je za otroke pripravila stanovanjska skupnost Center v Celju.

Povest o prihodnosti

Ne samo v šmarski občini, ki velja še danes za močno zaostalo, povsod so v zadnjih desetih letih napravili krepak korak naprej. Zaustaviti pa se ne smejo nikjer. Oni dan so se zbrali v Šmarju pri Jelšah predstavniki ZK in SZDL ter se posvetovali o prihodnosti. To opravičeno rečemo, ker so ugotavljali, da morajo gospodarske organizacije pripraviti desetletne delovne programe, na osnovi katerih se bo načrtno utrjevalo gospodarstvo občine.

IZOBRAŽEVALNO SREDIŠČE ZA STEKLARJE

V steklarni so se odločili zgraditi četrto talilno peč, svojo eksperimentalno peč gradi tudi steklarska šola, ob kateri se pričenja razvijati prvi jugoslovanski inštitut za steklo. Pravijo, da bo za utrditev šole, opremo in novo peč v šoli potrebno kmalu investirati 35,000.000 dinarjev, ki jih ne bodo mogli črpati iz lokalnih virov. Za to pomembno delo bi bilo potrebno, da bi prispevale svojo pomoč tudi ostale steklarne, saj bodo imele vse steklarne korist od tega steklarskega izobrazevalnega središča v Rog. Slatini.

Posebne pogoje za razvoj so si ostvarili tudi v obrtnem podjetju »Ključavničarstvo«, ki postopoma prehaja že v industrijsko podjetje. Serijsko so že pričeli proizvajati polnilne stroje za steklenice, v načrtih pa imajo tudi proizvodnjo kroglličnih ležajev. Desetletni delovni program, ki ga bodo nedvomno pripravili, bo vsekakor nakazoval korenito preobrazbo tega podjetja.

ZDRAVILIŠČE BO SPREMENILO SVOJ OBRAZ

Pomenili so se tudi o problemih v gostinstvu, ki so dostikrat zelo zamotani v Rogaški Slatini. Poleg Zdravilišča delujejo tam še tri gostinska podjetja, med katerimi so vsakih kar cudne razlike. Nekateri menijo, da bi bilo primerno, če bi se združila pod enotno vodstvo, drugi pa so mnenja, da je konkurenca potrebna. O tem bodo morali temeljito premisliti in upoštevati tudi to, da je zdravilišče in letovišče namenjeno tudi našim delovnim ljudem. Veliko pričakujejo še od gradnje osrednje zdraviliške stavbe, za katero so elaborati že pripravljeni in jo bodo predvidoma pričeli graditi spomladi 1963. Takrat, pravijo, bodo rešili precej ugodno tudi vprašanje prostorov. Vse investicije, ki so jih uporabljali doslej, so večinoma vložili v obnovo obstoječih objektov, vse premalo pa za modernizacijo teh, kar bi ob vedno večjem obisku bilo res potrebno. Da, obisk je v porastu: leta 1953 so zabeležili 151.000 nočnin, zdaj pa že 244.000 nočitev, kar je občutno več. Vsekakor bo Rogaška Slatina v prihodnjih letih spremenila svoj obraz, kakor to terja novi čas.

IMENSKO POLJE — SREDIŠČE ŽIVINOREJE

Kmetijstvo na Šmarskem tudi doživija odločilne spremembe. Se ni dolgo, ko so iz manjših kmetijskih zadrug nastale štiri obsezne zadruge in se je okrepilo tudi Kmetijsko gospodarstvo Šmarje. Pravkar pa se posvetujejo, da bi bolj smotrno in enotno gospodarili na področju celjske občine. Morda bi bilo resnično primerno, če bi velik agrokombinat usmerjal celotno kmetijsko proizvodnjo? Kdo ve, kaj bo se v prihodnjih desetih letih? Prepričani pa smo lahko, da bo tudi kmetijstvo, ki je na Šmarskem najobsežnejša gospodarska zvrst, doživelo odločilno prebujenje. Imensko polje, doline ob Mestinščici in Bistrici, te bodo prav gotovo središče šmarske živinoreje, saj bodo po ureditvi posotelskega vodovja izredni pogoji.

ŽELJE PO PREDELOVALNEM OBRATU

Danes je v šmarski občini 36 gospodarskih podjetij, ki pa niso povsod najboljše razvita. Očitno so najboljše utrjena steklarna »Boris Kidrič«, Ključavničarstvo, Oblačila, Zdravilišče. Ljudje bi želeli, da bi kakšno podjetje osnovali še nekje v Obsotelju, kjer trenutno ni ničesar podobnega. Morda bi uspeval kakšen predelovalni obrat kmetijskih pridelkov, ki si ga prav kmetje želijo najbolj. O prihodnosti so se posvetovali v Šmarju pri Jelšah, toda dobro se morajo zavedati, da je prihodnost odvisna od prizadevanja vseh občanov in utemeljenega načrtovanja, ki mora imeti kritje v delu in proizvodnji občine.

Dr. Viktor Lorger sedemdesetletnik

V prijetnem razpoloženju je pred dnevi proslavljal šmarski rojak in zdravnik dr. Viktor Lorger svojo sedemdesetletnico. Zakoreninjen v svojem ljudstvu okrog Šmarja pri Jelšah je 36 let opravljal humano dolžnost zdravnika, ki v najtežjih trenutkih pomaga tistim, ki iščejo njegovo pomoč.

Še ni tako dolgo, ko smo pisali, kako se je razvijala zdravstvena prosveta na Šmarskem, pri čemer je jubilant opravljal pionirsko delo. Še danes je klen in vedno razpoložen ter z zadoščenjem gleda, kako se razvija kraj in celotna občina. Sodoben zdravstveni dom, ki so ga pred nedavnim spravili pod streho v Šmarju pri Jelšah, je nekaj, o čemer je jubilant nekoč samo sanjal lahko. Napredek je lep in pogled na to izvablja jubilantu srečen nasmeh na obraz.

Vsi na Šmarskem mu želimo, da bi še dolgo vrsto let uspešno deloval med nami in zdrav užival plodove svojega vztrajnega dela.

Ljudje med seboj

Poznam ga že vrsto let. Profesor je. Kdo ve koliko mladih ljudi je naučil spoštovati in spoznavati svojo domovino, kdo ve koliko rodov je naučil našega pravilnega jezika. Če k temu prištejemo še njegovo zavestno delo v boju proti fašističnim osvajalcem naše zemlje, po zadnji vojni pa še vsestransko pomoč, ki jo je nudil ne le kot odličen pedagog, temveč tudi kot delaven človek pri izgradnji naše upoštevane domovine, lahko njegovo življenje ocenimo kot zelo plodno in uspešno.

Ko se v svoje domače mesto vračajo njegovi bivši učenci, zdaj že odrasli ljudje, ga spoštljivo pozdravljajo. Ne le zato, ker imajo pred sabo osivelega moža, temveč tudi zato, ker jim je njegov nauk pri vsakodnevnem delu koristen.

Pred nekaj dnevi sem stopala za njim po ulici. Iz premišljevanja me je zbudil glasen pozdrav treh deklet. Pozdrav je veljal njemu. Kot on, tako sem bila tudi jaz pozdrava vesela. Toda kako sem bila osupla, ko so dekleta za hrbtom svojega profesorja planila v pritajen »hi, hi, hi«! Kakor da so doživele ne vem kakšne burke.

Dopovedovala sem si, da gledam preostro, da mladi ljudje pač ne morejo biti tako resni kot smo odrasli, da je to mladostna neugnanost in razigranost. Vendar me je ob vseh teh opravičilih nekaj le motilo; dekleta namreč niso bile one male deklice s prvih šolskih klopi. Med njimi je bilo celo tisto dekle, ki mi je pred dnevi govorilo, da ima namen postati učiteljica . . .

Žal mi je dekleta, žal mi je za vse, ker ne znate spoštovati in žal mi bo za vas, če boste tudi ve morale kdaj zaradi mladostne neugnanosti zatisniti oči pred svojimi dijaki in šteti kot »iskren« tudi tisti pozdrav, ki ga bo spremljal pritajen »hi, hi, hi«.

D-ca

Čitajte

Celjski tednik

O delu podkomisij . . .

Podkomisije pri komisiji za družbeno upravljanje pri občinskem odboru SZDL so deloma že pričele s svojim delom. Na prvem skupnem sestanku so se njihovi člani seznanili z nalogami, katere bodo morali opravljati kot pomožni organi občinskega odbora SZDL. Pri svojem delu bodo vsekakor morali sodelovati z krajevnimi odbori SZDL in njihovimi sekcijami. Svoja poročila o delu bodo podkomisije podajale na sejah odbora SZDL. Med prvimi, ki bo poročila podala bo podkomisija za kmetijstvo, ki bo obravnavala nadaljnji razvoj te panoge v občini in sicer proti koncu tega meseca.

L. V.

O šolskih problemih

Občinski sindikalni svet v Slovenskih Konjicah je pred kratkim obravnaval financiranje šolstva na področju občine. Iz splošnih podatkov je bilo razvidno, da so pri tem še nekatere težave, ki jih bo potrebno urediti do konca tega leta. Zato so odborniki priporočali posebni komisiji, da pripravi potrebno gradivo in predloge, ki bodo kasneje podani političnim organizacijam v občini za obravnavo.

Krvodajalska akcija

V občini Mozirje je bila pred dnevi končana krvodajalska akcija. Odvzem krvi je bil v Ljubnem ob Savinji in Nazarju. Akcija je dobro uspela. Računajo, da bo z naknadnim odvzemom krvi v kraju LUČE, ki je zaradi poplave tokrat odpadel, letošnja akcija presegla vse dosedanje, saj računajo na 150 odvzemov krvi več kot prejšnja leta. Akcijo je vodila organizacija Rdečega križa ob pomoči drugih političnih organizacij zlasti še sindikalnih podružnic.

-er

Prvič bodo praznovali

V Bistrici ob Sotli bodo 22. novembra prvič praznovali svoj krajevni praznik. Minilo je dvajset let, odkar so prebivalce ob Sotli prav v novembrskih dneh izganjali iz domov, kjer so v miru živeli že stoletja, in jih odpeljali v tujino. V spomin na težke dogodke so Bistričani proglasili svoj krajevni praznik, ki ga nameravajo prav slovesno proslavljati. V jutranjih urah bodo uprizorili napad na Bistrico, nakar bo akademija in pogovor s prvoborci Kozjanskega odreda. Odslej bodo vsako leto na isti dan praznovali.

Teden varnosti v Laškem

V Laškem so v tednu varnosti organizirali v prostorih za družbene organizacije razstavo, ki prikazuje sredstva za higiensko tehnično zaščito, podatke o številu nesreč, vzroke nesreč itd. Lani so to razstavo v Laškem ocenili kot najboljšo v okraju.

Razen tega so v tem tednu imeli predavanja in razgovore o nesrečah in vzrokih nesreč pri delu in izven dela v vseh laških podjetjih. Da bi tudi svojci delavcev spoznali nevarnosti pri delu in delavce nanje tudi doma opozarjali, so pivovarno v tednu varnosti obiskali svojci tamkaj zaposlenih delavcev.

-m-

Pohiteti je treba

V laški občini so doslej sprejeli pravilnik o delitvi dohodka in čistega dohodka le v trgovskem podjetju Izbira, v kmetijski zadrugi in še v dveh manjših podjetjih, v laškem rudniku pa so dali te dni pravilnik v razpravo.

V drugih podjetjih pa šele pravilnike pripravljajo, kar kaže, da bo potrebno izdelavo pravilnikov o delitvi odhodka pospešiti.

-ma-

Vaše vrstice

KDO JE KRIV

Tovariš urednik!

»Kdo je kriv?« se sprašujejo Laščani in okoliški prebivalci že tri mesece, da so nam vzeli edino knjižnico, kamor smo hodili ob prostem času nabirat kulturno znanje.

Občinski ljudski odbor v Laškem je namreč pred tremi meseci izdal odlok o izselitvi knjižnice iz dosedanjih prostorov, ker so se v ta prostor vselili gradbeni delavci, ki v bližini gradijo zgradbo, namenjeno za sestanke družbenih organizacij in seje občine. Delavci bodo ostali v teh prostorih najmanj eno leto. Knjižnica pa se je »preselila« v zaboje, ki počivajo v premajhnih prostorih TVD Partizan. Društvo Partizan se je usmililo knjig, ki sedaj tu spijo spanje pravičnega.

Predsednik odseka za knjižnico pri društvu Svoboda je sicer dejal, da bi radi odprli knjižnico, vendar je prostor, kamor so knjige prenesli, dosti premajhen za normalno poslovanje. Čez leto dni šele, ko bodo zgradili poslopje za družbene organizacije, kjer bo dobila svoje prostore tudi knjižnica, bo knjižnica začela redno poslovati. Ker pa je leto dni le preveč dolga doba, da bi knjige ležale kot mrtvi kapital, zlasti še, ko se bliža zimski čas, v katerem po knjigah najbolj posegajo, menijo pri občinskem svetu Svobod, da bo potrebno vendarle ta problem na en način le rešiti.

Prepričan sem, da je knjižnica v takem mestu kot je Laško izrednega pomena in bo potrebno ta problem čim prej rešiti, četudi bo treba poslovati v premajhnih prostorih doma Partizan. Bolje nekaj kot nič!

Leš

Ker je preselitev knjižnice Svobode v Laškem v neprimerne prostore, kjer ne more poslovati, dvignila precej prahu med Laščani, o čemer so se razpisali tudi nekateri časopisi, smo se zanimali kaj je na stvari.

Politični in oblastni predstavniki v laški občini so nam glede tega pojasnili, da se je knjižnica zares morala začasno preseliti zaradi gradbenih del v bližini stavbe, kjer je do sedaj bila, ker so se v prostore knjižnice vselili gradbeni delavci.

Menijo pa, da ne bi bilo potrebno, da knjige ležijo v zabojih, saj so predlagali odgovornim pri društvu Svoboda, da bi naj knjige preko zime razdelili po okoliških vaseh. To ne bi bilo tako težko organizirati. Kmečki ljudje pa bi bili zadovoljni, da bi prišli na ta način do dobrih knjig v času, ko imajo največ priložnosti za branje. Tega pa knjižni odbor pri Svobodi ni doslej storil, pač pa so nekateri raje dvignili hrup.

Ta predlog je umesten in še je čas, da ga merodajni uresničijo.

Uredništvo

Tovariš urednik!

Kje naj se zaposlim?

Pred enim letom sem se izučila damsko frizerske obrti v zasebnem podjetju. To je vsekakor lep dogodek za mladega človeka, ko se zave, da se prične odslej njegova samostojna pot v življenje. Meni je ta dogodek zagrenila misel, da sem se v tem podjetju imela možnost le izučiti, kot pomočnica naj si v enem letu najdem nadaljnjo zaposlitev sama. Tako so mi poleg mojega delodajalca povedale tovarišice, ki jih je ta usoda že zadela.

Kam sedaj? Poskusila sem najti zaposlitev kjerkoli, pa je zaenkrat še vse prizadevanje zastonj. Ker mi tečejo zadnji meseci napovedanega termina, me resno skrbi, če ne bom tudi jaz primorana iskati pomoči kot »nezaposlena«, čeprav čutim, da mi moja volja do dela tega ne narekuje.

Ob vsem tem se vprašujem; ali se res za vajence te stroke ne more urediti drugače? Čeprav imam ta poklic rada, mi je žal vsakega dekleta, ki se odloči zanj, saj vem, kakšna pot je pred njo.

In slednjič, v drugih poklicih se delodajalci kvalificirane delovne sile veselijo, jim nudijo celo možnost napredka, pri nas pa se z dnem, ko »uradno« prenehaš biti vajenec, »kolo sreče« ustavi. Ali ni škoda let, ki jih mlad človek izgubi z učno dobo, za industrijo bi se namreč lahko usposobil tudi brez te kvalifikacije.

-MI-

Mlad kolektiv VELIKI USPEHI

Današnji Elkroj v Mozirju je nastal iz nekdanje preproste delavnice, ki je premogla le en sam šivalni stroj, eno mizo in nekaj polic; vse ostalo je bila privatna last. Mojster Lado Matko in štirje pomočniki so se z izredno voljo vrgli na delo. V dobrih desetih letih je Elkroj zmagal. Uvrstil se je med največje delavnice te vrste.

Človek težko razume, kako se je mogel mlad kolektiv brez bogatih izkušenj tako hitro prebiti v ospredje in resno ogroziti druge obrate, ki imajo tradicijo v tej proizvodnji veliko let več kot ELKROJ.

Zato sem v pogovoru s tovarišem Matkom in nekaj člani upravnega odbora — bilo je po seji upravnega odbora — najprej vprašala: »Kako vam je vse to uspelo?«

Trije činitelji so omogočili ELKROJU, da se je prebil na začetek seznama modne konfekcije. Glavno zaslugo za vse lahko pripišemo predvsem samemu kolektivu. Brez izredne prizadevnosti vsakega člana kolektiva, ki je takrat štel le šest ljudi, bi ne šlo. Prostovoljno delo ob večerih in tja v noč, zlasti pa prvi uspel poskus serijskega dela za mariborsko podjetje je pomenil velik napredek. Prihajala so vedno nova naročila in vsak, tudi najmanjši uspeh je bil nov spodbudnik za delo.

Drugi činitelj uspeha je kakovost. Glede tega so pri ELKROJU zelo strogi.

— Izdelek se mora zares »zriniti skozi šivankino uho«, preden ga damo iz rok — je dejal tovariš Matko. Tako smo prepričani, da ne bo reklamacij in da ne bomo izgubili hitro pridobljenega slovesa.

Tretje »bojno orožje« ELKROJA so cene. Kolektiv je hitro doumel, da bo mogel osvojiti širši okoliš in premagati privatno konkurenco le s cenami. Le-te so mu omogočile hitri prodor.

Po vsem tem so upravni organi sklenili razširitai delavnico in povečati proizvodnjo. S kreditom so si omislili opremo, uredili delavnico na dva oddelka: na oddelek po meri in oddelek serijskih naročil ter so kot edini v Savinjski dolini razprostrli mrežo odjemalcev daleč po Sloveniji.

Naročila prihajajo od vsepovsod: iz Maribora, Celja, Slovenskih Konjic, da o bljižnjih in daljnjih krajih Savinjske doline sploh ne govorim.

— In če povemo, da je delavnica pričela z delom leta 1947 in da se je takratni letni promet sukal okoli milijona, lahko danes zapišemo, da planiramo letos 20 milijonov.

Številke so vsekakor dovolj zgovorne. Če povemo, da je kolektiv pričel z enim šivalnim strojem, da pa jih zdaj v delavnici kar mrgoli — je razvoj več kot viden. Prav s temi specialnimi stroji so lahko dosegli pri serijski proizvodnji zvišano storilnost in s tem kajpak nižjo ceno uslug. Zato se ves kolektiv z vso vnemo pripravlja na sestavo pravilnika o delitvi čistega in osebnega dohodka.

— In končno: velike zasluge za naš razvoj moramo pripisati tudi podjetjem, ki so nas v težavnih dneh podprla z naročili. To so LIN - Nazarje, GG - Nazarje, Zg. Savinjska KZ Mozirje, »Gorenje« iz Velenja, Rudnik lignita iz Velenja ter Pivovarna Laško. Brez teh podjetij bi tudi naša dobra volja ne zalegla in ELKROJ bi shiral ali omagal.

Vse naše delo, prav od prvih začetkov pa do danes, je nenehno spremljala občina. Da je ELKROJ postal to, kar je, namreč središče modne konfekcije v Savinjski dolini je nedvomno zasluga mozirske občine, podjetij in požrtvovalnega kolektiva.

Mi M.

TELESNA VZGOJA IN ŠPORT

1 točka - PREMALO

Predzadnje kolo jesenskega dela tekmovanja v slovenski conski nogometni ligi je minilo za celjska predstavnika zelo klavrno. To velja tudi za Kladivarja, čeprav se je srečal z nasprotnikom, ki mu že več let ni bil kos in četudi je odnesel iz dvoboja s Slovanom eno točko. Tekma se je tudi za Kladivarja končala neuspešno predvsem zaradi tega, ker sta pri obeh golih, kolikor jih je moštvo celjskih plavih sprejelo, botrovala lastna igralca.

Celjski železničarji so razočarali, oziroma zapeljali na slepi tir. To se pač po navadi zgodi z moštvom, ki podcenjuje svojega nasprotnika in že v naprej govori o lahki zmagi in golih, ki jih bo doseglo. Namesto, da bi se izpolnile napovedi, so borbeni Goričani z enim samim nevarnim strelom na gol postavili rezultat dvoboja in tako odnesli iz Celja ves izkupiček dveh točk.

Tako sta obe celjski moštvi od štirih ponujenih točk vzeli samo eno. To pa je premalo.

Po desetem kolu je moštvo Celja padlo na šesto mesto. Ima pa enajst točk ter še zmeraj negativno razliko v golih 26:28. Kladivar zaseda trenutno sedmo mesto s prav tolikšnim številom točk ter pozitivno razliko v golih 21:20.

V zadnjem kolu, ki bo na vrsti šele v nedeljo, 26. novembra, bo Kladivar doma sprejel vodeče moštvo ljubljanskega Triglava, celjski železničarji pa se bodo na igrišču pod Rakovnikom spoprijeli z enajstorico Krima-Odreda, ki zavzema zaenkrat osmo mesto s sedmimi pikami. V ostalih tekmah se bodo srečali: Kovinar—Rudar, Sobota—Ljubljana, Gorica—Slovan in Ilirija—Triglav iz Kranja.

Kladivar: Gorica 7:0

Ob zaključku redakcije smo prejeli vest, da je pristojna komisija pri Nogometni zvezi Slovenije registrirala prvenstveno tekmo slovenske conske lige med Kladivarjem in Gorico z rezultatom, ki je bil dosežen na tekmi, to pa je z 7:0 za Kladivarja in s tem razveljavila prvotni sklep o določitvi moštva iz Gorice za zmagovalca dvoboja z izidom 3:0 po protestu.

Navzlic tej spremembi, je Kladivar ostal na sedmem mestu lestvice, toda le s to izjemo, da ima zdaj devet točk ter razliko v golih 28:17.

POMEMBNA MEDNARODNA ZMAGA

REPREZENTANCA CELJA PREMAGALA EKIPO GRADCA V KROSU 12:6

Članice na startu

Atletska reprezentanca Celja, ali bolje rečeno AD KLADIVAR je letosnjo sezono zaključilo s pomembno mednarodno zmago. V nedeljo dopoldne je bil v Mestnem parku dvoboj mestnih reprezentanc Celja in Gradca v krosu. Tekmovanje je bilo vzorno pripravljeno in prav tako brezhibno izvedeno. Zraven tega pa je še pokazalo, da sta Mestni park in njegova okolica zelo primerna za taksna tekmovanja. Zato ni naključje, da se je vodstvo AD Kladivarja odločilo, da bo tu pripravljalo tradicionalna tekmovanja z reprezentanco Gradca in brzkone tudi nekatere druge podobne prireditve.

Vsako reprezentanco so sestavljali člani, članice, mladinci in mladinke. Velika premoč celjskih reprezentantov je bila očitna zlasti v ženskih disciplinah. Tako se je pri mladinkah najboljša, oziroma edina tekmovalka iz Gradca uveljavila šele na osmo mesto. Pri članicah je bila najboljša gostinja tretja. Največja konkurenca je bila med mladinci, medtem, ko so člani iz Celja z lahkoto opravili s svojimi avstrijskimi tekmeci.

Mladinke so tekle na 1.100 metrov dolgi progi. Po zaslugi izrednega finiša je prvo mesto osvojila šprinterka Zinka Serbčeva. Vrstni red najboljših pa je bil: 1. Serbec 3:46.8, 2. Vodišek 3:47.4, 3. Cebela 3:49.4, 4. Marš 3:50.4, 5. Razpotnik (vse Celje) 4:04.0. itd. Točke: Celje 52, Gradec 3.

Članice so morale premagati 1.750 metrov dolgo progo. Že takoj po startu je vodstvo prevzela Ančka Slamnik-Gradišnikova, ki je ves čas diktirala zelo oster tempo. Tako si je do cilja zagotovila skoraj sto metrov prednosti. Dosti bolj ogorčena pa je bila borba za ostala najboljša mesta. Gašparutova si je drugo mesto zaslužila v ogorčeni borbi s tekmovalko iz Gradca. Rezultati: 1. Slamnik-Gradišnikova 6:10.8, 2. Gašparut (obe Celje) 6:22.8, 3. Szyszkovitz (Gradec) 6:231.1, 4. Belaj 6:25.1, 5. Požlep (obe Celje) 6:28.5 itd. Točke: Celje 46, Gradec 9.

Zelo zanimiv je bil tek mladincev. V prvem delu teka je vodstvo prevzel Celjan Potrata, pozneje pa sta na čelu precej dolge kolone tekla dva tekača iz Gradca, tesno za njima pa mladi Štajner. Končni vrstni red je bil odločen šele v ravnini pred ciljem, kjer je bil Štajner hitrejši od vseh zasledovalcev. V cilj pa so pritekli: 1. Štajner (Celje) 8.42.0, 2. Chibidziura (Gradec) 8.42.2, 3. Potrata (Celje) 8:53.8, 4. Oswald (G) 8:59.5. Zierler (G) 9:07.2 itd. Točke: Celje 30, Gradec 25. Proga je merila 2.500 metrov.

Začetek teka pri članih, ki so morali premagati 4.500 metrov dolgo progo, je pripadal Ojsteršku. Pozneje pa se je le izoblikovala vodilna skupina, v kateri so imeli Celjani številčno premoč. V zaključnem delu je bil Naraks najhitrejši. Rezultati: 1. Naraks (C) 13:38.8, 2. Wicher (G) 13:39.2, 3. Lamut 13.50.4, 4. Male 13:53.0, 5. Važič (vsi Celje) 14:01.2. Točke Celje 56, Gradec 18.

Tako so v vseh skupinah zmagali člani celjske atletske reprezentance, ki so za ta uspeh prejeli v dar pokal Okrajne zveze za telesno kulturo.

Po posebnem točkovanju za posamezne ekipne uspehe, pa se je končna zmaga glasila 12:6 v korist reprezentance Celja.

Več skrbi za zdravje

Zdravstvena služba v športnih in partizanskih društvih je močno zanemarjena. Kljub sorazmerno dobro razviti zdravstveni službi v okraju, pa na področju telesne kulture močno zaostajamo v skrbi za zdravstveni nadzor nad aktivnimi telovadci in športniki. Športne ambulante so praktično ukinjene, pristojni organi pa se bržkone še niso lotili vprašanja o rešitvi zdravstvene službe med aktivnimi športniki. V ospredje sili zahteva po ureditvi zdravstvene službe tudi v športnih in partizanskih društvih, ki bi jo naj vodili zdravstveni referenti. Vsako društvo bi moralo imeti svojega zdravnika, ki bi bdel nad zdravjem aktivnega članstva in opravljal potrebne preglede in kontrole.

Okrajna zveza za telesno kulturo se je pod vodstvom predsednika komisije za zdravstvo, Borisa Sinigoja, z vso vnemo lotila tega problema. Tako bo v prihodnjih dneh v Laškem tridnevni seminar za zdravstvene referente v športnih in partizanskih društvih. Tu bodo predavatelji seznanili udeležence seminarja z vsebino dela zdravstvenih referentov v osnovih enotah za telesno vzgojo.

Strokovno vodstvo bo v rokah dr. Alojzija Šefa iz Ljubljane. Trenutno je prijavljenih že 15 udeležencev. Preseneča pa ugotovitev, da med njimi ni niti enega zastopnika iz šmarske, mozirske in šoštanjske občine.

J. K.

ZMAGALI STRELCI IZ ŠTOR

V počastitev dneva republike je občinski strelski odbor v Celju organiziral tekmovanje z zračno puško. Nastopilo je petnajst ekip. Ekipe so se zvrstile takole: 1. Kovniar, Štore 714, 2. Branko Ivanuša 708, 3. Ivo Lola Ribar 700, 4. Avtoobnova 677.

Posamezniki: 1. Strajhar 187, 2. Hočevar 186, 3. Medved 185, 4. Rozman 184.

NAMIZNI TENIS

Čedalje več odstopanj

Zadnje dni preteklega meseca se je na pobudo Občinske zveze za telesno kulturo v Celju začelo namiznoteniško tekmovajne moških in ženskih sindikalnih ekip, pa tudi partizanskih društev in igralcev celjske gimnazije. Organizatorju tekmovanja se je prijavilo štirinajst moških in šest ženskih ekip. Vsekakor zadovoljivo število! Vendar, čedalje bolj se bliža tekmovanje svojemu koncu, toliko več je odstopanj in lahko rečemo neresnosti. To še posebej velja za moška moštva, saj so že po prvih dvobojih tekmovanje zapustila moštva Železninarja, Klime ter Emajlirke. V nasprotju s to neresnostjo in ponekod tudi osebno užaljenostjo, pa kažejo ženske dosti večjo pripravljenost, da tekmovanje zaključijo v takšnem sestavu, kot so ga začele.

Na precejšnjo neresnost in izmikanje dvobojev kažejo tudi nepopolna kola. V drugem so bili doseženi naslednji izidi: Ingrad : Elektro 0:5, IFA : Aero 5:1, Kovinotehna : Partizan Celje 0:5, Emajlirka : Tapetništvo 0:5, Tehtnice : Celjski tisk 5:2.

Tretje kolo: Tapetništvo : Tehtnice 2:5, Partizan : Emajlirka 5:0, Aero : Kovinotehna 5:3, gimnazija : IFA 4:5, Škofja vas : Ingrad 0:5.

Četrto kolo: IFA : Elektro 0:5 (po protestu), Emajlirka : Aero 0:5, Tehtnice : Partizan 5:1, Celjski tisk : Tapetništvo 3:5.

Peto kolo: Partizan : Celjski tisk 2:5, gimnazija : Emajlirka 5:0, Škofja vas : IFA 0:5.

Šesto kolo: Emajlirka : Elektro 0:5, Tapetništvo : Partizan 5:3.

Sedmo kolo: Aero : Tapetništvo 1:5, gimnazija : Celjski tisk 5:3, Škofja vas : Emajlirka 5:0.

Osmo kolo: Celjski tisk : Elektro 5:3.

Ženski dvoboji pa so doslej dali naslednje rezultate: Partizan : Kovinotehna 0:3, gimnazija : Celjski tisk 0:3, ObLO : Elektro 3:0, Elektro : Partizan 3:0, Celjski tisk : ObLO 1:3, Kovinotehna : Elektro 3:1, gimnazija : ObLO 0:3, ObLO : Partizan 3:1.

Po dosedanjih rezultatih kaže, da se bo pri moških borba za prvo mesto razvijala med gimnazijo ter ekipo Tovarne tehtnic, za ostala boljša mesta pa se bodo potegovali IFA, Tapetništvo in Celjski tisk. V ženski konkurenci ekipa celjske občine nima konkurence, za drugo mesto pa se bosta spoprijeli vrsti Celjskega tiska in Kovinotehne.

-mb

1. Tehtnice 2. Emajlirka...

V soboto zvečer je v konkurenci sedmih sindikalnih moštev ter ekipe partizanskega društva iz Celja zmagalo na ekipnem tekmovanju v namiznem tenisu moštvo Tovarne tehtnic, ki je v finalu odpravilo Emajlirko 5:2. Na tretje mesto se je uvrstila ekipa Tapetništva, na četrto pa Celjski tisk.

NAŠ KOMENTAR

Zmaga za vsako ceno

Na pobudo Občinske zveze za telesno kulturo v Celju se je konec oktobra začelo namiznoteniško tekmovanje moških in ženskih sindikalnih ekip. Namen tekmovanja je bil očiten — poživiti zanimanje za to športno panogo zlasti med člani delovnih kolektivov: zato jim omogočiti udeležbo na zanimivih tekmovanjih, na medsebojnih srečanjih, kjer naj, tako kot v drugih panogah, velja načelo, najvažnejša je udeležba, zmaga pa naj pripada najboljšemu.

Kot so pokazala že prva kola, vsa sindikalna moštva niso najbolje razumela namena in smisla tega tekmovanja. Namesto, da bi to večmesečno prireditev izkoristila za aktivizacijo članov svojih kolektivov, jim omogočili, da sodelujejo na turnirjih in podobno, so šli v težnji, da si priborijo zmago za vsako ceno, nekoliko predaleč.

Klasičen primer takšnega gledanja je vsekakor namiznoteniško moštvo sindikalne podružnice industrije finomehanike — IFE. V tem moštvu igrata dva člana, ki sodita med najboljše igralce namiznega tenisa v Celju. Toda, ker ekipo sestavljajo trije tekmovalci, sta si tretjega izposodila iz delovnega kolektiva Industrije keramičnih izdelkov v Libojah. Zakaj sta to storila je jasno. Vodila ju je želja po zmagi za vsako ceno. Zato sta poteptala propozicije tekmovanja in se odločila za skrajno nešportno gesto. Pa še več, ko je stvar prišla na dan, sta celo pismeno zatrjevala, da je tov. Mitja Urisek (član delovnega kolektiva Industrije keramičnih izdelkov iz Liboj in tudi član tamkajšnje sindikalne podružnice) član njihove sindikalne podružnice itd. Seveda, pa je hkrati prišlo tudi pismo iz Liboj, kjer je tamošnja sindikalna organizacija potrdila stanje, kakršno je, namreč, da je tov. Urisek član njihove podružnice.

Primer zasluži ostro obsodbo. Namesto, da bi šli v IFI na to, da bi tudi ostalim članom njihove sindikalne podružnice omogočili sodelovanje na turnirju, so si sposodili igralca od drugod in lažno zatrjevali, da je »njihov«. Zakaj? Vprašujemo zakaj so to storili in komu so napravili s tem uslugo? Sebi prav gotovo ne! Saj je bila tekmovalna komisija prisiljena razveljaviti nepošteno zmago tako kombiniranega moštva in jo pripisati tistemu, ki jo je izgubil. Sicer pa ne gre za zmago, gre za poštenje, za pravilno vrednotenje športnih tekmovanj, za športno in človeško moralo!

-an

Žive izložbe

MODNA REVIJA LJUDSKEGA MAGAZINA

Nazadnje smo tudi v Celju videli »žive izložbe«, to, kar nekatere velike trgovske hiše v inozemstvu poznajo že dolgo časa. Za celjsko novost in prijetno presenečenje ter posrečeno revijo jesenskih in zimskih konfekcijskih oblačil je poskrbel Ljudski magazin. Šestkrat na dan, v sredo in četrtek, so se v izložbenih oknih sprehajali manekeni in pokazali ne samo jesenska in predvsem še zimska konfekcijska oblačila ljubljanskega podjetja »Modna oblačila«, temveč tudi konfekcijo vseh tistih tovarn in drugih proizvajalcev, ki jo lahko kupite v celjski veleblagovnici Ljudski magazin. Na vsaki reviji so prikazali po okoli petintrideset modelov moških, ženskih in otroških jesenskih in zimskih konfekcijskih oblačil. Poskus je uspel, gneče pred izložbenimi okni Ljudskega magazina pa več kot preveč.

Kot so povedali v veleblagovnici, bodo z modnimi revijami v izložbah, ali z »živimi izložbami«, še nadaljevali. Naslednjo revijo bodo pripravili v spomladanskih mesecih prihodnjega leta in se predstavili z bogato zalogo konfekcije za spomladanske in poletne dni.

-an

Seminar za vodstva klubov OZN

V sodelovanju z okrajnim centrom mladinskih klubov Organizacije združenih narodov v Celju, je občinski komite Ljudske mladine v mestu ob Savinji pripravil konec prejšnjega tedna seminar za člane vodstev klubov OZN. Namen seminarja je bil seznaniti vodstva aktivov Ljudske mladine z osnovnimi principi dela klubov OZN, z njihovim pomenom, jih zainteresirati za ustanavljanje takšnih klubov v celjski občini in podobno. Zato so se seminarja v prvi vrsti udeležili predstavniki celjskih srednjih in strokovnih šol; namenjen pa je bil tudi zastopnikom mladinskih aktivov iz delovnih kolektivov, ki se pa žal sestanka niso udeležili.

Udeleženci seminarja so sprejeli sklepe, da naj bi mladinske klube OZN ustanovili povsod tam, kjer so za to ustrezni pogoji. Na večini celjskih šol bodo klube OZN ustanovili že do konca tega meseca. Razen tega so menili, da bi bilo prav, če bi ustanovili še centralni klub OZN v Celju, ki naj bi vključeval vso tisto mladino, ki sicer dela v mladinskih aktivih, pa te organizacije Ljudske mladine niso ustanovile klubov. Ta klub pa naj bi zajel tudi one mladince, ki doslej še niso člani mladinske organizacije, a se zanimajo za delo klubov OZN.

-jt

KLUB OZN

NA EKONOMSKI ŠOLI

V soboto je bil na Ekonomski šoli v Celju ustanovni sestanek mladinskega kluba OZN. Sestanka se je udeležilo okoli 30 mladincev, ki so se vsi včlanili v klub. Pravijo pa, da bodo število njegovih članov še povečali. Na sestanku so se odločili za sistem študijskih grup. Tako so zaenkrat ustanovili štiri skupine, v katerih bodo proučevali razne mednarodne probleme. V delovni program pa so zajeli še organizacijo raznih proslav, predavanj itd.

Za vodjo kluba so izbrali Teo Petrinovo.

-jt

Razstave

O VARNOSTI PRI DELU

V okviru tedna varnosti je več celjskih delovnih kolektivov pripravilo lepe razstave, na katerih s slikami, grafikoni in tudi z zaščitnimi sredstvi opozarjajo na varnost pri delu, na delovne nesreče in njihove vzroke, pa tudi na težke posledice. Zelo lepo razstavo o varnosti pri delu so pripravili pri celjskem Ingradu, primerne pa so uredili v železarni Štore, v Cinkarni, Lesno industrijskem kombinatu Savinja ter v Tovarni emajlirane posode.

Živahno delo

ORGANIZACIJE SZDL CENTER V CELJU

Krajevna organizacija SZDL Center v Celju sodi med najboljše osnovne organizacije na območju celjske občine. Letos je ta organizacija razpisala tekmovanje med vsemi osmimi podružnicami, ki jih združuje. Tekmujejo v pridobivanju novih članov, v pobiranju članarine, v obveščanju članov, v uspešni organizaciji in izvedbi sestankov, v ureditvi evidence, v sodelovanju z mladino, aktivizaciji žena itd. Uspehi tekmovanja niso izostali, saj je doslej že sedem podružnic pobralo članarino v celoti, na območju petih pa so ustanovili tudi pionirske hišne svete.

KRONIKA NESREČ

S kolesom so padli in se poškodovali na glavi: Franc Maček iz Petrovč, Alojz Pažon iz Pijevce pri Šmarju pri Jelšah, Ivan Geršak-z Ješovca pri Kozjem, Feliks Bratuž iz Celja in Danijel Motoh iz Podgaja, — Ivan Jamnišek iz Višnje vasi pri Vojniku je sekal drva in se vsekal v roko. — Anton Senica iz Praprotnega pri Planini se je s koso vrezal v roko. — Stanko Končnik iz Ložnice pri Žalcu je padel z lestve in si pretresel možgane.

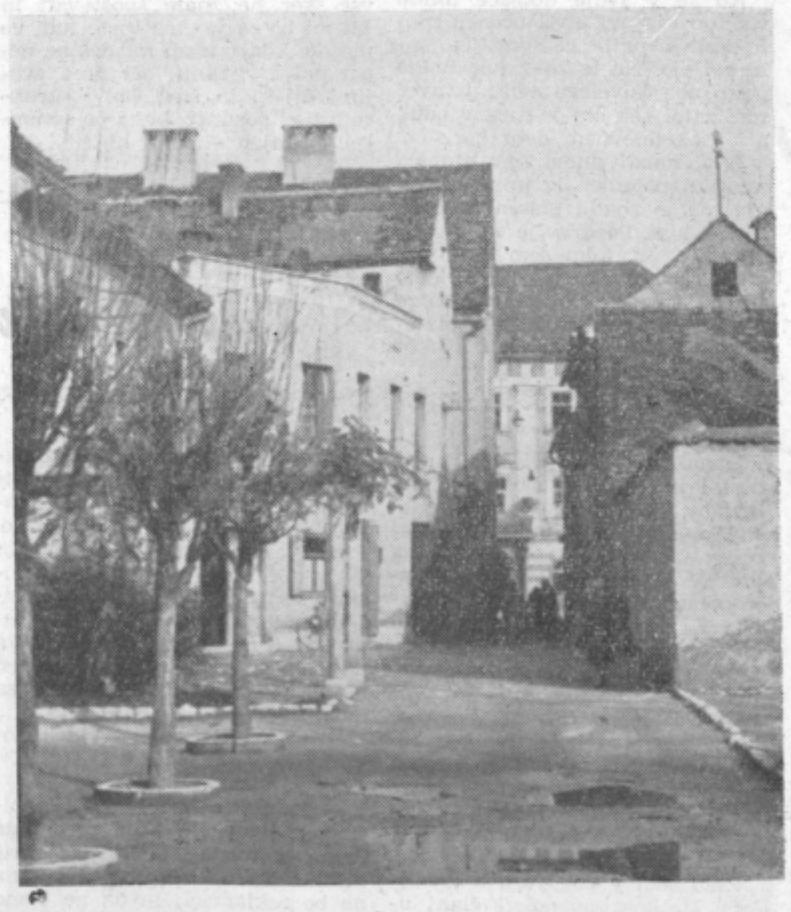

Celjska slika

Celjske kronike

ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠP

RAZOČARANJE...

GORICA : CELJE 1:0 (0:0)

Celjski železničarji so tokrat doživeli globoko razočaranje ne samo nad samimi seboj, temveč so pripravili celo svoje simpatizerje do tega, da so jih ob zaključku tekme pozdravili z žvižganjem. Domačini so v dvoboju z enajstorico Gorice igrali slabo. V celoti je odpovedal napad. Zaradi tega tudi odlična obramba Gorice ni imela težkega dela z igralci, ki so igrali premehko, drugič pa vse preveč kombinirali in zadrževali žogo v prostoru, ki zahteva bolj odločne ljudi. Celjani so dvoboj z Gorico vzeli premalo resno. To pa se jim je tudi bridko maščevalo. Če bi ocenjevali igro po njenem poteku, potem bi si zmago zaslužili domačini, saj so skoraj ves čas pritiskali na nasprotnikova vrata. Toda, ker v takih dvobojih odločajo goli — so si zmago priborili gostje, ki so nekaj minut pred zaključkom z odličnim strelom Uršiča dosegli edini gol.

V predtekmi je mladina Maribora visoko premagala sovrstnike Celja z rezultatom 5:0.

Remi - brez potrebe

SLOVAN : KLADIVAR 2:2 (1:0)

Četudi je že ena točka zadovoljivo plačilo za tekmo s takšnim nasprotnikom, kot je Slovan in to še za tekmo na igrišču v Kodeljevem, pa si je Kladivar vendarle zaslužil več. Kakor v nedavni pokalni tekmi, ko ga je spremljala očitna smola, tako ga je tudi sedaj zapustila bojna sreča. Slovan je prišel v vodstvo 2:0 edinole po zaslugi dveh Kladivarjevih igralcev. Prvemu golu je botroval Šarlah, drugemu pa Vodeb. Navzlic temu, Celjani niso popustili. Tako so v drugem polčasu rezultat izenačili. Strelec obeh golov je bil Lukač.

V predtekmi pa je mladina Slovana premagala mlade igralce Kladivarja 2:1.

Šah

Tekmovanje sindikalnih moštev

Pred dnevi se je začelo tekmovanje sindikalnih moštev celjske občine v šahu. Moštva tekmujejo v dveh skupinah. V prvi so: Cinkarna, Emajlirka, Klima, LIK Savinja, Aero, Tapetništvo in PTT, v drugi pa: Gradis, Ingrad, Železarna Štore, Tovarna tehtnic, banka in Kristalija.

V prvem kolu so bili doseženi naslednji rezultati: A skupina: Cinkarna—Emajlirka 3 in pol : 2 in pol, Klima—Savinja 3 in pol : 2 in pol, Tapetništvo—PTT 3:3, Aero je bil prost. B skupina Gradis—banka preloženo, tehtnice—Kristalija 3 in pol : 2 in pol, Ingrad—železarna 2 in pol : 3 in pol.

DVOJNA ZMAGA ŠPITALIČA

Strelska družina v Špitaliču je minulo nedeljo pripravila zanimiv dvoboj s strelci iz Dramelj. Čeprav je bilo slabo vreme, si je tekmovanje ogledalo nad sto ljudi; vodil pa ga je upravitelj špitalske šole, Jože Višnar.

Doseženi pa so bili naslednji rezultati: EKIPE — ČLANI: 1. Špitalič 643, 2. Dramlje 620. POSAMEZNIKI: 1. Debeljak (D) 168, 2. T. Zidanšek 168, 3. A. Zidanšek (oba Š) 164, 4. Pintar (D) 163.

PIONIRJI EKIPNO: 1. Špitalič 224, 2. Dramlje 135. POSAMEZNO: 1. J. Klokočovnik 86, 2. Šelih 54, 3. Napotnik (vsi Š) 54.

V nedeljo veliko strelsko tekmovanje

V počastitev dneva republike ter pod pokroviteljstvom Okrajnega odbora SZDL je Okrajni strelski odbor razpisal za nedeljo, 19. novembra tekmovanje moških in ženskih ekip. Po razpisu lahko vsaka občina pošlje na tekmovanje po pet moških in pet ženskih ekip, od katerih vsaka šteje po štiri strelce, oziroma strelke. Streljali bodo z zračno puško. Medtem, ko bodo moški nastopili v telovadnici celjske gimnazije, bodo ženske tekmovale v dvorani doma JLA ob Teharski cesti. Začetek tekmovanja je določen za osmo uro zjutraj.

Velenjčani v vodstvu

V devetem kolu okrajnega prvenstva v nogometu so bili doseženi naslednji rezultati: Šmartno ob Paki : Store 0:1, Zalec : Konjice 1:6, Rogatec : Olimp 0:5, Zreče : Šoštanj 0:3, Kladivar B : Velenje 0:2, Steklar : Nazarje 7:0.

Na lestvici vodijo Velenjčani s 15 točkami, sledijo: Store 14, Olimp 13, Šmartno 12, Konjice 11, Šoštanj 10, Kladivar B 10, Steklar 6, Rogatec 6, Zalec 5, Nazarje 2, Zreče 2, Vransko brez točke.

Kegljanje

Društvena rekorda

V nedeljo je bil v Celju troboj kegljaških ekip Ljubljane Elektra in Celja, ki je prinesel nekaj odličnih rezultatov. Tako so Ljubljančani v narodnem slogu 8 krat 200 lučajev podrli 6.903 kegljev, ali 864 v povprečju na enega igralca. Nič slabši nista bili celjski ekipi, ki sta postavili nova društvena rekorda. Rezultata pa st ase glasila: Celje 6.683, Elektro 6.436 kegljev.

Med člani ŽKK Celja so bili najboljši: Truglas 878 (osebni rekord), Vanovšek 873, Lubej 872, Kohne 829, itd. Pri Elektru pa so se najbolje izkazali: Ivo Krajnc 864, Štefan Krajnc 853, Drušković 817 itd.

Z začetkom šolskega leta so zaživele tudi telovadnice partizanskih društev. V večini društev so že začeli z redno vadbo vseh oddelkov, od najmlajših do starejših. Ponekod so imeli in imajo težave zaradi pomanjkanja vaditeljev. Vsem tem društvom bo v zimski sezoni pomagala Okrajna zveza za telesno kulturo, ki bo pripravila več seminarjev in tečajev.

Prometna KRONIKA

Previden voznik varna vožnja

Prometne nesreče predstavljajo še zmeraj velik družbeni problem. Po statističnih podatkih so v stalnem porastu, namesto, da bi bilo obratno. Tako je bilo v prvih devetih mesecih letos v Sloveniji 5.800 nesreč, pri katerih je izgubilo življenje 15 ljudi, 298 pa je bilo teže ranjenih. V oktobru je bilo v Sloveniji 140 prometnih nesreč.

Statistika tudi pove, da je alkohol najčešči pvozročitelj prometnih nesreč. Razen tega pa kot pogosti povzročitelji nastopajo prevelika hitrost, nepoznanje cestno prometnih predpisov itd. Strokovnjaki nadalje ugotavljajo, da vozniki motornih vozil zaostajajo v obvladanju vozne tehnike za razvojem prometa. Zato bo v kratkem poskrbljeno, da bodo vozniki motornih vozil prišli do znanja, ki jim je potrebno za varno vožnjo.

Ostrejši ukrepi se izvajajo tudi proti vinjenim voznikom, ki jih danes ni malo in so v mnogih primerih krivi težkih prometnih nesreč. Po novih predpisih vinjenim voznikom odvzamejo vozniško dovoljenje že pri koncentraciji 0,5 promile alkohola (za to koncentracijo ustreza 1 do 6 mesecev zapora). V primeru, da ima voznik pri taki koncentraciji alkohola prometno nesrečo, mora vse stroške, ki nastanejo, plačati sam.

F. J.

Pokal za učiteljišče

Na okrajnem prvenstvu srednjih in strokovnih šol v odbojki je že tretjič zapored zmagala vrsta celjskega učiteljišča, ki si je s tem priborila prehodni pokal v trajno last. Ostala mesta pa so zasedli: 2. Ekonomska šola, 3. Industrijska steklarska šola Rog. Slatina, 4. Tehniška srednja šola, 5. gimnazija, 6. Industrijska rudarska šola Velenje, 7. Vajenska šola Borisa Kidriča.

Priprave na praznovanje dneva JLA

V mozirski občini bo letošnje praznovanje 22. decembra — dneva JLA bolj svečano kot prejšnja leta, saj praznuje naša armada 20. letnico ustanovitve.

Skrb za praznovanje je prevzelo Združenje rezervnih oficirjev in podoficirjev v sodelovanju z drugimi političnimi organizacijami. Letošnje praznovanje dneva JLA bo obenem tudi zaključek številnih proslav, ki so bile v počastitev 20. letnice revolucije.

Osrednja proslava bo na sam praznk v Mozirju z bogatim kulturnim programom. Proslave bodo še v Gornjem gradu, Rečici ob Savinji in Ljubnem ob Savinji. Posebna delegacija bo obiskala graničarje v Logarski dolini. V dneh od 1. do 20. decembra bodo organizirali po večjih šolah v občini posebna predavanja »O razvoju in pomenu JLA«. Predavali bodo aktivni oficirji celjskega garnizona.

Motiv iz Logarske doline

(Foto Tone Kavčič)

OBJAVE IN OGLASI

KINO

KINO UNION:
18. do 21. 11. 1961 »SLADKO ŽIVLJENJE«, italijanski Csc film.

22. do 25. 11. 1961 »TOM ROBINZON«, ameriški barvni film.

KINO METROPOL:
16. do 18. 11. 1961 »ZORANA LEDINA« II. del, ruski barvni film.
19. do 21. 11. 1961 »ZORANA LEDINA« III. del, ruski barvni film.

MATINEJA:
19. 11. 1961 ob 10. uri »PIKO-DIRKA ZA MOTORJEM«, jugoslovanski film

KINO »SVOBODA« ŠEMPETER V SAVINJSKI DOLINI
16. novembra »KO JE KRALJEVALA KOMEDIJA«, ameriški film.
18. do 19. novembra »TISTI NJEN NASMEH«, ameriški barvni Csc film
22. do 23. novembra »NE POZABI ME« italijansko-nemški barvni film.

GLEDALIŠČE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

Sobota, 18. novembra 1961 ob 19.30 uri: Fadil Hadžić: Hotel za norce. Izven.
Nedelja, 19. novembra 1961 ob 15.30: Fadil Hadžić: Hotel za norce. Izven.
Petek, 24. novembra 1961 ob 20. uri: Vinko Strgar: Heroica. Gostovanje v Šentjurju pri Celju.
Sobota, 25. novembra 1961 ob 20. uri: Vinko Strgar: Heroica. Gostovanje v Vojniku.
Nedelja, 26. novembra 1961 ob 15. uri: Vinko Strgar: Heroica. Gostovanje v Zrečah.
Ob 20. uri: Vinko Strgar: Heroica. Gostovanje v Štorah.

MALI ODER SLOVENSKEGA LJUDSKEGA GLEDALIŠČA CELJE

Petek, 17. novembra 1961 ob 15.30: Shakespeare-Javoršek: Iz take smo snovi kot sanje. I. šolski abonma in izven.
Ponedeljek, 20. novembra 1961 ob 19.30: Shakespeare-Javoršek: Iz take smo snovi kot sanje. Gostovanje v Ljubljani: Drama.
Sobota, 25. novembra 1961 ob 19.30: Milan Đoković: Ljubezen. Premiera. Izven.
Nedelja, 26. novembra 1961 ob 10. uri: Milan Đoković: Ljubezen. Izven. Ob 15.30: Milan Đoković: Ljubezen. Izven.

RAZNO

ŽENITBENE PONUDBE

Starejši moški razočaran želim sebi primerno tovarišico. Pod šifro »Tajna ljubezen«.

Na Kersnikovi ali Dečkovi cesti sem izgubil dne 14. 11. ob 14. uri usnjene rjave moške rokavice. Najditelja prosim naj jih proti nagradi odda. Krivec Vinko, Šaramovičeva ulica 11.

Dne 7. t. m. sem izgubil temnorjavo rokavico od bolnišnice do ul. M. Pijade. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne: Oblakova 4 (Ločnikar).

KOMPAS

POSEBNO OBVESTILO

KOMPAS CELJE obvešča in opozarja vse udeležence, ki so prisostvovali **odkritju spomenika v Grazu,** da morajo vse neizkoriščene šilinge vrniti proti odkupu v naši poslovalnici v roku 8 dni.

Z LETALOM V MOSKVO

Sedemdnevni izlet z letalom v Moskvo. Istočasni ogled Kijeva in Leningrada. **Odhod 11. decembra.** Prijave sprejemajo vse naše poslovalnice, kjer zahtevajte programe izleta.

Po posebnem naročilu delovnih kolektivov in organizacij prirejamo z modernimi turističnimi avtobusi IZLETE po domovini in v inozemstvo. Zahtevajte programe v najbližji naši poslovalnici. Kolektivom nudimo pri avtobusnih prevozih poseben popust.

KOMPAS — prodaja vse vrste vozovnic za tu- in inozemstvo, za železniški, pomorski in letalski promet in vozovnice za lastne avtobusne proge.

KOMPAS — posreduje v najkrajšem času nabavo potnih listov, obmejnih dovolilnic in vseh tujih vizumov.

KOMPAS — rezervira hotelske sobe, kabine na ladjah obalne in rečne plovbe in postelje v spalnih vagonih na vseh progah JŽ in v inozemstvu.

KOMPAS — menja tudi plačilna sredstva in sprejema depozite.

KOMPAS — daje brezplačno vse turistične in prometne informacije, prodaja razglednice, turistične publikacije (avtokarte, vodnike, priročnike itd.).

KOMPAS — vzdržuje na področju inozemskega turizma poslovne stike s preko 1250 potovalnimi uradi po vsem svetu.

Pred vsakim potovanjem obiščite poslovalnico KOMPAS Celje, Tomšičev trg 1, tel. 23-50.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri Gozdnem gospodarstvu Celje razpisuje delovno mesto

FINANČNEGA KNJIGOVODJE

Pogoj: več let prakse in sposobnost samostojnega dela. Ponudbe pošljite na naslov: Gozdno gospodarstvo Celje, Celje, Ljubljanska c. 13 najkasneje do 1. 12. 1961.

Komisija za imenovanje direktorjev pri ObLO Celje na podlagi 21. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Uradni list FLRJ, štev. 52-650/57)

RAZPISUJE

mesto direktorja »CINKARNE«, metalurško kemične industrije v Celju.

Pogoji: Visoka tehnična ali ekonomska izobrazba in najmanj 10 let prakse na vodilnih mestih v gospodarstvu.

Prošnje z življenjepisom in dokumenti o strokovni kvalifikaciji in praksi poslati do konca novembra 1961 Občinskemu ljudskemu odboru Celje.

ZAHVALA

Podpisani se najtopleje zahvaljujem šefu oddelka za ušesne bolezni, primariju dr. Gvidu Čadežu, dr. Ivanu Dolinarju, dr. Silvani Lukič, med. sestri Neli Sajovic, vsem bolničarjem in bolničarkam ter ostalemu strežnemu osebju za izredno skrb in uspešno zdravljenje ob moji težki bolezni.

Avtoprevoznik Kazimir Podgornik, Celje, Ljubljanska 52.

KUPIM

PROTI takojšnjemu plačilu kupim hišo v bližini Celja. Ringer Ivan, Šentvid 20, Grobelno.

VRTNICE sadike najnovejših sort nudi in se priporoča »Vrtnarstvo«, Zapuška cesta 6, Ljubljana.

NIZKE vrtnice dobite še ta mesec pri Jamnikarju, Teharje.

OBVESTILA

Na željo potrošnikov bo trgovina s čevlji »Alpina«, Prešernova 12 odprta od 7.30 do 12. in od 14. do 18. ure. V soboto neprekinjeno od 7.30 do 17. ure.

Preskrbeli smo lepo izbiro zimske obutve. Se priporoča kolektiv »Alpina«.

SLUŽBE

ZA dopoldansko pomoč v gospodinjstvu iščem za nekaj ur dnevno. Naslov v upravi lista.

BOLJŠO OSEBO sprejmem v skupno gospodinjstvo na lep miren sončni dom. Naslov v upravi lista.

GOSPODINJO ali gospodinjsko pomočnico sprejmem k tričlanski družini. Muršec, Šentjur pri Celju 36.

ZA LAŽJA gospodinjska dela 3 ure dnevno iščem starejšo žensko. Naslov v upravi Gostinskega podjetja »Gaberje«, Celje, Mariborska c. 79, dopoldne.

ČEVLJARSTVO Celje, Trg Svobode 3, razpisuje 2 prosti mesti za čevljarja, s takojšnjim nastopom.

VAJENCA za vrtnarsko in cvetličarsko obrt sprejmem. Hrana in stanovanje preskrbljeno. »Vrtnarstvo« BERLIČ Andrej, Ljubljana, Zapuška cesta 6.

STANOVANJA

POŠTENO dekle išče sobo. Proti nagradi. Naslov v upravi lista.

MLAJŠA upokojenka išče prazno ali opremljeno sobo. Naslov v upravi lista.

UPOKOJENKA živilja išče prazno sobo v Celju ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista.

DVE uslužbenki iščeta opremljeno ali prazno sobo v centru mesta ali v bližnji okolici. Naslov v upravi lista.

DAM nagrado za dvosobno stanovavanje. Zakonca upokojenca brez otrok. Ponudbe pod šifro 400.000.

STUDENT išče sobo, gre tudi za sostanovalca. Naslov v upravi lista.

ITA IZLETNIK

DELOVNI KOLEKTIVI:
Izletnik turistična agencija poslovalnica Celje organizira za delovne kolektive izlete, ekskurzije z modernimi turističnimi avtobusi po domovini in v inozemstvo. Za večdnevne izlete nudimo izredne popuste.

NUDIMO ŠE NASLEDNJE TURISTIČNE USLUGE:
NABAVA POTNIH LISTOV IN TUJIH VIZUMOV,
prodaja AVIONSKIH, LADIJSKIH vozovnic,
SPALNE KARTE ZA VLAKE doma in inozemstvo,
REZERVACIJE itd.

Cenjene stranke obveščamo, da imamo na zalogi avtokarte SLOVENIJE IN JUGOSLAVIJE, ter avtobusne in železniške vozne rede.

Poslovalnica je odprta vsak dan od 8. do 13. ure in od 16. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Za cenjena naročila se priporoča IZLETNIK turistična agencija poslovalnica Celje, Titov trg 3, telefon 28-41.

SMUČARSKO SILVESTROVANJE

Smučarska zveza Slovenije organizira za vse člane smučarskih društev in klubov SILVESTROVANJE V DOLOMITIH — NEVEGAL (1600 m).

Prijave sprejema naša poslovalnica do 5. decembra 1961.

7 dnevno potovanje na svetovno smučarsko prvenstvo v CHAMONIX-U. Prijave sprejemamo do 10. decembra 1961.

PRODAM

PRODAM enodružinsko hišo takoj vseljivo 10 minut od postaje Grobelno. Naslov v upravi lista.

STEDILNIK zidan levi skoraj nov prodam. Ogled od 14. do 15. ure. Naslov v upravi lista.

PRODAM dve lepi kravi, in sicer: 1. tretjič breja v devetem mesecu, 2. drugič breja v drugem mesecu. Cena 200 in 190 za kg. Franc Musil, Dobrna.

V NAJEM oddam malo posestvo na lepem kraju ženski, katera bi imela veselje do skupnega gospodinjstva. Naslov v upravi lista.

PRODAM nenošeno moško zimsko suknjo. Naslov v upravi lista.

ODDAM garažo v najem. Naslov v upravi lista.

CELJSKI tednik

Uredništvo Celje, Titov trg 5 — poštni predal 16 — telefon 25-23 in 24-25 uprava Celje, Trg V. kongresa 5 — poštni predal 152 — telefon 23-75 in 20-89 — Tekoči račun pri Narodni banki Celje: 603-11-1 656 — izhaja ob petkih — letna naročnina 800, polletna 400, četrtletna 200 din — Inozemstvo 2400 — posamezna številka 20 dinarjev. Rokopisov ne vračamo — sprejem oglasov, razpisov in objav vsako sredo do 12. ure v oglasnem oddelku, Trg V. kongresa 5

Informacije o oglasih, razpisih in objavah dobite le v upravi Celjskega tednika!

Antifašizmu v porog 1941/1961

Vest o nezaslišanem škandalu, ko je zahodnonemško sodišče v začetku novembra aretiralo jugoslovanskega državljana Lazo Vračariča, je vzbudila po svetu val ogorčenja. Lazo Vračariča, ki je bil leta 1941 pripadnik gverilske skupine zagrebških mladincev in je sodeloval pri napadu na nemške aviatičarje v okupiranem Zagrebu, je prišel v nemški zapor na osnovi tiralice, ki jo je pred 20 leti izdala fašistična gestapovska policijska oblast. Mimo Jugoslavije se je v protestu dvignil ves svet, zlasti pa države, ki so bile same žrtve hitlerjevega »Blitzkriega«.

Lazo Vračarič, borec iz leta 1941, partizanski invalid in rezervni kapetan je seveda že teden dni spet med svojimi, v krogu svoje družine, v kolektivu »ME-GA«, toda val razburjenja in komentarjev se še vedno ni polegel. Zakaj? Zato, ker je s podporo zahodnonemške oblasti sodišče v Konstanti dregnilo v preobčutljivo rano. Kdo ve, če nacistično usmerjeni sodnik ni hotel preiskusiti možnosti za legalno preganje borcev protifašističnega odpora? Če je to hotel, potem je dobil tudi odgovor, toda ne takšnega, kakršnega si je želel.

Res se nam mora vsiliti misel, kdaj bo utegnila priti svetloba v jeklenotrde buče nemških oblastnikov? Vračariča so zaprli samo zato, ker ni bil v času napada v uniformi, ker ni nosil znakov pripadnosti vojaški organizaciji.

Zaprli so ga zato, ker je kot zvest sin domovine branil svoje ljudstvo pred okupacijo in nasiljem. Po nemški logiki bi se nihče več ne smel upirati, če je vlada (kralj) kot predstavnik oblasti že kapitulirala.

Preganjan je bil zato, ker Nemci niti pred dvajsetimi leti, pa kot kaže tudi danes ne priznavajo, da je gverilsko vojskovanje, da je partizanski boj bil že leta 1907 s haško konvencijo legaliziran. Še manj pa jim pade na pamet, da je tako boj toliko bolj utemeljen, saj izhaja iz najširših ljudskih množic, nemeneč se za generale in papirnate sporazume in pogodbe.

Najbolj pa je dogodek treba pripisovati dejstvu, da Adenauerjeva Nemčija še zdaleč ni denacizirana, če pri njih veljajo tiralice, ki nosijo od vsega sveta osovražen znak — kljukasti križ.

Na prvi pogled bi človek mislil, pred seboj imamo birokrata in z viteštvom preobloženega militarista. Nekako takega, ki smatra, da ni fer, če nekdo potegne meč in ne zavpije »hopla«. Toda kolikor se Evropa spominja, pred dvajsetimi leti ni imela pred seboj te sorte »vitezov«. Od 52 milijonov mrtvih v drugi svetovni vojni je vsaj dobra tretjina žena, otrok, starcev, civilistov brez obrambe, Židov, grešnikov, ki so zagrešili samo to, da se Hitlerju niso do tal priklonili. Se je sodnik dr. Gulden spomnil viteštva v čeških Lidicah, viteškega streljanja 3000 dijakov gimnazije v Kragujevcu, se je spomnil esesovske zaščite milijonov lagerašev od Dachaua do Mauthausna. Ali je sploh pomislil na reči, kot je bil »živi zid« šolskih otrok pri Rimskih Toplicah? Ali je bil en sam dan nemške vojne pustolovščine vreden imena »fer« vojne.

In končno! Poglejmo si zgornjo sliko, ki prikazuje, da ni bilo ljudstva v okupirani Evropi, kjer bi ljudje ne bili prisiljeni seči po slehernem orožju in taktiki, da bi se lahko obranili popolnega iztrebljenja. Partizani so se borili v Rusiji, na Poljskem, Češkem, bili so v Franciji, Italiji, Norveški, Albaniji. Krogle odporniških gibanj so vrtale nemške glave na Danskem, v Belgiji in v Nizozemski. Kot drugod, je tudi v Jugoslavji bil sprejem okupatorja ognjen. Če je bila pest jugoslovanskih partizanov najbolj trda, smo na to ponosni. Kakšen naj bi bil sicer odgovor naših narodov na udarec, ki je priletel iz Berlina?

So zapori, ki so častni za tiste, ki morajo vanje in ki so hkrati sramota za tiste, k imajo ključe temničnih vrat...

J. Krašovec

Plus - minus 0 stopinj Celzija

Hladna vojna v Berlinu ima različne obraze. Med drugim je tudi živahna zidarska dejavnost ena izmed oblik. Vzhodni Nemci so v glavnih ulicah, ki mejijo na zahodni Berlin, zazidali vsa okna proti zapadu. V njih so pustili le strelne line.

Početje odraslih pa radi posnemajo otroci. To od nekdaj in povsod. Tako se deček in deklica na dvorišču igrata »hladno vojno«. Žalostna tema za otroške igre...

V hipnozi človek ne laže

Misel o odkrivanju laži s pomočjo hipnoze, ni nova. Že leta 1892. je neki znanstvenik predlagal, da bi s pomočjo hipnoze izpraševali srce in jetra, pri čemer je mislil na najbolj skrite misli krivca.

Poslej so mnogi znanstveniki poizkušali najti metode odkrivanja laži s pomočjo merjenja pulsa, krvnega pritiska, dihanja, refleksov in reagiranja kože itd.

Metodo je izpolnil dr. Charles Santies in sicer v dveh smereh. Po eni odvzamejo osumljeni osebi zavest, da bi lažje prodrli v njeno podzavest, kar pa ni rodilo toliko sadov kot druga pot, po kateri zazibljejo sumljivo osebo v umetni sen. Dandanes so znanosti na razpolago številna sredstva. Tako so uspeli obdržati človeka preden je globoko zaspal, precej časa v polsnu. Pri tem so odstranili njegovo zavest s katero je kontroliral samega sebe, sprostili pa njegovo podzavest. Tako uspavan človek ne more izbirati odgovorov in odgovarja na vprašanja tako, kot bi nikoli ne odgovarjal v normalnem stanju. ta način uporabljajo običajno psihiatri, kadar hočejo doseči točno oceno duševnih motenj pri bolnikih.

Sodno medicinska služba se rada poslužuje narko-diagnoze, pri čemer odkrivajo pretvarjanje tajitve in podobno. Uspeh je zelo pogost, da osebe priznajo zločine, ki so jih v normalnem stanju zanikale.

Preiskovalni organi se poslužujejo tudi drugih načinov odkrivanja resnice. Poligraf je na primer aparat, ki beleži še tako skrite reakcije pri odgovarjanju na vprašanja pri polni zavesti. No saj sami dobro vemo, da se le malokdo zna lagati, ne da bi kakorkoli reagiral. Nekateri se potijo, drugim srce bije močneje, tretji zardijo, četrti jecljajo, peti spreminjajo glas. No, so pa tudi taki, ki lažejo, da verjamejo sam sebi, toda tudi tem je poligraf kos. Kajti kakorkoli je zločinec prevejan, notranjih sprememb, ki jih beležijo občutljivi aparati, ne more zatreti. Tako so preiskovalci vedno na pravi poti pri iskanju dokaznih sredstev za razčišavanje kriviičnih del.

Škoti prodajajo vodo

Šale o Škotih so različne, toda njihov konec je vedno enak: Škot je skopuh.

Toda kot kaže so Škoti tudi zelo iznajdljivi ljudje. Imajo svoje specialitete, kot vsi narodi, toda najbolj je cenjen škotski whisky. Ponarejevalcev mrgoli po svetu. Vsaka žganjarnja že dela »Scots whisky«. Zato so Škoti sklenili prodajati svojo vodo.

»Edino s pravo škotsko studenčnico je škotski whisky originalen!«

Taka reklama (glej sliko) je preplavila svet. Zdaj preplavljajo (boljši) svet tudi steklenice »originalne škotske studenčnice«. Prodajajo jo baje na tisoče hektolitrov.

Pa naj kdo reče, da je voda zastonj. Če nima cene, ji jo je treba pač dati...

Družinska zabava

Ko se je Robert Crancera poročil z Barbaro Hoff, hčerko ameriškega magnata, je nevestin oče objavil, da bo poročni obred skromen in da bo »ohcet« v družinskem krogu.

Pozneje se je zvedelo, da je ta tiha hišna zabava potekala precej hrupno. Gostje so bili člani jeklarskega nočnega kluba, ki šteje nad 1000 članov. No comment!

Luthuli in Vikingi

Luthuli bo šel v Oslo. Toda tam bo govoril. Govoril pa bo o strahotah diskriminacije... ne o Vikingih!

Ministrski predsednik Južnoafriške unije in oče najbolj grobega rasnega razlikovanja, se je pred kratkim močno razjezil:

— Dobili smo udarec v obraz s strani tiste dežele, ki nikoli ni nič žalega storila Švedski!...

Kaj bi tako razjezilo politika, ki je pri nedavnih volitvah spet z veliko večino »zmagal«, politika, ki sicer nima veliko prijateljev v svetu, si jih pa lahko kupuje. Naposled se tudi zaradi črncev nima kaj jeziti, saj pravi, da je v rezervatih že nekaj mesecev mir.

No, pa vendar je bil Verwoerd zelo jezen. Jezen je bil, ker je državljan Južnoafriške unije dobil Nobelovo nagrado za mir.

Nobelova nagrada, boste vzrojili, vendar ni nekaj, zaradi česar bi se bilo treba jeziti. Nasprotno, to je v čast in ponos vsaki državi.

Tudi Verwoerdu bi bilo v čast, zasul bi dobitnika tudi z državnimi častmi, če bi nagrajenec bil — belec. Ker pa ni belec...?

Letošnji nagrajenec Nobelove nagrade za mir je črnski voditelj Albert John Luthula (na sliki je skupaj z vnukom). Ta postavni, zdaj že sivolasi in dvainšestdesetletni politik stoji na čelu Afriškega nacionalnega kongresa, ki se vse preveč potrpežljivo bori z južnoafriškimi rasisti. Po nekakšnem gandijevskim vzoru je Luthula za miren, predvsem pa nekrvav boj z rasizmom. Nagrada za mir, ki jo je dobil za to, je s te strani precej utemeljena.

Kajti če bi Luthula med »obarvane«, ki predstavljajo preko 10 milijonov nasproti 3 milijonom belcev, vrgel samo štiri besede, bi zaropotalo kot še ni nikoli in nikjer v Afriki. Te besede, kot Luthula pravi sam, bi bile:

— Vrzite belce v morje!

Tega pa Luthula ne stori, ker želi rešiti svoj črnski narod v miru. Toda kot kažejo razmere, se bodo Bantu črnci nekoč odpovedali taktiki mirnega odpora. Zato bi Luthuli morali prav belci zgraditi največji spomenik, da so se tako dolgo in kakor dolgo se bodo še obdržali na oblasti manjšine nad večino.

Z nagrado, ki jo je Luthula dobil, so se začele hude sitnosti. Sprva je izgledalo, da mu oblast sploh ne bo dovolila odhoda v Oslo. Saj je bil po dolgih letih zapora jetnik v lastni hiši, ker so mu oblasti vzele »potno knjigo«, brez katere si noben črnec v tej deželi ne upa na pot.

Nek list, ki je blizu Apartheidu in rasistični vladi, je tarnal:

— Če Luthula ne bo šel v Oslo, bo hudo, ker nas bodo napadali huje kot Ruse zaradi Pasternjaka. Če bo šel, potem je spet slabo. Nobelovim nagrajencem svet verjame in Luthula v Oslu gotovo ne bo govoril o nordijskih prednikih Vikingih...

Albert Luthula bo šel v Oslo, kjer se bo srečal z našim nagrajencem za književnost Ivom Andričem. Toda pisec članka, katerega kratek citat smo povzeli, ima prav. Luthula gotovo ne bo govoril o Vikingih, ker zdaj ni era drevnih nordijskih pomorščakov, temveč je stoletje osvobodilnih gibanj, stoletje nacionalizma — stoletje Afrike.

c. k.

Lepa bikoborka

V Španiji je bikoborba največja strast. Bikoborbe so močan magnet za Španijo, ki vabi tujce. Umrli pisatelj Ernest Hemingway je nekoč dejal, da so bikoborbe edino, kar je vredno videti v tej mračni in ubogi deželi.

Španski torerosi so med narodom vsaj taki oboževani junaki, kot so v južnoameriških državah nogometaši (tudi pri nas fetišizem svinjskega usnja ni od muh).

Toda kadar se v areni pred razbesnelim bikom in z rdečo rjuho v rokah znajde bikoborka Tamara, takrat vsem zastane dah. Kot se lahko sami prepričate na sliki, ta toreros ni iz tistega testa, da bi bilo gledalcem vseeno ali ga bik nabode ali ne. Tako oklevajo med zahtevo po dobrem boju in med strahom za lepotico.

Zdaj pa še izjavo, ki se zdi skoraj neverjetna:

Na vprašanje, zakaj je postala bikoborka je odgovorila, da zato, ker ima rada živali in ker ni imela sreče z moškimi. Pravi, da so biki kot moški, vsak je drugačen.